

Общата стратегия за развитие на туризма на трансграничния регион Силистра-Кълъраш

май 2021 г.

Съдържание

Увод

Част I - Трансграничният регион Силистра-Кълъраш

Глава 1. Международният туризъм и настоящият стратегически контекст

Глава 2. Общо представяне на региона

2.1. Окръг Кълъраш, Румъния

2.1.1. История

2.1.2. Природна рамка

2.1.3. Демография

2.1.4. Транспорт

2.1.5. Икономическа дейност

2.1.6. Туризъм

2.2. Област Силистра, България

2.2.1. История

2.2.2. Природна рамка

2.2.3. Демография

2.2.4. Транспорт

2.2.5. Икономическа дейност

2.2.6. Туризъм

Глава 3. Туристическият потенциал на региона

3.1. Природни ресурси

3.2. Антропогенни ресурси

3.3. Събития

3.4. Обща правна рамка по отношение на културното

наследство

Глава 4. SWOT анализ

II част - Стратегия за туристическо развитие

Глава 5. Визия и стратегически цели

5.1. Дългосрочна визия

5.2. Анализ на контекста

5.3. Цели и оси на развитие

5.4. Хоризонтални оси

5.5. Връзка с други стратегически цели

Глава 6. Целеви групи и Канали за комуникация

Глава 7. Ключова политика и програма за разгръщане

7.1. Туристическа карта Силистра- Кълъраш

7.1.1. Целева общественост

7.1.2. Ниши

7.1.3. Маркова стратегия

7.2. Организация за управление на туристическата дестинация

7.3. Програмни дейности

7.3.1. Информирание и промотиране

7.3.2. Туристическо производство

7.3.3. Предложени събития

7.3.4. Разработване на инфраструктурата

Глава 8. Мерки за прилагане

Глава 9. Начини за контрол и добри практики

9.1. Начини за контрол и актуализиране

9.2. Препоръки за добра практика

Глава 10. Принципи на отговорния туризъм и продуктивно гостоприемство

Увод

През последните шест десетилетия туризмът преживя невероятно разрастване и разнообразяване, превръщайки се в световен мащаб в един от най-бързо развиващите се сектори. Въпреки случайните сътресения, с течение на времето туристическата индустрия отбелязва практически непрекъснат растеж.

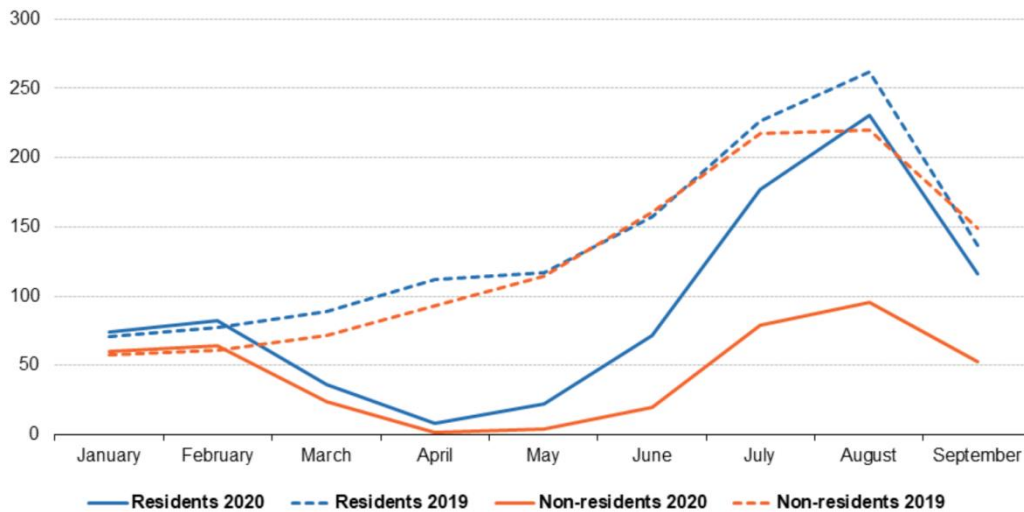
Така през 1950 г. в световен мащаб има само 25 милиона пристигащи международни туристи. Този брой се е увеличил до 166 милиона през 1970 г. и до над 436 милиона туристи през 1990 г. (UNWTO, 2009). И броят на международните туристически пристигания продължава да нараства стабилно през последните три десетилетия, надхвърляйки един милиард през 2012 г. и достигайки 1,138 милиарда международни пристигащи през 2014 г., което е с 4,7% повече от година по-рано (UNWTO, 2015). Според UNWTO дългосрочните прогнози до 2030 г. за броя на международните туристически пристигания нарастват средно с 3,3% годишно. Това означава, че до 2030 г. броят на международните туристически пристигания трябва да достигне 2 милиарда.

Все още съществуват необикновените ресурси и сили, подхранващи туристическата експлозия. Проблемът е как ще бъдат достъпни занапред. Въпреки несигурността, създадена от пандемията, трябва да продължим да подхождаме към туризма като към център на интереса в търсенето на устойчивост и като приоритетна област при разработването на политики на местно и регионално ниво, което се отнася и за трансграничния регион Силистра-Кълъраш.

През март 2021 г. Европейският парламент обсъди и гласува резолюция на комисията по транспорт (TRAN), призоваваща страните от ЕС да включат сектора на туризма и пътуванията в своите планове за възстановяване след пандемията COVID-19 и да обмислят временно намаляване на ДДС за тези услуги.

2020 г. обърна с главата надолу всякакви изчисления относно развитието на туристическите дейности, но по-важното е, че парадигмата, в която туризмът се е развил от появата на Интернет до наши дни, се променя. Става все по-ясно от всякога, че всяка общност трябва да се самооцени по-строго и внимателно, за да продължи да повишава цялостното си благосъстояние и качество на живот. Туризмът трябва да се разглежда по друг начин, отколкото преди.

Годината на пандемията регистрира значителен спад в цифрите в областта на туризма/хотелиерството. Дори и с това намаление, най-правдоподобният сценарий в непосредствено и средно бъдеще показва, че румънските и българските граждани ще избират вътрешни дестинации във важна пропорция, принудени донякъде от обстоятелствата, които са променили начина, по който хората се движат и консумират туристическия продукт. Тази ситуация, макар и наистина трудна, има и редица предимства, които си струва да се проучат и използват. От една страна, постоянното търсене може да доведе до дългосрочна лоялност. От друга страна, периодът е добър за обмисляне и активиране на нови лостове за развитие чрез и за туризма.

Графика 1: Еволюцията на броя нощувки, прекарани в класифицирани структури за настаняване (резиденти и нерезиденти), през януари-септември 2019 г. спрямо подобен период от 2020 г. Забелязваме разликата между двете години и как сегментът от резиденти изглежда се възстановява много по-бързо отколкото този на нерезиденти. Източник: Eurostat.

2021 г. идва с нови предизвикателства пред Европа, които са много актуални за световната икономика и с много амбициозна дългосрочна цел: преход към нетна нулева въглеродна икономика. Искане устойчива, по-социална и приобщаваща Европа. Това са целите, от които стартира Програмата за трансгранично сътрудничество за 2021-2027 г. - INTERREG VI-A Румъния - България. Под тази егида и в тази перспектива беше необходимо да се мисли и изгражда с най-силните оперативни компоненти за граничната зона на север и юг от Дунав, между Румъния и България, която има за цел липсващи аспекти и от която туристическото развитие на района имаше нужда от много години.

Настоящата стратегия за пространството на района Силистра-Кълъраш в големия трансграничен регион на Дунав има за цел да реши тези проблеми. Програмата INTERREG V-A Румъния - България щедро предостави възможност за действие на заинтересованите страни и играчи в анализа на нуждите и на потенциала за развитие на района и предложи редица решения.

Представената по-долу стратегия се основава на принципите на отговорния туризъм, които се фокусират върху общността и ползите за жителите. Това е новата парадигма: всяка общност е привлекателна. Проблемът е как общността се опознава от хората извън нея, от потенциалните клиенти/туристи/посетители, а оттук тръгва идеята за туризъм. Туризмът, който е в центъра и който не променя общността и идентичността, но допринася за тяхното развитие.

В продължение ви предлагаме модерна туристическа визия, в пълно съответствие с настоящите и бъдещите цели на европейската политика, която обхваща Европа, посвръзана и по-близка до гражданите.

Част I - Трансграничният регион Силистра - Кълъраш

Глава 1. Туризмът и настоящият стратегически контекст

1.1 Ролята на туризма в развитието

Устойчивото развитие включва, на местно ниво, едновременното постигане на три цели: повишаване на местното социално-икономическо благосъстояние, справедливо разпределение на местното богатство и повишена цялост на местните екосистеми. Туризмът е една от многото външни сили, оказващи влияние върху посоката и възможностите за местно развитие и остава една от най-големите и динамични индустрии в света, чийто най-бързият растеж е регистриран в началото на третото хилядолетие, като му се пада едно на всеки десет работни места по света (313 милиона души) и генерира 10,4% от световния БВП ¹.

Проучване, проведено през 2020 г. от Booking.com, установява, че в този променен свят туристите вероятно ще намерят начини да пътуват устойчиво в рамките на дестинациите ². То показва:

- Изменение на възможностите за транспорт към ходене пеша, колоездене или туризъм (52%).
- Изразяване на желание да се върнат парите за пътуване на местната общност (68%).
- Търсене на автентични културни преживявания (72%).
- Искане за съвети за устойчиво пътуване от туристическите компании (41%).
- Посещение на екологични места за настаняване (73%).

По целия свят урбанизацията е непрекъснат процес, като все повече хора се преместват в градовете. Според прогнозите на ООН до 2050 г. около 70% от световното население ще живее в градове. Тази промяна ще доведе до нов набор от предизвикателства за градските власти, с достатъчно водоснабдяване, достатъчно енергия, транспортни услуги, управление на отпадъците и управление на инфраструктурата по устойчив начин.

Градският туризъм се превърна в един от най-бързо развиващите се туристически сектори. Туристите биват привлечани все повече от жизнеността, културното богатство и разнообразието на градовете. Независимо от причината за посещението - за отдых, бизнес, посещения при роднини и приятели - туристите косвено допринасят за икономическото развитие на дестинацията, увеличавайки броя на работните места и намалявайки бедността. Разбирането на последиците от нарастващото търсене на градския туризъм, натиска върху

¹ Д. Тътару, Е.М. Ищок, L.Sarchizian – "Основи на отговорния туризъм. Еволюции за Румъния", CEIS, Румънската академия, 2018.

² Доклад CREST – Център за отговорен туризъм, RespoNCible Travel Cases, Септември, 2020.

естествената, социалната и икономическата среда и свързаните с тях въпроси е от съществено значение за управлението на местния туризъм и осигуряването на устойчивото му развитие.

От друга страна, селските райони все още са до голяма степен зависими от традиционните икономически дейности (експлоатация на природни ресурси, земеделие, горско стопанство и др.), които остават основният източник на доходи и възможности за заетост. Като уязвими към нестабилността на климата, селските райони често са зависими от държавната финансова помощ. Тези области обаче имат разнообразно и богато културно наследство и изключително атрактивни природни ресурси. По-специално, културните и природни ценности са важен ресурс за селския туризъм. А генерирането на отговорни туристически дейности може да доведе до устойчиво социално-икономическо развитие на селските общности и в същото време да допринесе за опазването и запазването на културното наследство.

Както окръг Кълъраш, така и област Силистра включват градски центрове, но също и селски райони. Градският и селският туризъм зависят от наличието и качеството на природното и културното наследство на такива дестинации и качеството на предлаганите услуги. **Независимо от това, неконтролираното развитие на туризма, без управление на дестинация, може да доведе до деградация на тези ресурси, като в крайна сметка ерозира дори потенциала за подпомагане на туризма.**

Също така липсата на добре дефиниран обществен имидж и дефинирането на марката на района чрез елементи от реален интерес за туристите изобщо не помага за стимулиране на туризма, увеличаване броя на посетителите и икономическото развитие на региона, като се има предвид, че през последните години туризмът се оказва изключително силна и устойчива икономическа дейност, която допринесе основно за икономическото възстановяване, като генерира милиарди долари в износ и създаде милиони работни места. Това важи за дестинациите по света, но особено за Европа, която дори преди здравната криза се бори да намери изход от един от най-трудните икономически периоди в историята си - периода на глобалната финансова криза - 2009 г. В миналото туризмът е допринесъл и за икономическото възстановяване на повечето европейски региони. Според данни, публикувани от UNTWO, Европа е регистрирала в продължение на много години повече от половината от всички туристически пристигания по света (привличайки например през 2013 г. 534 милиона посетители, т.е. 52% от общия брой).

От макроикономическа гледна точка разходите, направени от международни посетители, се считат за износ в страната на местоназначението и внос в държавата на пребиваване на посетителите. По този начин за много държави вътрешният туризъм е жизненоважен източник на доходи в чуждестранна валута, възможности за заетост и възможности за развитие. Ето как трябва да се разглеждат нещата на ниво окръг или област .

Разбира се, туризмът генерира и приходи от износ чрез услуги за международен пътнически транспорт, предоставяни на нерезиденти. Международният туризъм (включително туристически услуги и пътнически транспорт) представлява 30% от световния износ на услуги и 6% от общия износ на стоки и услуги. Като глобална износна категория туризмът се нарежда на четвърто място след горивата, химикалите и храните.

В някои части на света туризмът е бум. Но, както знаем, всеки бум е монета с две страни, която идва със своите награди, но и с индивидуални предизвикателства. За да

предотвратим затруднения и да създадем ползи от развитието на туризма в региона, който анализираме, предлагаме следните подходи.

1.2 Стратегически контекст

Една от основните цели на румънското правителство е преходът от настоящия икономически модел, основан на увеличаване на потреблението, без осигуряване на инвестициите, необходими за устойчивостта на публичните разходи, към икономически модел, който стимулира икономическото развитие, основано на инвестиции и повишаване на конкурентоспособността и производителността, с приоритетна цел намаляване на икономическите дисбаланси. Този аспект също така помага на перспективите на туристическото развитие във всички румънски области, следователно и в южната част на страната, по Дунав, с влияние в трансграничния регион на Кълъраш, свързан с българската Силистра.

Правителствената програма за 2020 г. постави като своя основна цел подготовката на необходимите реформи за влизането на Румъния в нов етап, на модернизацията в европейски дух на публичните институции и услуги..

”Сред основните цели е възстановяването на доверието на гражданите в публичните институции, модернизирването на публичната администрация и поставянето на държавните служители в услуга на гражданите въз основа на ценности като: прозрачност, почтеност, справедливост, професионализъм и ефективност. ”

Извадка от документа „Приоритети за икономическо и социално развитие на окръг Кълъраш през 2020 г. ”

Под въздействието на тези цели се разви дейността на кметствата от окръг Кълъраш, като следва горните ценности да се споделят от други институционални структури, във всички административни единици-територии (УАТ).

В България специализацията на туристическите региони се основава на предварително установена методология. За всеки регион е дефинирана основна специализация - комбинация от два вида туризъм, която определя уникалните особености на регионите; и обширна специализация, която повтаря първите два вида и ги допълва с до четири вида туризъм. Има примерно класиране на видовете туризъм според тяхното значение за региона. Туристическият регион "Дунав" (един от деветте региона в страната, съгласно Концепцията за туристическо осмисляне на България, 2015 г., Министерство на туризма) включва основната специализация: културен туризъм и круизен туризъм, и разширената, подредена според към значението на елементите, съдържа: културен и исторически туризъм, речен круизен туризъм, приключенски туризъм, екотуризм, градски туризъм за отдих и пазаруване, винено-лозарски и кулинарен туризъм, религиозен туризъм и поклоннически туризъм.

Съгласно "Стратегията за устойчиво развитие на окръг Кълъраш за периода 2021 – 2027"³, приоритет "Развитие на средата за трансгранично сътрудничество" регистрира степен на изпълнение от 100% за периода 2014-2020 г., което показва повишения интерес на специалните структури в двете държави, Румъния и България, за напредъка на развитието на

³ Стратегия за устойчиво развитие на окр. Кълъраш за 2021-2027, Окръжен съвет Кълъраш, септ. 2020.

трансграничния регион при Дунав. Приоритетът „Защита и подобряване на биологичното разнообразие и околната среда чрез насърчаване на ефективно използване на ресурсите“ регистрира степен на изпълнение от 50%, а този, отнасящ се до „Развитие на културна, туристическа и спортна инфраструктура, като тласък за предефиниране на идентичността на гражданина на Кълъраш “- единственият, който има пряка препратка към развитието на туризма - регистрира степен на прилагане от едва 23,73% на ниво местни власти.

Въпреки това, през последните години, регионът при Дунав остана на вниманието на заинтересованите страни в развитието на туризма в района, иницирайки много проекти, подкрепени от Европейския съюз.

Промотирането на трансграничния регион Силистра - Кълъраш като туристическа дестинация с ценно природно и културно наследство е насочено към проекти, както от културно-социална, така и от екологично-спортна страна, като например: HERCULT (ROBG - 491) Разработване на общи туристически продукти и рехабилитация на културното наследство; Културен мост (ROBG-271) Тутракан - Кълъраш, иновативен културен мост за устойчиво регионално развитие; E-bike Net (ROBG-1) Развитие на електрическата велосипедна мрежа; EasyGuide (ROBG-29) Интерактивно мобилно приложение за популяризиране на историческото и културното наследство на региона Кълъраш и Силистра; Млад доброволец (ROBG 296) и др.

„Съвместната стратегия за развитие, остойносттаване и иновации на туристически продукт“ в рамките на проект „Разработване и популяризиране на общ туристически продукт от природно наследство: маршрутът „Защитено природно наследство в трансграничната зона Румъния-България“, 15.2.1.068 г., е една от стъпките, предприети от 2017 г. в туристическото развитие на целия трансграничен регион Румъния-България. Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване на световното културно и природно наследство⁴ и Конвенцията за биологичното разнообразие⁵ са рамкови документи, които ориентират и подкрепят стъпките на световно ниво за развитието на различните региони.

Чрез Конвенцията на ЮНЕСКО за защита на световното културно и природно наследство, подписалите я членове признават отговорността на държавата да идентифицира, защитава, опазва, представя и предава на бъдещите поколения културното и природно наследство на територията на своята държава. Всеки член поема редица задължения:

- Да приеме обща политика, която дава функционалност на културното и природното наследство в живота на общностите и да интегрира защитата на това наследство в цялостни програми за планиране;
- Да създава на своя територия служби за опазване, консервиране и представяне на културното и природното наследство, където то вече не съществува, и да се възползва от обучен персонал, който има на разположение всички средства, чрез които да изпълнява функциите си;
- Да разработи научно-развойни и технически изследвания, така че методите за изпълнение да предоставят възможност на държавата да противодейства на опасностите и заплахите, на които е подложено природното и културното наследство;

⁴ <http://whc.unesco.org>

⁵ www.cbd.int

- Да предприеме законовите, научни, технически, административни и финансови мерки, необходими за идентифициране, защита, опазване, представяне и рехабилитация на наследството;
- Да подпомага създаването или развитието на национални или регионални центрове за обучение по опазване, консервиране и представяне на природното и културно наследство, с цел насърчаване на научните изследвания в тази област.

В рамките на новата европейска политика за туризма, „Европа, водеща световна туристическа дестинация - нова политическа рамка за европейския туризъм“ бяха определени четири приоритета за действие:

1. Стимулиране на конкурентоспособността в европейския туристически сектор;
2. Насърчаване развитието на устойчив, отговорен и висококачествен туризъм;
3. Консолидиране на имиджа на Европа като колекция от устойчиви, висококачествени дестинации;
4. Максимизиране на потенциала на финансовите политики на Европейския съюз за развитие на туризма.

Първият приоритет (1) визира: насърчаване на диверсификация на туристическото предложение; развитие на иновациите в туристическата индустрия; подобряване на професионалните умения; насърчаване на удължаването на туристическия сезон; укрепване на социално-икономическата база от знания за туризма.

Вторият приоритет (2) цели: разработване на система от индикатори за устойчиво управление на дестинациите, организиране на кампании за повишаване на осведомеността на туристите относно избора на туристически дестинации, транспортни средства и др. разработване на европейска марка за повишаване на доверието на потребителите в туризма, улесняване на идентифицирането на рисковете от изменението на климата за избягване на нерентабилни инвестиции и разработване на алтернативни туристически предложения, създаване на харта за устойчив туризъм, предлагане на стратегия за устойчив крайбрежен и морски туризъм, укрепване на сътрудничеството между Европейския съюз и основните нововъзникващи държави и държавите в средиземноморския район.

Приоритет три (3) включва: създаване на „марка Европа“ за укрепване промотирането на национално и международно ниво, популяризиране на портала „visisteurope.com“, подпомагане на съвместна промоция за международни събития, засилване на участието на Европейския съюз в международни форуми. Приоритети 2 и 3 също са в основата на стратегията, на която се позоваваме в този документ .

От множеството регионални стратегии, свързани с Дунав и прилежащите райони, могат да бъдат формулирани поредица от идеи, които ще бъдат интегрирани в тази стратегия..

- **Отговорният туризъм** постоянно се посочва като въртяща се платформа за развитие и привличане на посетители. Той също така засилва валидността на концепцията за тази стратегия, специфичността на трансграничния регион около Дунав, създаващ такава възможност. Освен това, политиката за брендиране ще се окаже ключ към успеха и в тази област на Европа.
- **Солидността на културните ценности** в региона съставлява основа за развитие на туризма, заедно с духовното богатство на селските райони около Дунав.

- Идентифицирани са стойностите на **устойчив селски туризъм** в цялата област Силистра
- Кълъраш.
- **Регионът на Дунав** е важна европейска туристическа дестинация и се предвижда развитие и по-нататъшно укрепване на дунавската марка по цялата река;
- **Промотиране на иновативните форми на туризъм и култура** от малките и средни предприятия, и от публично-частните партньорства;
- **Разработване на устойчиви форми на туризъм**, включително екологични (“зелени”) туристически продукти и решения за устойчивата мобилност в региона на Дунав;
- **Промотиране на квалифицираната работна ръка**, на образованието и на развиването на компетенции в туризма и културата, с цел осигуряване на устойчиви работни места в региона;
- **Създаване на „Синя книга”** за културната идентичност на Дунав;
- **Осигуряване на устойчиво консервиране** и на съвременно тълкуване на културното наследство и на природните ценности.

Идеята за устойчивост в подхода и „Синята книга на Дунав“ за културна идентичност на трансграничния регион е хармонизирана и отговаря на стратегията от настоящия документ. Също така, 20-годишната стратегия за развитие на Румъния, между 2016 и 2035 г., включва сред своите интердисциплинарни проекти и „Европейския Дунавски проект/Национална Дунавска стратегия“.

Други стратегически документи, чието съдържание подкрепя настоящата стратегия, са посочени по-долу:

- Стратегия на Европейския съюз за Дунавския регион (SUERD);
- Устойчива стратегия за устойчиво развитие на туризма в България за 2014-2030;
- План за действие 2017-2020 г., свързан с актуализираната Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България за 2014-2030 г. ;
- Концепция за разделяне на туризма по региони в България;
- Критерии за оценка на националните стратегии за развитие на туризма - Румъния;
- Румънски Национален генерален план за туризъм за 2007 - 2026 г. ;
- Обща стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничната зона Румъния-България (чрез международен проект с участието на Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия - Русе);
- Стратегия за развитие, подобряване и иновация на общ културно-исторически туристически продукт - Маршрут „Римска граница на територията на трансграничния регион Румъния-България” (документ на Асоциацията на дунавските общини „Дунав“ и Търговско-промишлената, индустриална и корабоплавателна палата Констанца);
- Интегрирана маркетингова стратегия и популяризиране на общ културно-исторически туристически продукт: Маршрут "Румънска граница на територията на трансграничния регион Румъния-България" (проект на Дунавската асоциация на общините "Дунав" и Търговско-промишлената, индустриална и корабоплавателна палата Констанца)
- Transdanube.Pearls - Мрежа за устойчива мобилност по Дунава. План за устойчив регионален туризъм и мобилност на Регион Русе (чрез проект „Transdanube.perle“ с българския партньор Клуб „Устойчиво развитие на гражданското общество“);
- Обща политика за опазване, развитие и използване на наследството на риболовните общности (чрез проекта на Българо-румънската търговско-промишлена палата "Mетоfish" с партньори НПО "Паралел" Силистра, Регионален исторически музей Русе, асоциация “Акчес” Кълъраш, ФЛАГ)

- Културата е важна - трансгранично сътрудничество за управление на културното наследство (чрез проекта „Memofish“ на Българско-румънската търговско-промишлена палата с партньори НПО „Паралел“ Силистра, Регионален исторически музей Русе, асоциация “Акчес” Кълъраш, ФЛАГ.

Насърчаването на трансграничния регион Силистра - Кълъраш като туристическа и културна дестинация чрез рехабилитация на сгради, които са паметници на културата и развитие на туристически продукти са част от целите на *проекта Развитие на общи туристически продукти и рехабилитация на културното наследство - HERCULT (ROBG - 491)*, по който бенефициенти са УАТ Окръг Кълъраш и Община Силистра до края на 2021 г. В допълнение към дефинирането на туристическия маршрут „Културно наследство на старите сгради в Силистра-Кълъраш“, проектът има за цел да рехабилитира сградата на Художествената галерия, собственост на община Силистра и рехабилитацията на старата сграда, известна под името „Каса Деметриаде“ („Casa Demetriade“). По този начин проектът има за цел да създаде интегрирани туристически продукти/услуги и стратегия за подобряване на културното и природно наследство на региона.

Настоящата стратегия - за развитие на туризма в този регион - идва, за да създаде средата и основите, които да подчертаят качествата на района, на общностите, които живеят тук и тяхната специфичност, да структурира начина, по който заинтересованите страни работят за привличане на туристи и за запазване хармонията на местата едновременно.

Глава 2. Общо представяне на региона

Трансграничната зона Силистра – Кълъраш се представя като хомогенна територия от гледна точка на природната среда, а приликите между окръга и областта стигат и по-далеч. Кълъраш и Силистра са били от същата страна на границата много пъти през историята. Заедно със свободното движение днес, УАТ окръг Кълъраш и Община Силистра имат много общи елементи, като единствената значителна разлика е езикът. Елементи от архитектурата, начина на живот, традиции и култура се откриват във ветрило от идентичности.

Фигура 1. Дунавското пространство, което включва региона Кълъраш-Силистра

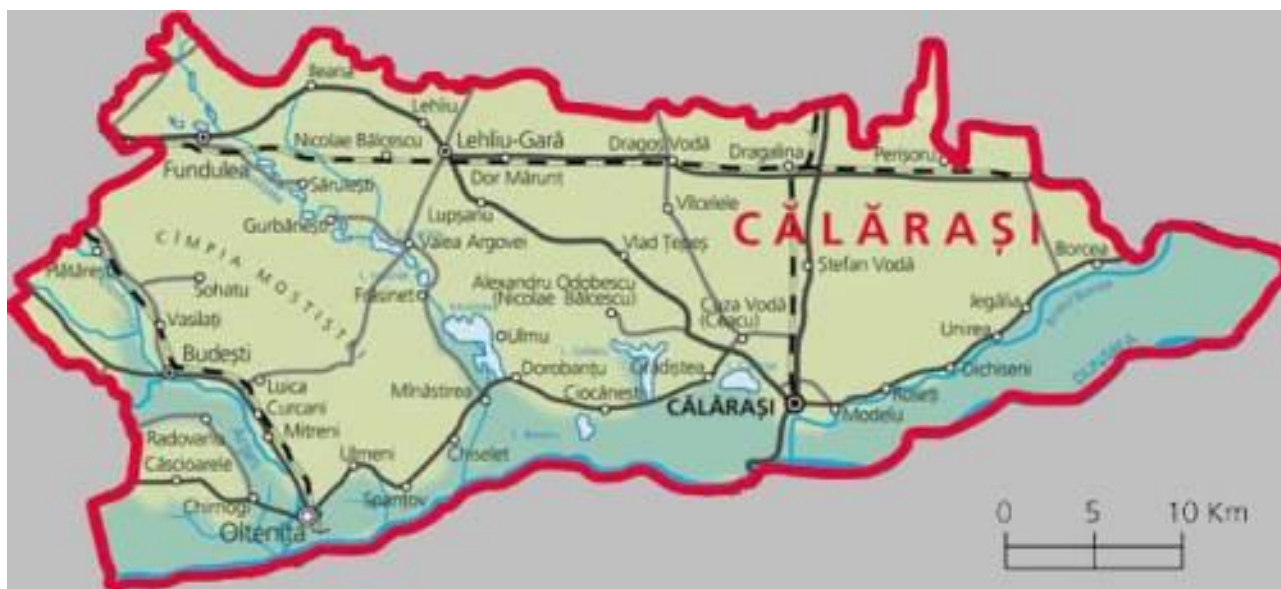
Източник: "Съвместна стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничната зона Румъния-България"

Ще представим характеристиките на всяка от двете области, за да открием личността на всяка територия и елементите, от които може да се започне при структурирането на обща, полезна стратегия за развитие на туризма.

2.1. Окръг Кълъраш

Географско разположение. Окръг Кълъраш е разположен в югоизточната част на Румъния, пресича се от паралел 44° 20' северна ширина и меридиана 27° 0' източна дължина, заемайки част от равнината на Мунтения, по средното течение на река Дунав и на канала Борча, на границата с България. На север граничи с окръг Яломица, на изток и югоизток - с окръг Констанца, на юг - с България, съответно с област Силистра, а на запад - с окръзите Гюргево и Илфов. Географското положение предоставя на окръга специално конкурентно

предимство, чрез принадлежността към трансграничния регион с България, но също така и към зоната на сближаване на два коридора за развитие: Букурещ - Коридор Констанца - част от паневропейския коридор 4, позволяващ Румъния да се свърже с централноевропейските комуникации и Дунавския коридор 7 - който свързва 14-те страни по реката, като по този начин създава предпоставки за развитието на нов регион, наречен символично "Дунавски регион"⁶. Площта на окръга, 5088 км², е 2,1% от територията на Румъния, като окръг Кълъраш заема 28-мо място по големина сред окръзите на страната.

Фигура 2. Окръг Кълъраш

От гледна точка на **административното организиране на територията**⁷, окръг Кълъраш включва:

- 2 общини: Кълъраш – център на окръга и Олтеница;
- 3 града: Будещ, Фундуля; Лехлиу Гара;
- 50 селски общини и 160 села⁸.

Центърът на окръг Кълъраш е община Кълъраш, която, към 1 юли 2017 г., е имала население, по местожителство, от 76918 жители. Община Кълъраш има най-силен поляризиращ ефект, като концентрира 23,34% от населението на окръга.

2.1.1 История⁹

Настоящата територия на окръг Кълъраш е познавала всички етапи от историческото развитие на румънския народ. Археологическите открития доказват съществуването на човешко общество в района на Кълъраш от ранния неолит. По поречието на Дунав, на Борча, на Арджеш и на долината Мостицей процъфтяват културите Боян и Гумелница - местни култури - едни от най-изразителните неолитни култури в Югоизточна Европа.

⁶ План за развитие на окръг Кълъраш за 2014-2020 г., Окръжен съвет Кълъраш.

⁷ Инфо: 31.12.2016.

⁸ https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2020/03/org_adm_a_terit_jud_cl_31_dec.pdf

⁹ <https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2018/04/Repere-istorice-in-Judetul-Calarasi.pdf>

Археологическите изследвания разкриха доказателства за основните занимания на жителите на тези земи, като например „глинената цивилизация“.

В началото на епохата на метала местното население преминава през процес на асимилация на популациите от източната степ. Първата бронзова епоха бележи установяването на гетското население на сегашната територия на окръга. Така се раждат културите Глина - в ранния бронз, Тей - в средния бронз и Кослоджен - в късния бронз. Що се отнася до желязната епоха, откритията в долината Мостищей свидетелстват за наличието на ранни популации от Халшат. Археологическите доказателства от втората епоха на желязото (Lattene) демонстрират развитието на гето-дакийската цивилизация, а населението на тези земи също влиза в търговски отношения с гръцките колонии в Понт Евксин. Появата, в края на 1 век пр.н.е. и началото на I в. сл. н. е., на римляните, по Долен Дунав, представлява много важен момент за историята на тези земи. Връзките между даките и римляните в тази област са по-стари, отколкото за останалата част на Дакия¹⁰. Инсталирането на римските власти на Балканския полуостров поставя даките, жители на Бараган, в пряк контакт с римската цивилизация. По поречието на Дунав римското владичество, възстановено по време на управлението на Константин Велики, продължило до шести век. Между 324 и 328 г. пред крепостта Трансмариска (Тутракан) Константин Велики построява крепост с военна роля, наречена „Константиана Дафне“, чието местоположение се колебае около град Олтеница.

През периода на ранния феодализъм се наблюдава демографска концентрация в района на Долен Дунав и района на окръг Кълъраш. Откритията от IX до XI век доказват съществуването на мирно население, занимаващо се със земеделие и животновъдство. Нумизматичните открития са потвърдили, че през X-XII век, в окръг Кълъраш е имало значително румънско селище, в постоянен контакт с Византийската империя, през града-крепост на остров Пъкюл луй Соаре. Тази общност, чрез своите търговски отношения, е допринесла за развитието на източния пазар на страната.

Разположена в югоизточния край на Влашко, територията на окръга е била въввлечена от ранна възраст в политическите и военни събития в страната. По време на управлението на Михай Витязул жителите на тези земи са участвали в антиосманската борба през зимата на 1594-1595 г., атакувайки турските крепости в Добруджа и Балканите. По време на управлението на Михня III, през 1669 г., в градовете и тържищата по Дунав се е случил още един момент на бунт срещу турците. Като отмъщение турците нападнали и разграбили румънските градове на север от Дунава. Процъфтяващият град е бил изгорен до основи чак до Корнъцел. През 18 век руско-турските войни от 1768-1774 г. и руско-австро-турските войни от 1788-1891 г. се провеждат в по-голямата си част на сегашната територия на окръга. През 1791 г. в село Улму се водят силни битки, в резултат на което турците са разбити и изгонени през Дунав. Също така, руско-турската война от 1806-1812 г. е нанесла големи щети на тази област, но турците са победени последователно, при Улму (през 1806 г.) и при Обилещ (през 1807 г.)¹¹.

Анализът на документите от онова време показва извода, че основните професии на жителите са били земеделие и животновъдство. Отглежда се предимно пшеница, просо и ечемик и царевица, започвайки от края на 18 век. Говедовъдството е занимание, тясно свързано със земеделското производство, при което овцевъдството е начело. Риболовът е

¹⁰ <https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2018/04/Repere-istorice-in-Judetul-Calarasi.pdf>

¹¹ Ibidem 5.

друго основно занимание. Важен фактор, допринесъл за развитието на икономическия живот в тази област на страната, са занаятите и търговията. Средновековните документи споменават присъствието в селата на Кълъраш на някои майстори като: кожари, мелничари, дърводелци, търговци на шаяк или ковачи.

Средновековието в Кълъраш се характеризира с наличието на важни селища, за които тогавашните владетели са взели мерки за развитие и укрепване. Сред 60-те такива селища, цитирани от И. Донат в неговия труд „Човешки селища във Влашко през XIV-XVI век“, споменаваме няколко укрепени села: Кокони, Късчиоареле, Корнъцел, Ликирещ, Гургуяци Спанцов, Киселет, Чокънеш и Пиетройу. Засилването на стокообмена е направило така, че от 16-ти век на кръстопътя да се появят реални центрове за размяна на селскостопански и занаятчийски продукти, първоначално под формата на села, след което са се превърнали в панаири, а по-късно и в градовете Олтеница и Кълъраш. Така, през 1515 г. се документира Олтеница, а на 1 юни 1541 г. Кълъраш (под името „Кръчиан“). От края на 14 век, близо до до вливането на Мостищя в Дунав, се развива средновековният град Корнъцел (днес Мънъстиря). Като гранично селище, Ликирещ е домакинствал, в края на 17-ти век, конна единица - щафетниците на Константин Брънковяну, с ролята на охрана и предаване на кореспонденцията до Истанбул. Тяхното присъствие е допринесло за промяната на името на местността, като новото име се вмъква в австрийската карта от 1790 г. : „Кълъраш вел Ликирещ“. През 19 век селището преживява все по-бързо развитие, поради пристанището на Борча и периодичните пазари, организирани тук. Този факт е довел до преместването на центъра на окръг Яломица от Урзичен в Кълъраш и превръщането на последния в град през 1833 г.

По отношение на **община Кълъраш**, историческият развой на града може да се определи чрез няколко значителни аспекта¹²:

- Първите следи от човешко селище на мястото на сегашната община Кълъраш датират от неолита (по-точно енеолита, 5000 - 3800/3700 г. пр. Н. Е.), за което свидетелстват археологическите открития, специфични за културите на Хаманджия, Боян и Гумелница.
- Старото име на община Кълъраш - Ликирещ- датира от началото на първото заселване на стабилни жители, а произходът на името е тясно свързан с издигането тук на първата църква, посветена на Свети Николай Мирликийски на Ликия (Тудор, 2008, стр. 22). Така жителите ще съкратят името на мястото за поклонение, като го наричат „а Ликийей“, докато те не стане „Ликирещ“.
- Първата документална атестация на селището Ликирещ датира от 1630 г. Чрез акт, издаден от владетеля Леон Вода, откриваме, че имението Ликирещ е принадлежало на някакъв Влад Рудяну, логофът на Влашко. Въпреки че историците вярват, че село с това име съществува от времето на Михай Витязул (Тудор, 2008, стр. 21), не е намерен документ, който може да докаже това. През 1722 г. е издаден първият документ, в който се споменава Ликирещ като собственост на болницата в Колця, след даряването ѝ от новия собственик Михай Кантакузино.
- Местността Лиирещ се споменава за първи път на карта през 1700 г. в картографската работа на столник Константин Кантакузино, отпечатана в Падуа, Италия. Две други карти, тази на Антон дел Киаро, от 1718 г. и тази, изготвена от Барби де Бокаж, около 1783 г., споменават селището при завоя на Борча, също под името "Ликирещ".

¹² <http://www.historia.ro>, Кътълин Йон, 10 неща за знаене за историята на община Кълъраш.

Вместо това в австрийската карта от 1791 г. местността изглежда записана под името „Кълъраш вел Ликирещ“.

- Настоящото име на града започва да се налага от 1722 г., когато в Ликирещ са разположени конници щафетници. Те са били използвани от владетеля на Влашко с цел транспортиране на кореспонденция между Букурещ и Константинопол. Установяването на Кълъраш в това имение и все по-честото използване на името им имали за последица налагането на името на Кълъраш, замествайки това на Ликирещ.
- На 1 май 1734 г. Кълъраш се споменава като пазар, което е знак, че селото е придобило размери и че по тези земи е започнал да се развива по-интензивен търговски живот. Различни чуждестранни пътешественици, на път за Силистра или Константинопол, са оставили поредица от свидетелства за Кълъраш. За лейди Крейвън Кълъраш е описан като „красиво село“, докато граф Alexandre d'Hauterive наблюдава с интерес „децата, които си играят с хвърчилото“ (Тудор, 2008, стр. 28).
- Настоящият район на Кълъраш често е бил арена на войни срещу турската опасност, за защита на дунавската гора. Водили са се много битки, от създаването на местността до началото на 19 век. Хората на Кълъраш са преживели моменти на ужас през 1821 г., с началото на революцията, водена от Тудор Владимиреску, проблемите им приключват само една година след края на революцията. Друг момент на паника за жителите е руско-турската война от 1828-1829. Сякаш загубите, причинени от войната, не са достатъчни, през годините 1828-1830 в Кълъраш избухва ужасна епидемия от чума, последвана през лятото на 1831 г. от холера.
- На 1 ноември 1833 г. по повод влизането в експлоатация на първата комисия на град Кълъраш е приет първият бюджет от 8000 леи, предложен за модернизация на централната улица на града и за изграждане на училище. Построени са значителен брой частни къщи, както и няколко обществени сгради, а катедралата, сериозно повредена от земетресението през 1829 г.. През 1852 г. в Кълъраш, нощно време, е имало 24 фенера с цел осветление, за които градската комисия е трябвало да плаща 1260 леи.
- Жителите на Кълъраш често изразяват желанието си да се освободят, така че градът вече да не е собственост на болницата, на която е дарено първоначалното имение на Ликирещ (люлката на Кълъраш от по-късно), за да излезе изпод „господството“ на болницата. В този смисъл те са се обърнали към владетеля Барбу Щирбей, който отговорил на доклада през ноември 1849 г., признавайки, че градът ще преживее огромно развитие, ако е „свободен“. Така на 28 юли 1851 г. владетелят на Влашко идва лично в Кълъраш и впечатлен от напредъка на града и положението на жителите, решава да плати сумата от 250 000 леи за неговото „изкупление“. В резултат на това на 24 септември 1852 г. град Кълъраш се превръща в „свободен“ град.
- Политическият живот на град Кълъраш е бил, както и в цялата страна, изключително забързан и пълен със събития. В този смисъл, статия от местния вестник „Памънтул“ от 11 декември 1933 г. свидетелства: „Питам и те питам: защо Дука е по-добър от Арджетояну? Вайда от Йорга? Брътяну от Лупу? Юниан от Гога? Куза от Авереску? Филипеску от Кодряну? Форцу от ... и хаосът в главата ти расте, разширява се, удължава се“ (Тудор, 2008, стр.126). Така за общите избори през март 1922 г. в Кълъраш подават листи партии като: Национално-либералната партия, Селската партия, Народната партия, Консервативната партия и Социалдемократическата партия.
- През 1950 г., след националната административна реорганизация, Кълъраш получава статут на окръжен град, център на региона Яломица и на район Кълъраш, в рамките на този регион. През 1952 г. регионът е разпуснат и район Кълъраш (все още с център

в Кълъраш) е прехвърлен в регион Букурещ. Градът получава статут на регионален град през 1964 г. Впоследствие селска община Мирча-Вода е премахната и село Мирча Вода преминава в градската община Кълъраш.

- През 1968 г., при новата административна реорганизация, Кълъраш получава статут на община и се връща в окръг Яломица, възстановен. Въпреки че е бил единствената община в окръга, Кълъраш вече не е бил център, тъй като той е преместен в Слобозия. По същото време селата Мирча-Вода и Мъгурен са изоставени и включени в населеното място Кълъраш.¹³ Градът възвръща статута си на център на окръг през 1981 г., когато е създаден окръг Кълъраш, в южната половина на окръг Яломица дотогава, заедно с югоизточната част на окръг Илфов. Общината е имала селска община Моделу за крайградска община между 1968 и 1989 г., след което тази концепция е изоставена.¹⁴

2.1.2 Природна рамка

Релеф. Представителните форми за територията на окръга са полетата, крайречните гори и блатата.

Като преобладаваща, равнината е групирана в четири единици: равнината Бъръган Мостищей (южният Бъръган), равнината Влъсией, равнината Бурнашулуй и гората на Дунав. Към тях се добавят ливади и езера (Балта Борсей, Арджеш, Мостищей и Дунавските долини). Разположен в югоизточната част на Румънската равнина, релефът на окръг Кълъраш е предимно релеф на равнина и ливада, като единствените нередности са селищните долини, така наречените „ciovuri“ (падини), както и могилите, които биха могли по-скоро да бъдат резултатът от човешка намеса. От гледна точка на големите релефни единици, разграничаваме¹⁵:

- Равнината на Южния Бъръган, обхваната между долината на Яломица, Мостищя и Дунав, с ръкава Борча;
- Равнината Мостищя, обхваната между Арджеш и долината Мостищей;
- Гората на Дунав, от Късчиоареле и до Кълъраш,
- Балтата на Борча, от Кълъраш до железопътната линия Фетещ-Чернавода.

Повърхностите между основните водни течения - полетата - са добре индивидуализирани зонални, характеризиращи се с равни повърхности, в сравнение с ливадните и езерните площи, най-новите форми на релеф, получени от алувиалните отлагания на Арджеш, Дунав и Борча, които не надвишават 5 -10 м височина в сравнение с морското равнище. Балтата на Борча има множество ръкави, с високи хребети по краищата, които затварят големи централни вдлъбнатини, разделени на по-малки басейни. Много са и пукнатините и напречните долини, произтичащи от заселването на льоса, сред най-известните са: долината на Фурчитурите, долината Баба Ана, долината на Аргова и долината на Луика. Благоприятните почвени и релефни условия обясняват преобладаващия зърнен характер на региона.

В случая на окръг Кълъраш, в категорията защитени зони от международен интерес, като разкопките Рамсар, съществуват: Островите на Дунав - Буджак- Йортмак, разкопки от 82.832 ха (които покриват и част от окръг Констанца); ръкавът Борча, разкопки от 21.529 ха (които покриват и част от окръг Яломица) и Йезерул Кълъраш, разкопки от 5.001 ха.

¹³ ro.wikipedia.org

¹⁴ Закон 2/1989, LegeOnline.ro

¹⁵ Регионална дирекция "Статистика" Кълъраш

Хидрографската мрежа се състои от два хидрографски басейна, басейнът на Дунав и на Арджеш, и от един подбасейн, този на Мостищя.

Река Дунав, която ограничава територията на окръга на юг и югоизток, от км 300 (Чернавода) до км 450 (Гостину), се разделя на два ръкава: Борча вляво и Дунъря Веке вдясно, които затварят между тях балтата на Яломица, съответно Големият остров на Яломица. Водите на Дунав, на Борча, Арджеш и на Мостищя, с образуваните от тях езера, заемат значителна площ от над 28 хиляди ха, което класира окръга на 4-то място на национално ниво, аспект, благоприятстващ развитието на риболовните дейности. Река Арджеш пресича югозападната част на окръга на дължина от 37 км, вливайки се в Дунав на запад от община Олтеница, след сливането с Дъмбовица, близо до град Будещ. Има и реки с равнинни извори, които набраздяват територията на окръга: долината Берза, Фурчитурии, Кукувяну, Ванъта, Аргова, Кълнъу, Колчаг, Милотина, Раса, Жегалия, Белчиугателе - реки с постоянен воден блясък, които имат подредени по тях малки рибни натрупвания.

Заслужава да се споменат някои големи язовири, предназначени за намаляване на наводненията, за спомагане на напояването и рибовъдството с постоянен обем на водата около 580 милиона кубически метра: Йезер-Мостищя, Фръсинет, Гълъцуй, Гурбънеш, Фундуля и Мъриуца.

Централизирано, хидрографската мрежа в окръг Кълъраш включва, от една страна, основни водни течения, със следните дължини: река Дунав - 150 км, ръкава Борча - 66 км, река Арджеш - 37 км, река Дъмбовица - 28 км. От друга страна, има значителни водни ресурси, като: езерото Мостищя - 213 км, с 5670 ха воден гланц или езерото Гълъцуй - 610 ха воден блясък, но също така и неблагоприятни езера, рибни язовири и др., покриващи воден гланц от 3341 ха.¹⁶

Що се отнася до езерата, в окръга има предимно антропоични езера, представени най-вече от рибарници, разпространени най-вече по долината на Мостищя и нейните притоци: Раса, Луйкаа, Збойл, Барза и Пасърее. Сред естествените езера трябва да споменем, на първо място, устията на реките по поречието на Дунав: Мостищя, Гълъцуй и Поткоава. Езерата в крайречните гори са представени тук от Бояну и Чяку в Дунавската гора, Митрен в гората на Арджеш и Тътарул в гората на Дъмбовица.

Флората е специфична за Дунавската равнина и зоната на крайречните гори, като обикновено се развива степ и горска степ. Горско степната зона се простира като ивица с променлива ширина в южната част на Румънската равнина, обхващаща западната част на Бъръган и, по подразбиране, на окръг Кълъраш. Разширяването на антропогенната употреба е довела до изчезването на горско степните ливади в по-голямата им част, както и много от горите, като останалите са силно трансформирани поради паша в гората и поради дърводобив. Тук можете да намерите видовете бял дъб, обикновен дъб, келяв габър и мекиш.

Степната зона е разположена в източната част на Румънската равнина, заемаща източната половина на Бъръган и на окръг Кълъраш. Първичната степна растителност е почти изцяло заменена от земеделски култури, а в малките площи, където все още има естествена растителност, тя е силно деградирала поради прекомерната паша. При специфични местни

¹⁶ SGA Кълъраш и е в юрисдикцията на Национална агенция "Румънски води".

условия (изразен излишък или дефицит на влажност, неблагоприятни условия) има различна растителност от тази характерна за зоналните условия, наречена интразонална и а зонална растителност, представена от псамофилна растителност (пясъчна, разположена в равнината Бъръган).

Степната подзона е представена от първични степни ливади и деривати, които заемат доста малки площи, особено по протежение на железопътни линии и пътища, както и на изходите на общините. Но дори на тези повърхности видовете, които някога са били характерни за Бъръган, са станали много редки. Естествените ливади могат да бъдат идентифицирани по присъствието на следните видове : гребеновиден житняк (*Agropyrum cristadминистративно-териториални единици*), горски градински чай (*Salvia nemorosa*), обикновено усойниче (*Echium vulgare*) и обикновена ливадина (*Poa trivialis*). Често се срещат и треви от рода Овсига и Сетария. Горската растителност е представена от останки от бившите гори, които са заемали важни площи в окръг Кълъраш, с видове като: обикновен дъб (*Quercus pedunculiflora*), планински ясен (*Fraxinus excelsior*), мъждрян, ябълка и дива трънлива круша.

С насажденията е въведена акация (*Robinia pseudacacia*), която представлява важна медоносна основа, поради което се отглежда все повече в домакинствата на населението, както и в парковете на населените места. Блатната подзона е геоботанично по-специална, като се състои от мезофилни, хигрофилни, халофилни и пясъчни видове. Тези растителни асоциации дължат своето съществуване на местните условия, създадени от наличието на течащи води, езера, блата и пясъчни дюни по долината на река Дунав.

Горите са съставени от представителни видове, като: върба (*Salix alba*), топола (*Populus alba*) и ясен (*Fraxinus excelsior*). Чрез живописния си вид те привличат за почивка и отдых хората от съседните населени места. Няколко вида лозя и диви лози (*Vitis silvestris*), както и френска раkitовица (*Tamarix galica*), развити предимно върху пясъчливи и солени почви, растат естествено в тополови и върбови лехи. Също така тук откриваме къпинови и малинови храсти.

Блатната и водната растителност в езерата и блатата е представена от възможна острица (*Carex acutiformis*, *Carex riparia*), стрелолост (*Sagittaria sagittifolia*), класовиден многолистник (*Myriophyllum spicadминистративно-териториални единици*) и, по-рядко, бели (*Nymphaea alba*) и жълти водни лилии (*Nuphar luteum*). В речната гора растат и други тревисти видове, като: блатен телиптерис, полска поветица, пълзящо лютиче, блатна мента, дива целина и др. В плитката вода па края на езерата и блатата има вид водорасли, наречени спираловиден жабуняк (*Spirogyra*).

Характерната **фауна** за окръг Кълъраш е разнообразна, в съответствие с особеностите на разпространението на видовете. Така, в откритите, земеделски зони, се срещат: лалугер (*Citellus citellus*), обикновен хомяк (*Cricetus cricetus*), обикновена сива полевка (*Microtus arvalis*), планинско сляпо куче (*Spalax leucodon*) и др., а горската зона е подслон за богата фауна от гръбначни животни, сред които: сърна (*Capreolus capreolus*), дива свиня (*Sus scrofa*), лисица (*Vulpes vulpes*), европейски язовец (*Meles meles*), дива котка (*Felis silvestris*), катерица (*Sciurus vulgaris*) и др.

Авифауната е разнообразна, като в широколистните гори се срещат: кос (*Turdus merula*), обикновена чинка (*Fringilla coelebs*), южен славей (*Luscinia megarhynchos*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*) и др. В Дунавската гора хидромелиоративните дейности са довели

до заместване на естествените заливни гори с топовели насаждения в монокултура, които не осигуряват добри условия за гнездене на птици. Следват да се отбележат следните видове: сивата чапла (*Ardea cinerea*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), керкenez (*Falco tinnunculus*) и др. Характерно за Бъръган е голямата дропла (*Otis tarda*), много рядка и обявена за природен паметник; също пъдпъдъци (*Coturnix coturnix*) и яребица (*Perdix perdix*) - които имат по-голяма площ за разпространение и по-голямо стадо, но също и обикновени и лилави скорци (летни гости). Сред пойните птици в степта живеят малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), синя гарга (*Caracias garrulus*) и известната бъръганска чучулига (*Melano sarypha calandra*).

В ихтиофауната преобладават характерните видове на Дунав и езерата в окръга: шаран (*Cyprinus carpio*), сом (*Silurus galanis*), каракуда (*Carassius carassius*), мряна (*Barbus barbus*), лин (*Tinca tinca*), платика (*Abramis brama*), синец (*Abramis ballerus*), червеноперка (*Scardinius erythrophthalmus*), бабушка (*Rutilus rutilus*), бяла риба (*Stizostedion lucioperca*), щука (*Esox lucius*), бибав (*Perca fluviatilis*) и др.

Фауната с ловен интерес е представена от елени, зайци, диви свине, фазани, видове хищници (лисици, порове, бизони), както и многобройни видове заседнали птици и грабливи птици, които живеят в дунавската гора. Чрез мерките, предприети от Окръжната асоциация на ловците и спортните риболовци, броят на лова непрекъснато се увеличава, особено за елени и диви свине, от които са получени скъпоценни трофеи, златни медали на местни и международни състезания.¹⁷

Климатът е умерено-континентален с хомогенен режим, поради еднородността на равнинния релеф, характеризиращ се с много горещо лято и много студена зима. В южния край на окръга специфичният типоклимат на Дунавската гора е индивидуализиран, с по-топло лято и по-мека зима от останалата част на равнината. Средната годишна температура е +11,2 градуса С (през юли средната температура се колебае около 23 градуса С, а през януари има средно -3 градуса С).¹⁸ През 2016 г. средната годишна температура е 12,7 градуса С, годишният максимум е 37,7 градуса С (на 1 август 2016 г.), а годишният минимум е -19,1 градуса С (на 25 януари 2016 г.). Максималната абсолютна температура, регистрирана досега на територията на окръга, е била 44,0 градуса С в долината на Аргова (на 10 август 1957 г.), а абсолютният минимум, -30,0 градуса С, е регистриран в Кълъраш, на 9 януари 1938 г. Специализираните изчисления показват, че окръгът се възползва от висок калориен потенциал, чиято стойност достига 125 kcal/cm².

Що се отнася до ветровете, районът, в който се намира Кълъраш, е под влиянието на североизточните (Кривъц), югоизточниците (Аустру) и южните (Бълтърец). Студените ветрове подчертават студа през зимните месеци, а сухите (Аустру, особено) усилват жегата и сухотата през лятото. По отношение на честотата и интензивността на ветровете, метеорологичната станция от Кълъраш отчита максимум през април (от запад) и ноември (от север). Най-високите стойности са регистрирани през 1957 г., когато скоростта на вятъра е надвишила 40 м/сек.

Континенталният характер на климата се подчертава и от годишните количества валежи, които падат на територията на окръга и в околностите му. По този начин средногодишното количество валежи е само 500 мм, поради влиянието, което оказват

¹⁷ План за развитие на окр. Кълъраш за 2014-2020 г., Окръжен съвет Кълъраш.

¹⁸ Institutul Național de Meteorologie.

възходящите течения, възникващи върху повърхностите на езерата и ръкава Борча и поради умерената им температура през цялата година. Годишно има максимум през май-юни и минимум през юли-август, когато небето е преобладаващо ясно, което благоприятства топлината и сушата - и двете се преборват в голям мащаб чрез напояване. Снежният слой се задържа по-малко поради затоплянията, които се случват през зимата; Средно снегът започва да се топи в началото на март. Годишният брой снежни дни се колебае около цифрата 30. През студения сезон снежният слой достига максималната си дебелина в края на януари и началото на февруари. Обикновено дебелината на снежния слой е сравнително малка. През 2012 г. например климатичният режим се характеризира със: сравнително мека зима, без екстремни температури, горещо лято с нормални температури от климатична гледна точка, с високи валежи в сравнение с предходната година. Въпреки това, през последните години, когато климатът се промени драстично и в световен мащаб, атмосферните условия доведоха до локално производството на обилен сняг и застилането с особено дебел слой, надвишаващ 1,5 м.

По отношение на валежите средните годишни количества са 540,2 мм в Олтеница и 503,6 мм в Кълъраш. По-голямата част от валежите падат през топлия семестър (15 април - 15 октомври), когато преваляванията, придружени от гръмотевици, са много чести. Поради равномерния релеф, специфичен за равнинната област, преобладаващите ветрове в окръг Кълъраш са тези, които духат от северния и североизточния сектор, както и тези от запад и югозапад, по-известни са от първа категория Кривъц и Аустру, и Бълтърец от втората категория.

2.1.3. Демография

Що се отнася до структурата на населението по майчин език, според временните данни, получени от преброяването на населението и жилищата през 2011 г., на ниво окръг Кълъраш, населението с румънски майчин език представлява 98,2%, а останалите проценти са от малцинствени етнически групи, особено роми и турци.¹⁹

Структурата по вероизповедания на населението на окръг Кълъраш показва, че 98,8% от населението е православно, а останалите принадлежат към други религиозни вероизповедания. Средната продължителност на живота е положителна, изчислена на интервал от 3 години. Плътноста на населението по отношение на териториалното разпределение показва спад в сравнение със стойността на населението на национално ниво: 61,2 жители/км² в окръг Кълъраш (2018), в сравнение с 89,9 жители/км² на национално ниво.²⁰ Структурата полове на населението се характеризира с лек превес на женското население: 50,91% жени спрямо 49,09% мъже (https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2019/06/pop_dupa_dom_pe_sexe_si_med_1_iul_jud_cl_2018.htm). Анализът на населението по среди сочи през 2018 г. висок ръст на населението от селанат - 59,93% докато градското население в окръг Кълъраш е било 40,07%.

2.1.4. Транспорт

Най-важните елементи на транспортната инфраструктура са представени от железопътната мрежа, пътната мрежа и речната транспортна мрежа.

¹⁹ Регионална дирекция Статистика Кълъраш статистически данни.

²⁰ Инфо 2012.

Окръгът се пресича от А2 магистрала Соарелуй, част от европейската транспортна мрежа TEN-T, паневропейски коридор № IV. Освен това, в южната част, по цялата дължина на окръга, е река Дунав, която представлява паневропейския транспортен коридор № VII. Като се има предвид, че окръгът граничи на запад със столицата на Румъния, а на изток с окръг Констанца - основният изход на страната и едно от най-развитите морски пристанища в района - са създадени предпоставки за развитие на транспортни мрежи, още повече че на юг окръгът граничи със Силистренска област от България.²¹

Железопътен транспорт. Европейската транспортна политика се фокусира върху увеличаването на дела на транспорта с ниско въздействие, като набляга на развитието на железопътната мрежа. В края на 2018 г. общата дължина на обществените железопътни линии в експлоатация в кръг Кълъраш е била 188 км, поддържайки тази стойност постоянна и днес. От общата им дължина, тази на електрифицираните линии е била 147 км през 2018 г. По отношение на площта на окръга, железопътната мрежа за обществено ползване в експлоатация е имала плътност от 37 км на 1000 км² територия, през 2018 г.²²

Сухопътен транспорт. През 2018 г., дължината на обществените пътища е възлизила на общо 1346 км, от които национални пътища – които включват и магистрала и европейски пътища – са достигнали до 501 км, а окръжните и тези на селските общини, до 845 км.

Плътността на обществените пътища на 100 км² територия се е запазила приблизително в един и същ диапазон през последните 15 години. Така, през 2018 г. е била 26,5 км.

От общо републикански пътища модернизирани пътища са 598 км през 2018 г., докато пътищата с леки пътни настилки са маркирали само 3 км.

Чрез Националната програма за местно развитие преди седем години бяха одобрени за финансиране десет инвестиционни работи за рехабилитация/модернизация на обществени пътища, класифицирани и рамкирани в съответствие с действащите законови разпоредби като окръжни пътища, пътища от местен интерес, съответно общински пътища. и/или обществени пътища вътре в населените места, в следните общности: Белчугателе, Късчиореле, Кирнодж, Куркан, Доробанц, Улмен, Киселет, Иляна, Гълбинаш и Жеглия.²³

Местният обществен пътнически транспорт не се е развил зрелищно през последните 15 години на територията на окръга. По отношение на броя на превозните средства в инвентара - автобуси и микробуси, през 1995 г. са били 91 броя, а през 2018 г. броят им е достигнал само 15. Що се отнася до броя на превозените пътници през годината с автобуси и микробуси, през 1995 г. са били 5224 хил., а през 2018 г. - 2142 хил.²⁴ С течение на времето се е проявило много голямо претоварване, прекомерно търсене на транспортни средства. Търсенето вече е било твърде силно (дори при не много развит туризъм).

Въздушен транспорт. В окръга няма граждански летища за въздушен и товарен транспорт, но най-голямото летище в Румъния (летище "Хенри Коанда" в Букурещ) се намира на минимум 60 км и на максимум 120 км от градовете на територията. Окръгът ще

²¹ План за развитие на окр. Кълъраш за 2014-2020, Окръжен съвет Кълъраш.

²² Регионална дирекция Статистика Кълъраш; https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2020/04/liniile_de_cale_ferata_in_expl_jud_cl_2004-2018.pdf

²³ План за развитие на окр. Кълъраш за 2014-2020, Окръжен съвет Кълъраш.

²⁴ Direcția regională de statistică Călărași – selecție făcută de autori.

може да се възползва от предимствата, предлагани от плана за магистрала Констанца-Букурещ-Орадя, част от общеевропейската транспортна мрежа TEN-T 7.

Воден транспорт. Хидрографската мрежа на окръга позволява водния транспорт по единствения съществуващ навигационен маршрут в окръга - река Дунав. Главната европейска навигационна артерия, Дунав (TEN-T 18), осигурява и улеснява през речните пристанища Олтеница и Кълъраш търговския обмен с крайбрежните европейски държави. Незадоволителната инфраструктура на речните пристанища и постепенното намаляване на тяхната дейност са фактори, допринесли за намаляване използването на съществуващия потенциал.²⁵

Качеството и покритието на транспортната инфраструктура отразява степента на цивилизация и желанието на общностите да се развиват. Повечето обществени пътища в окръга са с изтекъл експлоатационен живот през предходните години. Офертата за транспорт все още трябва да се подобри и адаптира към нуждите на общностите.

Достъпност. Община Кълъраш има привилегирована позиция в югоизтока на Румъния - е разположена на 120 км от пътната инфраструктура и на 139 км от жп инфраструктурата спрямо Букурещ и на 140 км спрямо Констанца (Таблица 1).

Достъпът до тези населени места е много подобрен благодарение на лесната връзка към магистрала Соарелуй А2, чрез националния път, който свързва Кълъраш със Слобозия. Географското разположение на брега на ръкава Борча предлага на община Кълъраш пряк достъп до пътя за речен транспорт, предлаган от река Дунав. Местоположението на общината в непосредствена близост до границата с България и съществуването на фериботна транспортна линия предлага на Кълъраш международно отваряне.

Важни градове	Разстояние в км	Разстояние във време (минути)
Фетещ	50	55
Слобозия	47	45
Олтеница	69	65
Силистра	15	30
Букурещ	116	90

²⁵ План за развитие на окръг Кълъраш за 2014-2020 г., Окръжен съвет Кълъраш.

Констанца	148	95
Браила	137	110
Брашов	286	230
Крайова	350	290
Яш	390	340
Клуж Напока	560	470
Тимишоара	675	540
Кишинев	402	350
Варна	156	160

Таблица 1. Достъпност на община Кълъраш спрямо други градски центрове

Вътре в общината уличната мрежа е подредена в правоъгълно-квадратна форма и има надлъжна ос, ориентирана в посока "запад-изток", в продължение на национален път DN3 Букурещ-Кълараш-Констанца. Оста север-юг засяга централния район: национален път DN 21 - ул. Слобозия, ул. Републикии - ул. Ероилор- национален път DN 3 в посока Кичу-Остров-Констанца. Общата дължина на градските улици е 150 км, от които са модернизирани 123 км²⁶, което прави 82% от общото. Основните артерии за достъп в общината са: национале път DN 3 в посока Букурещ - Лехлиу, национален път DN 3 В в посока Фетещ и национален път DN 21 в посока Слобозия. Тази последна артерия пресича триажните железници, пресичането им е на нивото на железопътната линия. Местният тежък транспорт е организиран по артерии, които се стремят да избегнат централната зона, като най-трудната ситуация е проникването на национален път DN 3 от Букурещ, през стоманодобивната фабрика и от Кичу, с изход в централната зона на улица Ероилор, както и национален път DN 21 към Слобозия и национален път DN 3 В към Фетещ.

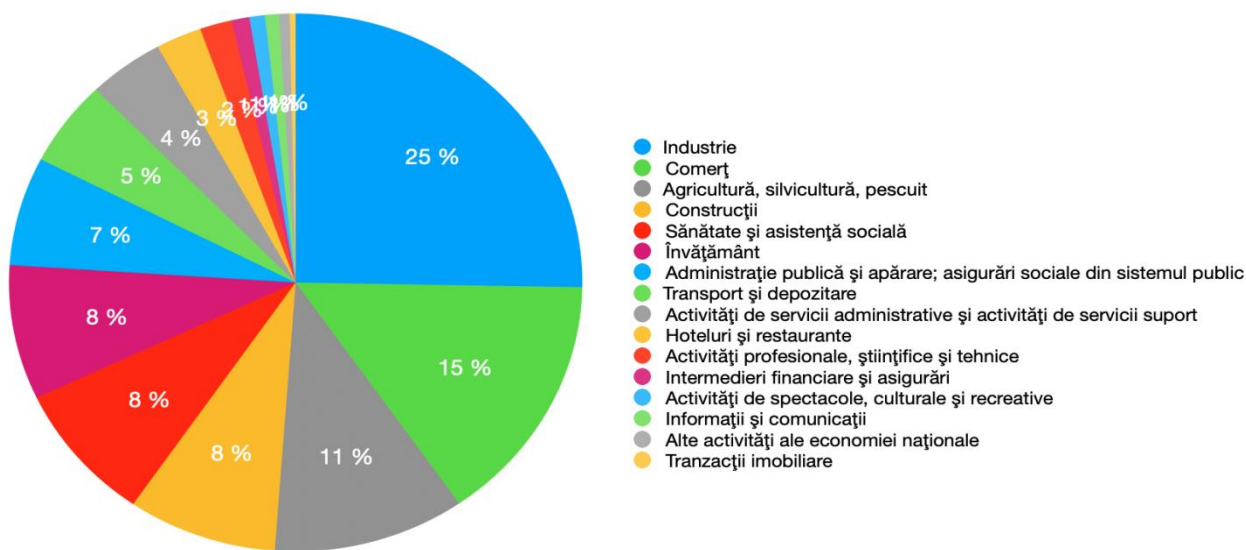
²⁶ ro.wikipedia.org

Тежкият, местен и транзитен транспорт, особено в посока север-юг, влияе негативно на централната част на града, нарушавайки трафика и местната градска функция. Предвид значителното увеличение на транзитния трафик между Румъния и България през пункта Кичиу, е необходимо тежкият товарен транспорт да се пренасочи.

Обикновено кръстовищата са незастроени, а площта, заета от паркинги, е недостатъчна, като съществуващите са разположени предимно в района на жилищни сгради и в централната зона. По този начин градоустройственият план предвижда, че е необходимо да се създадат места за паркиране и таксата в натоварените райони и да се преоценят маршрутите на обществения транспорт, за да се осигури достъп до комунални услуги на обществения транспорт за жителите на всички квартали в града. Несигурното техническо състояние на някои обществени пътища в община Кълъраш наложи необходимостта от консолидация, преасфалтиране и модернизиране.²⁷

2.1.5. Икономическа дейност

Като равнинен окръг, селското стопанство е основна икономическа дейност в Кълъраш. От значение за спецификата на района е фактът, че 83% от общата площ на окръга представлява земеделската площ, което поставя Кълъраш на 9-то място в страната като простиране на земеделската площ, от която повече от 96% - 411 хил. ха (2,9% от земеделската площ на страната) е представена от обработваема земя, което поставя окръг Кълъраш на 5-то място на национално ниво. Зеленчуковото производство е ориентирано основно към отглеждане на зърнени зърнени култури, маслодайни растения и фуражни растения.

Графика 1: Делът на броя на предприятията в икономиката на окръг Кълъраши (2018). Източник: INSSE. Забелязваме, че секторът, свързан с туризма, има дял от 3% (10-то място от 16).

Индикаторът "плътността на предприятията на 1000 жители" на територията обаче показва в окръга стойност по-ниска от 20 на нивото от 2011 г. Въпреки че броят на предприятията е бил почти двоен по цялата румънска трансгранична територия (437 232 предприятия през 2011 г.) в сравнение с българската територия (286 850 предприятия през 2011 г.), плътността на предприятията на 1000 жители регистрира по-високи стойности на нивото на българските областни територии.

²⁷ План за развитие на окръг Кълъраш за 2014-2020 г., Окръжен съвет Кълъраш

Броят на предприятията, работещи в третичния сектор в окръг Кълъраш през периода 2008- 2018²⁸ регистрира лек ръст. Така през 2008 г. е имало 5021 предприятия, от които 170 активни в сектор „Хотели и ресторанти“, а през 2018 г. е достигнат общ брой 5157 предприятия, от които 174 в „Хотели и ресторанти“ (152 с по-малко от 10 служители , 22 с 10-49 служители).

Средният брой на зетите лица по дейности на националната икономика в окръг Калараши (CAEN REV. 2) през 2018 г. показва, че от общо 42 994 души 10 878 са работили в промишлеността, 3 628 в строителството, 1 114 в туризма / хотелиерството и ресторантьорството, в административни и спомагателни услуги 1,841, а в развлекателни, културни и развлекателни дейности само 378 души.²⁹ Що се отнася до равнището на безработица, в периода 2009-2018 г. окръгът регистрира спад от 9,2% през 2009 г. на 4,2% през 2018 г.

2.1.6. Туризъм

Туризъм. Структурите за приемане на туристи с функции за настаняване на туристи отчитат на 31 юли 2018 г. в окръг Кълъраш общо 29 единици, от които 8 хотела и мотели, 1 хостел, 14 туристически вили и бунгала, 3 туристически и 3 агротуристически пансионни, същата статистика като преди година.

Ани	Capacitate de cazare		Sosiri (mii)	Înnoptări (mii)	Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune (%)
	Existență ¹⁾ (locuri)	În funcțiune (mii locuri-zile)			
1995	346	118	10	30	25,2
2000	359	138	10	29	21,3
2001	399	150	5	19	12,5
2002	428	142	8	26	18,1
2003	533	177	7	36	20,2
2004	566	198	9	38	19,0
2005	546	196	12	53	27,0
2006	541	199	14	83	41,7
2007	553	199	14	52	26,2
2008	527	188	16	53	28,3
2009	463	171	10	27	15,8
2010	534	192	11	28	14,4
2011	561	191	11	34	17,6
2012	612	202	12	32	15,7
2013	643	223	11	34	15,4
2014	843	278	16	35	12,7
2015	843	283	18	37	13,1
2016	868	289	19	38	13,3
2017	885	299	22	52	17,3
2018	885	279	22	55	19,6

Таблица 2. Капацитет и дейност по туристическо настаняване в окръг Кълъраш, период 1995 - 2018 г. Източник: INSSE

Не се открива, обаче, нито една единица за настаняване от типа на туристически хан; туристическа хижа; къмпинг или къщички; туристическа спирка; ваканционно селище; място за настаняване на кораб; лагери за ученици и предучилищна възраст.³⁰ През 2014 г., се тръгва от 17 звена за туристическо приемане общо, със сходни стойности при броя хотели, хостели и пансионни, но тогава още е имало един къмпинг. От едно единствено звено тип

²⁸ https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2020/03/unit_loc_active_2018_jud_cl.pdf

²⁹ https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2020/03/nr_med_sal_pe_activ_ale_ec_nat_2018_jud_cl.pdf

³⁰ https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2020/03/struct_de_primire_turist_cu_funct_de_cazare_turist_jud_cl_2014_2018.pdf

туристическа вила през 2014 г., се е стигнало после до 14 туристически вили и бунгала веднага през следващата година, 2015 г., брой, запазил се до 2018 г.

Tipuri de structuri de primire turistica	Tipuri de turisti	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
			UM: Numar									
			Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar
Hoteluri	Romani	Calarasi	11132	12766	15659	13864	13879	14539	16733	24002	24241	15435
-	Straini	Calarasi	3094	2336	2391	6478	7648	6994	6540	10618	14373	1439
Hosteluri	Romani	Calarasi	82	65	11	632	58	1808	1861	598	3690	705
-	Straini	Calarasi	362	399	638	711	451	263	248	153	1379	2
Moteluri	Romani	Calarasi	12075	7407	6692	5814	8104	7793	18781	11630	13783	2297
-	Straini	Calarasi	4797	4845	2844	2195	1389	761	1845	2976	1980	165
Bungalouri	Romani	Calarasi	254	352	280	550	3314	3480	3842	3777	4946	3215
-	Straini	Calarasi	12	35	25	63	99	110	235	197	490	61
Casute turistice	Romani	Calarasi	807	1269	2445	1073	:	:	:	:	:	:
-	Straini	Calarasi	31	44	98	270	:	:	:	:	:	:
Pensiuni turistice	Romani	Calarasi	400	1769	2990	3635	1911	2424	1563	655	2100	:
-	Straini	Calarasi	91	202	130	210	122	164	162	58	4	:
Pensiuni agroturistice	Romani	Calarasi	64	51	110	:	:	:	:	:	:	:
-	Straini	Calarasi	422	110	:	:	:	:	:	:	:	:

Таблица 3. Нощувки в структури за туристическо посрещане по типове структури, период 2011 - 2020 г. Източник: INSSE.

С присъединяването на Румъния към Европейския съюз и през следващия период, местната дейност по операционализиране на капацитета за настаняване в окръга беше особено динамизирана, особено в община Кълъраш. За седем години броят на местата за настаняване се е увеличил с 194 единици от 2000 до 2007 г. И след глобалната икономическа криза, която засегна и трансграничния регион на Дунав, от 2010 до 2018 г. бяха добавени 351 места за настаняване. виж Таблица 2.) Но това, което показва истинското състояние на туристическото движение на територията, е действащият капацитет за настаняване. През 2009 г. и 2010 г. се наблюдава спад в броя на нощувките в сравнение с по-плодотворните 2005-2007 г., оправдано от спада в туризма на национално и европейско ниво, отразено и в малък нетен коефициент на използване на капацитета от 14,4%. През 2018 и 2019 г. броят на нощувките се е увеличил, но недостатъчно в сравнение със съществуващото предложение. Пандемията, която настъпи през 2020 г., засега блокира всякакъв развой.

2.2. Област Силистра

Етимологията на името представя няколко варианта. На румънски език, Dârstor; на български език, Дръстър, т.е. Дръстър, после Силистра, т.е. Silistra; на латински език, Durostorum; на византийски гръцки, Дорóстолон, т.е. Dorostolon; на византийски, Theodoropolis; на турски, Silistre. Толкова много имена за една и съща област, защото Силистра е сред онези територии, които са имали различни владения с течение на времето, преминавайки през шеметна историческа държавническа верига.

По този начин виждаме по-долу многообразието на държавната принадлежност на област Силистра, в хронологичен ред от настоящето до най-древните времена:

- България от 1940 г. досега
- Румъния 1918–1940 г.
- България 1918 г.
- Румъния 1913–1918 г.
- България 1878–1913 г.
- Османска империя 1419–1878 г.

- Влашко 1386–1419 г.
- Деспотът на Добруджа 1347–1386 г.
- Влахо-Българско царство 1186–1347 г.
- Източна Римска империя 981 сл.Хр.–1186 г.
- Българско царство 976 сл. Хр.–981 сл.Хр.
- Източна Римска империя 971 сл.Хр.–976 сл.Хр.
- Киевска Рус 969 сл. Хр.–971 сл. Хр.
- Българско царство 700 сл. Хр.–969 сл. Хр.
- Източна Римска империя 330 сл. Хр.–700 сл. Хр.
- Римска империя –330 сл. Хр.

Географско положение. Област Силистра се намира в североизточна България, на границата с Румъния, с координати: паралел 44 ° 7 ' северна ширина и меридиан 27 ° 16 ' източна дължина. Граничи с областите Добрич на югоизток, Шумен на юг, Разград на югозапад и Русе на изток. В северната си част граничи с река Дунав и а на ъг - с Румъния. Била е част от Велика Румъния под името окръг Дуростор. Става част от България на 6 септември 1940 г., след Споразумението от Крайова, договор, наложен от Централните сили. Има площ от 2846 км2, с надморска височина от 6 м и население от 111957 жители³¹.

Административно организиране на територията. Добре е да се спомене на първо място административната организация на България, за да се разбере значението и позицията на Силистра в контекста. От 1994 г. България е разделена на 28 „региона“, наречени „области“ и 264 „комуни“, транслитерирани: „общини“, които представляват най-малките местни административно-териториални единици. Те се използват за организиране на местната публична администрация. Всяка община има определена територия, граници, статистически анализирано население, име и административен център. Общината обхваща едно или повече населени места в съседство с това на административния център, от което обикновено получава името си.

Фигура 3. Област Силистра

Една община трябва да отговаря на следните условия:

- население над 6000 жители в населените места, включени в нея;
- съществуването на населено място, която е изградена в уникален традиционен център, с развита социална и техническа инфраструктура, за обществени услуги;

³¹ ro.wikipedia.org; Info demografice 2016-Национален статистически институт България.

- включва всички съседни градове и села, където няма условия за създаване на отделни общини или които не могат да бъдат присъединени към други съседни общини;
- максималното разстояние от центъра на общината до някое от населените места е най-много 40 км.

В същото време трябва да се отбележи, че от статистическа гледна точка България е разделена на две големи „зони“: 1. Северна и Югоизточна България; 2. Югозападна и Централна-Южна България. Първият включва четири региона, а другият - два региона. Всеки "регион" се състои от "области". Област Силистра е част от Северен централен район на зона № 1. Всяка област има няколко общини. А общините включват градове и села.

Област Силистра е териториално-административна единица от първи ред и включва:

- 7 общини (основни ТАЕ (UAT); 68 кметства; 5 градски населени места и 113 села;
- от които 7-те общини, **община Силистра**, включва:
 - **град Силистра** – център на община Силистра и център на област Силистра;
 - 18 села.
 - Площта на община Силистра е 515,89 км² и наброява 51386 жители³².

2.2.1 История.³³

След победата над даките император Траян настанява тук една от най-боеспособните военни единици на Римската империя – XI Клавдиев легион. Неговите около 6 000 войни изгражда добре укрепен лагер, внушителните руини на който се намират в североизточната част на Силистра. Около лагера на легиона започва формирането на цивилното селище. През IV-VII в. Дуросторум е най-важния фортпост на Източната Римска империя. Специално внимание към града проявяват императорите Диоклециан и Валент, които правят няколко визити в Дуросторум, като в края на III и началото на IV в. е изграден укрепен кастил.

През късната античност (IV – VI в) Доростол (това е гръцкото му име) се превръща в център на християнството и християнската култура. Между 303 и 362 г. тук постигат мъченическа смърт 12 раннохристиянски светци.

На хан Аспарух (681-701) се приписва заслугата на възстановител на Дръстър (така се нарича града през Средновековието).

Още след покръстването на българите в Дръстър е създадена епископска катедра, оглавена през 870 г. от епископ Николай Врѣх в духовното развитие на града е превръщането му столица на първия български патриарх Дамян през 927 г. Дръстър запазва положението си на властелска резиденция, ползвана от цар Симеон при тежката война с маджарите през 894-895 г.

В края на X в. Дръстър става арена на грандиозната– българо-руско-византийската война от 969 – 971 г. След тримесечна обсада, през юни 971 г., киевският княз Светослав предава Дръстър лично на византийския император Йоан Цимисхи (969 – 976). След окончателното завоюване на България от византийския император Василий II в 1000 г.

³² Съгласно Преброяването от 2011 г.

³³ ro.wikipedia.org

Дръстър - Дристра става столица на огромната тема Паристрион (Подунавие), обхващаща цяла Северна България и Добруджа. През XI-XII в. запазва положението си на водещ религиозен център в Северна България.

При освободителното въстание на Асеновци през 1185-1188 г. Дръстър отново е превърнат в главна опора на възстановеното българско царство, седалище на управителите и митрополитите на Добруджа.

Около 1277 г. за известен период градът е център на въстаническата армия на цар Ивайло. Има сериозни основания да се предполага, че в края на XIII в. като деспот на Дръстър се подвизава бъдещия цар Теодор Светослав. В края на XIV в. тук се формира и независимото княжество на деспот Тертер, който сече сребърни и бронзови монети. Върху тях и върху накити и предмети той поставя символа на своята независима деспотска власт – двуглавия орел. Около 1380 г. Дръстър е под скиптъра на цар Иван Шишман (1371 – 1396), но през 1388 г. е принуден да го предаде на османските турци. При и този тежък избор византийският хронист Леонклавий приписва на българския владетел следните слова: „*Силистра надминава всички мои градове, както по своята големина, така и по великолеπιето на постройките, богатството на жителите и също по крепостта, която е най-добрата и най-прочутата*”.

През есента на 1389 г., като се възползва от войната на султан Баязид I срещу селджуките в Мала Азия, влашкият войвода Мирчо I завладява Дръстър (Силистра).

През 1391 г. султан Баязид изпраща армия към Дръстър. Гражданите договарят доброволното предаване на крепостта и възможността да се оттеглят към Търново. Възниква обаче режисиран конфликт, в резултат на който част от населението е избито и Силистра е завладяна.

След разгрома на Баязид I от Тамерлан през 1402 г. Мирчо I отново завзема Дръстър и Добруджа.

След омиротворяването на Османската империя с разгрома на емирата Караман в Мала Азия и ликвидането на бунта на шейх Бедретин в Лудогорието около 1417 г., султан Мехмед I изтласква Мирчо I от Добруджа и Силистра. Градът влиза окончателно в границите на Османската империя и е утвърден за столица на огромния Силистренски санджак. След османското завоевание Силистра запазва своето стратегическо положение, каквото притежава и в средновековната българска държава. Градът се превръща в център на една от най-големите административни единици в румелийските (европейските) провинции на империята – Силистренски санджак, който обхваща значителни територии, разпрострени на север до р. Днепър, на юг – до Странджа, а на запад – граничи с Никополския санджак. По-важни селища, които влизат в състава на Силистренския санджак, а впоследствие се превръщат в средища на негови по-малки административни единици (нахии), са: Русокастро, Анхиало (дн. Поморие), Ямбол, Карнобат, Айтос, Созопол, Месемврия (дн. Несебър), Провадия, Варна, Шумен, Мадара, Балчик и цяла Северна Добруджа, включително и територията, заключена между р. Дунав и р. Днепър или т. нар. Очаковска земя.

В края на XVIII и началото на XIX в. Силистра и нейните околности стават арена на бойните действия между Османската империя и Русия. Поредицата от войни нанасят поражения върху фортификацията на града. По време на войната от 1806 – 1812 г. на два пъти – юни 1810 и октомври 1811 г., Силистра е превзета от руските войски.

През 1837 г. султан Махмуд II посещава Силистра. В навечерието на Кримската война (1853 – 1856 г.) строителните дейности по укрепителната система на Силистра са завършени. По южните и югоизточните възвишения на града е положена една начална линия от седем самостоятелни укрепления – две долу на пристанището и пет по билата на хълмовете. Въпросните фортове са оформени като пентаграмни люнети – съоръжения от пръст с каменни капонири в рова, и с обикновени, наподобяващи блокхаус, каменни редути. Разположената в центъра Меджидие табия представлява основния форт на Силистра. Останалите са: Лиман табия, Ченгел табия, Дегирмен табия, Йъланлъ табия, Араб табия, Кючук Мустафа табия и Чайър табия.

На 10 февруари 1878 г. Силистра посреща освободителните руски войски. В периода след Освобождението Силистра се превръща в един от водещите икономически и стопански центрове на Южна Добруджа.

През втората половина на 20-ти век Силистра се превръща в индустриален и земеделски център на Североизточна България, съперничейки си с Русе, поради стратегическото си положение на Дунав, и Добрич, поради плодородната си земеделска земя.

Град Силистра е административен център на област Силистра, град-пристанище на Дунав, един от най-важните градове в Добруджа.

2.2.2. Природна рамка

Релеф. Като цяло българският сектор на трансграничната зона на Дунав се състои от 54% от низини и поле, 31,3% от хълмисти зони и 14,7% от планинските зони³⁴. Релефът е с малка надморска височина. Дунавската равнина е покрита с лесоидни образувания. Област Силистра, заедно с Разград и Русе, има значителна земеделска площ в сравнение с неземеделската земя.

През 2006 г., за Силистра като горска площ е измерена горска покривка от 20,7%. В тази област има най-малко километри водни течения в българския сектор на трансграничната зона (76 км, т.е. 2,06% от общата дължина на водни течения в района). Измерванията от 2008-2010 г. също са показали, че площта на областта има умерен риск от свлачища. Реките Искър, Вит, Осъм, Янтра, които фрагментират Дунавската равнина в посока юг-север, създават зони, които генерират свлачища.

Тук си струва да се спомене категорията защитени зони от международен интерес, представени от биосферни резервати, определени въз основа на критериите, установени от Комитета на МАБ/ЮНЕСКО. В случая на Силистра имаме биосферен резерват Сребърна, обект на Рамсар, от 892 ха, влажна зона с международно значение, определена въз основа на критериите, установени от секретариата на Рамсарската конвенция.

Климат. Климатът е умерено континентален, хомогенен поради единната географска структура. В непосредствена близост до Дунав специфичният за дунавската гора топоклимат е индивидуализиран, с по-топло лято и по-мека зима, отколкото в останалата част на равнината.

³⁴ Analiza și diagnoza situației curente în cadrul ariei transfrontaliere România – Bulgaria, 2015.

2.2.3. Демография

По времето, когато е била част от Кралство Румъния, Силистра е имала общо население от 17 339 жители, от които: 5984 българи, 5418 турци, 3794 румънци и други малцинства.³⁵ В резултат на насърчаването на установяването на аромъните на Балканите и на румънците от други провинции през този период делът на румънския елемент се е увеличил повече и тук са се заселили и румънци от българския Тимок.³⁶ Така че, около 1937 г., българското население е било 37%, запазвайки се по-многобройно отколкото румънците.

Въпреки че населението на региона е предимно турско-татарско, православните християни са предимно българи, но с малцинства - около 10% - румънци, гагаузи и гърци.³⁷ През 1940 г., според българските статистики, населението на територията е било 286.000 жители, основно българи и турци, с над шест хиляди румънци.

След ратифицирането на Споразумението от Крайова през 1940 г. румънското население на тази територия е преместено в Северна Добруджа чрез задължителен обмен на население с българите. Така около 110 000 румънци (от Кадрилатер и южната част на Дунав) се заселват по това време от България в Румъния, а 77 000 българи напускат Румъния за Силистра.

През втората половина на 20-ти век Силистра се превръща в значителен индустриален и земеделски център в Североизточна България. Това води до увеличаване на населението на града до 1985 г. След това, до февруари 1989 г., населението претърпява лек спад. След падането на комунистическия режим в България много жители на Силистра започват да мигрират към или извън други части на страната, включително трансграничната зона на север от Дунав.

Етнос	1910	1930	1940	2001 ³
Общо	282.007	378.344	407.515	357.217
Българи	134.355 (47,6%)	143.209 (37,9%)	150.962 (37,1%)	248.382 (69,53%)
Румънци	6.348 (2,3%)	77.728 (20,5%)	106.534 (26,2%)	591 (0,17%)
Турци	106.568 (37,8%)	129.025 (34,1%)	147.196 ¹ (36,1%)	76,992 (21,55%)

³⁵ Общо преброяване на населението на Румъния от 29 декември 1930 г., том II, стр. 186-187.

³⁶ Румънски тимоценски заселници от Кадрилатер. Списание за история, година XL № 12 (477), Декември 2006.

³⁷ Османското преброяване през 1850 г.

Татари	11.718 (4,2%)	6.546 (1,7%)	(*) ²	4,515 (1,26%)
Роми	12,192 (4,3%)	n/a (0,8%)	(*) ²	25.127 (7,03%)

¹Към тези цифри са включени и татари, гагаузи, роми.

²Включени са в рубрика „турци“.

³ Не е включена и община Аксаково, която днес е част от област Варна

Източник: ro.wikipedia.org

Таблица 3. Населението в Кадрилатер през 1910 г., през 1930 г., през 1940 г. и през 2001 г.:

Област Силистра се нарежда на последно място по население в целия български трансграничен район на Дунав. Делът на селското население е преобладаващ в областта, от 54,92%, при 45,08% от градското население. Преди осем години е регистриран дял от 69,29% градско население в Силистра, следван от Тутракан и Алфатар съответно с 56,08% и 54,07%. Две административно-териториални единици са изцяло съставени от селски райони: Ситово и Кайнарджа, съответно с 12 и 15 села в състава на всяка. Най-големи загуби на население са регистрирани в общините Главиница и Тутракан. Силистра регистрира голям спад на населението както в града, така и в селата, съответно с 14,98% и 21,54% намаление на населението.³⁸

В края на 2019 г., преди проявата на пандемията Sars Cov2, населението на цяла България е имало 6 951 482 жители, с 202 302 жители по-малко, отколкото през 2015 г. ; в област Силистра, през 2019 г. е имало 108 018 жители³⁹, в сравнение със 109 271 жители през 2018 г. и с над 5000 жители по-малко от 2015 г. Запазвайки териториалните пропорции, може да се види как в трансграничния регион на Дунав демографското движение е било много по-силно и мобилността на местните жители по-висока, в смисъл на по-добри възможности за живот другаде. Това е допълнителна причина туристическото развитие на района да бъде шанс за еволюцията на местните общности.

Мъжкото население(52.738 жители, през 2019 г.) е почти равно на женското като брой (55.280 жители, през 2019 г.), като последното е малко по-многобройно – феномен, който не изненадва и който е регистриран от много време в много региони по света.

Работна сила. След последната световна икономическа криза област Силистра регистрира големи увеличения в структурата на заплатите, от 70,5%, увеличения поради разширяването на търговските дейности на територията и разширяването на услугите - което увеличи структурата им на заплати с приблизително 10%. В периода 2015-2019 г. броят на заетите се стабилизира около цифрата 21 000, като се установява увеличение на средната годишна заплата от 40% (Таблица 4.).

³⁸ Analiza și diagnoza situației curente în cadrul ariei transfrontaliere Румъния – България, 2015

³⁹ <https://www.НСИ.bg/en/content/11439/district-Силистра>; Date statistice demografice 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Среден годишен брой служители с трудов договор (брой)	21191	21152	21126	20986	20914
Средни годишни доходи и заплати на служителите по трудовия договор (лева)	7494	7967	8672	9434	10572
Степен на безработица(%)	21,8	16,7	12,7	11,1	13,3

Таблица 4. Работната сила в периода 2015-2019 г.

Безработицата достигна 13,3% през 2019 г., 2,2% по-висока от предходната година, но 8,5% по-ниска от 2015 г.⁴⁰ В сравнение с нивото на страната, от 4.2% през 2019 г., в Силистра равнището на безработица е значително по-високо. Препозиционирането на туристическата атракция на района чрез традиционния културен потенциал и природно богатство може да донесе успех на общностите и да привлече повече местни жители в специфични туристически дейности.

2.2.4. Транспорт

Възможностите за пътуване в пространството на област Силистра показват друго лице на степента на развитие на зоната.

Основата на транспорта се дава от видовете автомобилен и железопътен транспорт. Въздушният и речният транспорт не са представителни. Както може да се види в Таблица 6, през референтния период 2015-2019 г. дължината на пътища от категория I, национални и европейски, е продължила да бъде общо 57 км. Регионалните, междурайонни пътища, от категория II, общо 147 км, и тези от категория III, от селските райони, достигат 302 км.

През територията на областта не минава никаква магистрала. Община Силистра се намира на 431 км от София, столицата на България; на 141 км от Варна, черноморското крайбрежи; на 119 км от Русе, в същия трансграничен дунавски регион. Железопътните линии достигат до 70 км дължина, общо в областта.

Индикатори	Години				
	2015	2016	2017	2018	2019

⁴⁰ Analiza autorilor, pe baza informațiilor de la INS-България (www.HCI.bg)

Обща дължина магистрали (км)	-	-	-	-	-
Обща дължина пътища категория I (км)	57	57	57	57	57
Обща дължина пътища категория II (км)	147	147	147	147	147
Обща дължина пътища категория III (км)	302	302	302	302	302
Обща дължина железопътни линии (км)	70	70	70	70	70

Таблица 6. Ситуацията на транспортната инфраструктура в област Силистра, през периода 2015-2019.
Източник: <https://www.NSI.bg/en/content/11439/district-Silistra>; Статистически данни транспорт 2015-2019.

2.2.5. Икономическа дейност.

Анализирайки работната сила на сферата, в която реализира дейността си област Силистра, можем да видим нейния потенциал за развитие. По този начин разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в Северен централен регион, който включва и област Силистра, от годината преди началото на глобалната здравна криза, показват акцента върху икономическите дейности.

Ес Групи икономически дейности (A10)	Общо България	Северозападен регион	Североцентрален регион	Североизточен регион	Югоизточен регион	Югозападен регион	Южноцентрален регион
То общо	21 873 680	1 111 075	1 593 267	2 151 108	2 365 730	10 879 749	3 772 75R
От които:							
В чуждестранна собственост над 50%	5 277 416	146 035	255 073	357 123	463 649	2 930 081	1 125 455

Ес Групи икономически дейности (А10)	Общо България	Северозапа ден регион	Североцен нтрален регион	Северонзт очен регион	Югоизточ ен регион	Югозапад ен регион	Южноцент рален регион
Ag земеделие, горско стопанство и рибарство	1 582 299	266 358	354 429	300 914	296 861	142 722	221 015
Ip индустрия (без строителството)	6 116 290	418 651	610 970	657 691	942 830	1 625 792	1 860 356
Co строителство	1 655 886	62 352	81 606	197 950	213 596	860 107	240 275
W Търговия на едро и дречно, транспорт, настаняване и обществено хранене	5 204 875	161 010	333 158	556 485	551 037	2 831 925	771 260
Inf Информирание и комуникация	895 163	6 317	9 874	11 106	9 579	823 515	34 772
Fi Финансови и застрахователни дейности	413 266	509	1 261	4 096	3 078	399 592	4 730
Re Дейности с недвижими имоти	2 194 808	92 010	46 544	178 255	148 549	1 442 764	286 686
Pr Професионални, научни, технически дейности, дейности по администриране и поддържащи услуги	1 291 163	32 547	60 751	91 384	82 306	915 026	109 149
Pu Публична администрация, отбрана, образование, човешко здраве и дейности по социална помощ	2 213 013	63 026	75 071	112 536	76 341	1 705 592	180 447

Ес Групи икономически дейности (A10)	Общо България	Северозападен регион	Североцентрален регион	Северноизточен регион	Югоизточен регион	Югозападен регион	Южноцентрален регион
Ag Изкуство, развлечения и отдих; други дейности	306 917	8 295	19 603	40 691	41 553	132 714	64 061

Таблица 5. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по групи и региони на икономическата дейност (2019)

Източник: www.NSI.bg; статистически данни - Статистически институт на България, 30 ноември 2020 г.

Същият индикатор показва само за област Силистра, през 2019 г., стойност от 163 611 хил. лв, инвестирани Leva инвестирани в общо икономически дейности, съгласно данните от НСИ в България.

Индикаторът "плътност на предприятията на 1000 de жители" на територията, на нивото на 2011 г., регистрира по-високи стойности на нивото на областните територии н контекста на целия трансграничен дунавски регион. По този начин, в интервала от 30,01-35 предприятия/1000 жит. влиза и област Силистра.

Анализирайки разпределението на бря служители, които осъществяват различни икономически дейности по отношение на 1000 жители, установяваме, че през 2012 г., в област Силистра плътността на служителите е регистрирала големи ниски стойности, между интервала 150,1-200 служители/1000 жите. Броят на предприятията, активни в третичния сектор, на областно ниво⁴¹, регистрира покачвания в област Силистра от 1,5 пъти, чрез създаването на предприятия, както в търговските дейности, така и в сферата на услугите, в интервала на първите пет години от излизавето от общата икономическа криза.

2.2.6. Туризм

Природните и историческите дадености на област Силистра създават възможности да се развиват почти всички видове туризм -развлекателен, познавателен, културен, религиозен, екологичен, селски, ловен, спортен, ваканционен и др.Въпреки това туризмът все още не е значим стопански сектор на територията наобщините в областта.⁴² В зоната на Силистра, броят на структурите за туристическо посрещане с функция на настаняване са еволюирали през референтния период 2015-2019 така: 20 звена за настаняване през 2015 г., 17 през 2016 , 15 през 2017 г., 16 през 2018 г.и 28 през 2019 г., година, през която се вижда подобрене на фактическото състояние и повишен интерес на местните играчи да посрещат посетители.

По отношение на нощувките на нивото на всяка година от същия посочен период (Таблица 7), откриваме повишено търсене на настаняване, започвайки от 2018 г., предлагането е по-ниско от търсенето и търсенето остава постоянно дори една година преди затварянето на туристическите дейности поради глобалната здравна криза.

⁴¹ Източник: обработки на стойности www.NSI.bg, 2014.

⁴² Стратегия за развитие на област Силистра за 2018-2020.

Сфера: туризъм	Индикатори	Години				
		2015	2016	2017	2018	2019

Единици за настаняване (брой)	20	17	15	16	28
Общо нощувки (брой)	33 013	30 902	26 556	31 418	44 536

Таблица 7. Индикатори за търсене и предлагане на туристическия пазар в област Силистра, през 2015-2019.

Източник: <https://www.NSI.bg/en/content/11439/district-Silistra>; Статистически данни туризъм 2015-2019.

В периода 2013-2015 г., броят на звената за настаняване в област Силистра се е запазил ежегодно на 20, в спад с три през 2016 г., когато е достигнал 17, година, в която са регистрирани общо 323 стаи и 604 места за настаняване (легла)⁴³. Най-добра за местния туристически бизнес е била 2015 г., когато са реализирани 33 013 нощувки и получените приходи възлизат на 1354803 лева. Като цяло броят на туристите, реализираните нощувки и пренощуваалите чужденци намалява през анализирания период.

Общо за периода 2013-2016 г. в областта са реализирани 127 681 нощувки, от които 19% от чужденци. Пренощували са общо 89 191 туристи, 14930 от които чужденци. Приходите от нощувки възлизат на 5079538 лева.

Към 2016 г. 76% от местата за настаняване (13 хотели и къщи за гости) са разположени в гр. Силистра, 3 – в Тутракан и 1 в Кайнарджа. В останалите общини на областта няма регистрирани в статистическата справка места за настаняване и подслон. През последните години с частни инвестиции и проекти по мерките на ПРСР са изградени няколко нови къщи за гости и семейни хотели в областта. В община Алфатар функционира 1 семеен хотел, в община Дулово има 2 хотела. За общините Ситово и Главиница няма данни за места за настаняване и подслон.⁴⁴

Неотдавнашната ситуация - регистрирана през годината на пандемията на SARS Cov2 - с туристическото движение в района на Силистра в сравнение с други области в същия административно-териториални единици и за България като цяло ще бъде обобщена по-долу (Таблица 8.) По този начин приемането на структурите с функция за настаняване през

⁴³ Съгласно българската статистика, Таблица 24 от Стратегията за развитие на Област Силистра за 2018-2020 г.

⁴⁴ Стратегия за развитие на област Силистра за 2018-2020 г.

2020 г.⁴⁵, спрямо общо 3317 единици в цяла България, Северен централен район наброява 286, от които 25 са в област Силистра - предпоследна, в това отношение, в списъка на петте компонентни райони. В случая на функциониращите места за настаняване, от общо 281 666 на държава, 12 427 се намират в региона, от които 787 работят в Силистра.

Що се отнася до обема на нощувките през 2020 г., в областта са регистрирани само 5% от общите нощувки в региона (т.е. 26 115), от които 2 570 са направени от чуждестранни туристи. 2020 г. доведе до ниво на приходите на България от нощувки в размер на 645 544 880 лева, от които от чуждестранни посетители 315 517 867 лева; на ниво регион е имало приходи от 20 257 488 лева, от които чужденците са донесли 4 750 416 лева, а на ниво област Силистра приходите от нощувки са 1 081 373 лева, от които от глава Чужденци са получени 139 213 лева.

Стойностите на показателите, отбелязани в област Силистра, са най-ниски в сравнение с останалите компоненти на областите в българския регион, което показва неефективността на туристическата дейност и спешната нужда от промяна на имиджа на Силистра и прилагане на управление на дестинация. Тези цели могат да работят в по-широка рамка, тази на трансграничния регион на Дунав, заедно с румънския окръг Кълъраш.

Zone	Structuri de primire cu funcțiune de cazare	Locuri de cazare	Locuri-nopti de cazare disponibile	Număr innoptări		Număr sosiri în structuri de primire		Venituri din innoptări (leva)	
				Total	Din care străini	Total	Din care străini	Total	Din care străini
Centru Nord	286	12 427	3 422 433	515 240	92 728	256 989	31 625	20 257 488	4 750 416
Veliko Tarnovo	123	5 307	1 432 213	224 109	48 697	107 836	14 249	8 855 270	2 388 320
Gabrovo	62	3 265	823 451	110 852	5 868	57 328	2 242	3 671 508	323 625
Razgrad	19	813	230 195	63 807	19 007	19 757	3 241	2 483 613	907 406
Ruse	57	2 255	678 208	90 357	16 586	54 937	10 400	4 165 724	991 852
Silistra	25	787	258 366	26 115	2 570	17 131	1 493	1 081 373	139 213

Таблица 8. Туристическото движение в Силистра, Североцентрален регион и България през 2020 г.

Източник: НСИ-България; Годишни статистически данни.

⁴⁵ NSI-Bulgaria; Date statistice anuale.

Глава 3. Туристически потенциал на областта

3.1. Природни атракции

В зоната Силистра - Кълъраш срещаеме разнообразие от защитени природни зони, съответно природни резервати, горски резервати, фаунистични резервати, природни обекти по НАТУРА 2000 и паметници на природата. Областта се характеризира с голямо биоразнообразие и с разнообразни природни ландшафти.

BG0002062 - Лудогорие / България

В Лудогорието са установени са 115 вида гнездящи птици, от които 22 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 51 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004).

Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 2 вида (царски орел /*Aquila heliaca*/ и ливаден дърдавец /*Crex crex*/), а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 18 вида, в SPEC3 - 32 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 31 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 29 са вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС.

Лудогорието е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 9 гнездящи тук видове – малък креслив орел /*Aquila pomarina*/, черна каня /*Milvus migrans*/, белоопашат мишелов /*Buteo rufinus*/, червен ангъч /*Tadorna ferruginea*/, горска чучулига /*Lullula arborea*/, градинска овесарка /*Emberiza hortulana*/, козодой /*Caprimulgus europaeus*/, синявица /*Coccyzus garrulus*/ и черночела сврачка /*Lanius minor*/. Повечето от тези видове предпочитат екотона между гората и откритите пространства, както и мозаечни местообитания. Много други грабливи птици гнездят в Лудогорието в значителни количества, като използват горите и скалните венци по суходолията за гнездене, а откритите пространства наоколо – за намиране на храна.

Законова защита

Лудогорието няма законова защита съгласно националното природозащитно законодателство. На територията му се намират само три защитени територии, обявени за опазване на характерен ландшафт, които обхващат под 1% от площта му. Около 40% от територията му е обхваната от КОРИНЕ място “Лудогорие”, определено през 1998 г., поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2005 г. Лудогорието е обявено от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Мястото се намира в Североизточна България и съответства на географската област Лудогорие, но включва територии и от Западна Добруджа. Територията му попада в рамките на 14 общини от областите Русе, Силистра и Разград. Релефът е равнинно-хълмист с характерни форми - каньоновидни суходолия, лъсовидни блюдца, карови полета. Половината от общата площ на мястото е заета от широколистни гори, а другата половина са обработваеми площи пасища. Горите са предимно смесени от сребролистна

липа с обикновен габър или цер, на места и с горун и полски клен Преобладават горите с издънков произход. Има и големи площи изкуствени насаждения от акация.

BG0002048 - Суха река / България

В Суха река са установени 193 вида птици, от които 58 са вписани в Червената книга на България (1985) като редки ли застрашени от изчезване. От срещащите се видове 90 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 24 вида, в SPEC3 - 56 вида.

Суходолието на Суха река е едно от най-значимите места в страната за червения ангъч /*Tadorna ferruginea*/, белоопашатия мишелов /*Buteo rufinus*/, малкия креслив орел /*Aquila pomarina*/ и бухала /*Bubo bubo*/, където тези видове гнездят в значителни количества. По Суха река са се срещат представителни гнездови популации и група от видове, характерни за откритите пространства и преходните местообитания на границата на гората – градинската овесарка /*Emberiza hortulana*/, синявицата /*Coracias garrulus*/, късопръстата чучулига /*Calandrella brachydactyla*/, горската чучулига /*Lullula arborea*/, полската бъбрица /*Anthus campestris*/, совоокия дъждосвирец /*Burchinus oedicnemus*/, ястребогушото коприварче /*Sylvia nisoria*/, червеногърбата сврачка /*Lanius collurio*/ и черночелата сврачка /*Lanius minor*/.

Суха река е един от най-важните миграционни коридори в Добруджа, като се явява типично място с тесен фронт на миграция за щъркели и грабливи птици по западночерноморския прелетен път Via Pontica. Ежегодно по време на есенна миграция от тук преминават повече от 37 000 щъркели и 5000 грабливи птици. Част от птиците продължават своя път към долината на река Провадийска, а друга част – към долината на река Батова.

Националният закон за опазване на природата на практика не защитава територията на Сухата река. Има само две защитени зони, предназначени за защита на пещери, които са много малки. През 1997 г. районът е определен за важна зона за птици от BirdLife International. През 1998 г. става част от обекта КОРИНЕ поради европейската си стойност за редки, застрашени местообитания, растителни и животински видове, включително птици. Предложеният SPA граничи със зона за специална защита, предложена в Румъния.

Защитената зона обхваща долината на Суха река с прилежащите ѝ суходолия, скали и скални венци по склоновете. Разположена е в Добруджа и обхваща участъка от най-южните ръкави на реката, между селата Изгрев и Калиманци на юг и до село Краново на север. Реката почти изцяло се губи в карстовия терен. Между селата Ефрейтор Бакалово и Брестница тя преминава в язовир с дължина 7-8 км. Хълмовете по суходолието са обрасли с дъбови гори, по-рядко само от цер /*Quercus cerris*/, по-често смесени гори от цер и келяв габър /*Carpinus orientalis*/ и мъждрян /*Fraxinus ornus*/. На места с Откритите пространства около долината са заети със селскостопански земи и пасища, покрити с вариации на трева. Скалите и скалистите хребети са предимно варовик, със средна височина около 20 м и множество ниши, корнизи и малки пещери.

BG0002064 - Гарванско блато/ България

Въпреки малката си площ, в Гарванското блато са установени са 26 вида птици, от които 8 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 5 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно

застрашени в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 1 вид, а в SPEC3 - 3 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 6 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 3 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Блатото едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазване на гнездящата тук белоока потапница /*Aythya nyroca*/. Други водолюбиви птици също гнездят тук в представителни числености, като червеновратия гмурец /*Podiceps grisegena*/, малкия воден бик /*Ixobrychus minutus*/ и кокилобегача /*Himantopus himantopus*.

Почти цялата територия на Гарванското блато е обявена за защитена местност през 1985 г. с цел опазване на застрашени видове растения и животни. Блатото е определено за КОРИНЕ място през 1998 г., поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2005 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Гарванското блато се намира в Североизточна България на около 30 км западно от Силистра на брега на река Дунав в понижение на релефа между селата Гарван и Попина. В миналото е имало непосредствена връзка с реката. В по-ново време в северната му част е построена дига, която нарушава естествения му воден баланс. Понастоящем блатото има открито водно огледало с площ 48,43 ха и дълбочина не надвишаваща 0,7-0,8 м. По бреговете е обрасло с водолюбива растителност – тръстика.

BG0002030 - Комплекс Калимок/ България

Рибарниците Калимок са едно от международно значимите места за водолюбиви птици по поречието на река Дунав. На територията им са установени 188 вида птици, от които 61 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 85 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004).

Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 9 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 18 вида, в SPEC3 – 58 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 71 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 64 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Рибарниците са от световно значение за гнездящата тук Белоока потапница (*Aythya nyroca*) и като място за почивка на Къдроглавия пеликан (*Pelecanus crispus*). Тук се намира и една от двете гнездови колонии на Кокилобегача (*Himantopus himantopus*).

През гнездовия период комплекс Калимок е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за Белооката потапница, Нощната чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малката бяла чапла (*Egretta garzetta*), Гривестата чапла (*Ardeola ralloides*), Големия воден бик (*Botaurus stellaris*), Лопатарката (*Platalea leucorodia*), Кокилобегача, Синявицата (*Coracias garrulus*), както и за три вида рибарки – речната (*Sterna hirundo*), белобузата (*Chlidonias hybridus*) и черната рибарка.

Комплексът е постоянна хранителна база за една двойка Морски орли (*Haliaeetus albicilla*). По време на миграция в района се струпват значителни количества Бели щъркели (*Ciconia ciconia*) и Блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*). През този период и през зимата рибарниците са място от световно значение за Малкия корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) и Сивата гъска (*Anser anser*). Те са важно място за зимуването на Хвойновия дрозд (*Turdus*

pilaris). През зимата се струпват и големи количества водолюбиви птици, сред които Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*), Голямата белочела гъска (*Anser albifrons*) и др.

Около 63% от територията на комплекс Калимок е поставена под законова защита съгласно българското природозащитно законодателство. Защитената местност “Калимок – Бръшлен” е обявена през 2001 г. за опазване на характерни екосистеми и ландшафти, както и за опазване на застрашени растителни и животински видове. Малка част от територията, около 8% е определена за КОРИНЕ място през 1998 г., поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 1989 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. Предложената защитена зона граничи с потенциална Специално защитена зона в Румъния.

Комплексът Калимок включва бивше голямо крайдунавско блато, превърнато в рибарници, покритият със заливна гора остров Безименен, както и участъкът от брега на река Дунав между тях. Разположен е северно от село Нова Черна. През 50-те години блатото е пресушено чрез отделянето му от р. Дунав с дига и прокопаване на отводнителни канали. Поради непригодност на земите за селско стопанство са построени рибарници, чиито басейни са разделени от влажни и мочурливи ливади на 2 части – източна и западна. Басейните периодично пресъхват и водното ниво се поддържа чрез изпомпване на води от Дунав. По икономически причини понастоящем рибарниците са изоставени. Южно от източната част на рибарниците мочурливите ливади преминават в блато. Основното местообитание са басейните на рибарниците, почти цялата повърхност на които е заета от блатна растителност с преобладаване на Теснолистен папур (*Typha angustifolia*), на места примесен с Широколистен папур (*Typha latifolia*), Лаксманов папур (*Typha laxmanii*) и Езерен камъш (*Shoenoplectus lacustris*). Бреговете на басейните и дигите са обрасли с Обикновена тръстика (*Phragmites australis*) (Бондев, 1991). В откритите водни площи преобладават Жабешката водянка (*Hydrocharis morsus ranae*), Водната лилия (*Nymphaea alba*), Щитолистната какичка (*Nymphoides peltata*), Дяволският орех (*Trapa natans*) и др. Бреговете на отводнителния канал са обрасли също с тръстикови масиви, а на места и с върби (*Salix* spp.). Влажните ливади са покрити предимно с различни кисели треви, а на места по периферията им има тръстика, Крайбрежен камъш (*Shoenoplectus litoralis*) и др. Между реката и рибарниците се намира временно заливна гора от върби (*Salix* spp.) и тополи (*Populus* spp.).

BG0002039 - Хърсовска река/ България

В района на Хърсовска река са установени над 109 вида птици, от които 23 са вписани в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 47 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 15 вида, в SPEC3 - 45 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 31 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 30 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Суходолието на Хърсовска река е едно от най-значимите места в страната за червения ангъч /*Tadorna ferruginea*/, късопръстия ястреб /*Accipiter brevipes*/, черната каня /*Milvus migrans*/, малкия креслив орел /*Aquila pomarina*/ и белоопашатия мишелов /*Buteo rufinus*/, където тези видове гнездят в значителни количества.

По Хърсовска река са се срещат представителни гнездови популации и група от видове, характерни за откритите пространства и преходните местообитания на

границата на гората – градинската овесарка */Emberiza hortulana/*, синявицата */Coracias garrulus/*, горската чучулига */Lullula arborea/*, полската бърбрица */Anthus campestris/*, червеногърбата сврачка */Lanius collurio/* и челночелата сврачка */Lanius minor/*.

В района преди много години са гнездили белоглавият лешояд */Gyps fulvus/* и скалният орел */Aquila chrysaetos/*. Реещите се птици използват суходолието на Хърсовска река като миграционен коридор – част от западно-черноморския прелетен път *Via Pontica*. Независимо че не са правеницялостни проучвания на миграционните потоци в района, е установено че от тук прелитат ята бели щъркели */Ciconia ciconia/*, а също и грабливи птици, включително световно застрашеният степен блатар */Circus macrourus/*.

Хърсовска река няма статут на правна защита в съответствие с българското законодателство за опазване на природата. През 1997 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г., приблизително 80% от зоната е обявена за КОРИНЕ територия, поради европейската си стойност за редки, застрашени местообитания, растителни и животински видове, включително птици .

Скалисто суходолие на Хърсовска река, разположено в Добруджа, югоизточно от град Силистра. Мястото представлява суха речна долина, където водите се губят в карстовия терен. Значителна част от суходолието, главно по хълмовете, е покрита с първични дъбови гори от дъб. Речното корито е обрасло със смесени гори от обикновен габър и полски клен , а на места и с вторични гори и храсталаци от келяв габър, както и изкуствени тополови насаждения. Долината е сравнително права, но при село Кутловица образува много завои. На много места по суходолието има отделни ниски скали и скални масиви, които в южната и северната му част се издигат до 60-70 м височина.

BG0002065 - Блато Малък Преславец/ България

Въпреки малката територия, в блатото Малък Преславец са установени 56 вида птици, от които 7 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 20 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 2 вида, в SPEC3 - 17 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 14 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 13 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Поради своята дълбочина езерото е с преобладаващо открита водна площ с голямо съобщество от бяла водна лилия */Nymphaea alba/*, която е добра база за основните гнездящи тук видове - белобузата рибарка */Chlidonias hybridus/* и двата вида водни кокошки - зеленоногата */Gallinula chloropus/* и белочелата */Fulica atra/*. Значително по-малък по площ е тръстиковият пояс около езерото, който се разширява само в опашката на водното огледало. Затова и видовете типично гнездящи в тръстика са значително по-малобройни в сравнение с останалите влажни зони в района, в които преобладава тръстиката. Малък Преславец е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на белобузата рибарка. Малкият воден бик */Ixobrychus minutus/*, червеният ангъч */Tadorna ferruginea/* и късопръстият ястреб */Accipiter brevipes/* също гнездят тук.

Намира се в Североизточна България на 33 км западно от Силистра на брега на р. Дунав, в землището на с. Малък Преславец. Надморската височина е около 13 м. Представлява еутрофно езеро. Водното ниво е постоянно и се поддържа от карстови води и

валежи. Към река Дунав е изградена дига с преливник. Дълбочината на водоема е около 4 м. По бреговете е обрасъл с тръстика /*Phragmites australis*/, теснолистен /*Typha angustifolia*/, широколистен /*Typha latifolia*/ и лаксманов папур /*Typha laxmanii*/. Откритата водна повърхност е обрасла частитчно с плаваща водна растителност, основно бяла водна лилия /*Nymphaea alba*/. От запад и изток има невисоки хълмове с естествени смесени широколистни гори с преобладание на сребролистна липа /*Tilia tomentosa*/.

ROSPA0012, Ръкав Борча/ Румъния

Той е с площ от 13097 ха и е разположен на територията на 2 окръга: Кълъраш и Яломица. Река Дунав, която ограничава окръг Кълъраш на изток, тече по два ръкава: Борча отляво (близо до Фетещ, Бордушан, Фъкейен, Влаъен) и Стария Дунав отдясно, обединявайки се в едно течение на 3 км южно от Джурджен.

Между тези ръкави е балтата на Болча или на Яломица, която преди 1960 г. се е състояла от блата, езера и части от суша (хребети), върху които се издигат речни гори. Впоследствие, в резултат на политиката на аграрно развитие на Румъния по време на комунистическия режим, голяма част от острова е източена и получава селскостопанска употреба и само горска употреба в границите. Приблизително 42 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 58 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 7 глобално застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на ръкава Борча.

ROSPA0021, Чьокънешц– Дунав/ Румъния

Има площ от 904 ха. Обектът Чьокънешц - Дунав включва района на фермата Бояну, с площ от 220 ха, която е профилирана върху производството на млади риби, състояща се от 12 малки басейна, заобиколени от язовири и канали с изобилна потопена растителност.

По каналите има тесни ивици от тръстика и други изплували блатни растения. В околностите има пасища, земеделски култури и тополови насаждения. На разстояние припл. 3 км на брега на Дунав, на юг, има естествена речна гора. Също така, на остров Чьокънешц, обявен за природен резерват от 2004 г., речната гора е доста стара и тъй като от гледна точка на горскостопански дейности през последните 50 години не се извършват намеси, тя има специална научна стойност. Приблизително 29 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 62 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 5 застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на обекта Чьокънешц- Дунав като цяло.

ROSPA0038, Дунав – Олтеница/ Румъния

Той е с площ от 5951 ха и се намира на територията на 2 окръга: Кълъраш и Гюргево. Теренът е разположен на Дунав между 451 и 430 км и включва както частта от Дунав между Късчиоареле-Кирнодж-Олтеница, така и земеделската земя, която е част от язовир Гряка-Арджеш-Кирноджи. Районът включва също островите Албина и Джордеску, стопанисвани от горския район Митрен (горско управление Кълъраш).

Приблизително 28 вида птици, защитени от Директива 79/409/ЕИО за птиците, 61 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 4

застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на Дунав-Олтеница като цяло.

ROSPA0039, Дунав-Островае/ Румъния

Има площ от 16 224 ха и се намира в 2 окръга: Кълъраш и Констанца. Островите в Дунавската гора са покрити от естествени ливадни гори и насаждения (с дял от над 50%), които включват няколко вида горски местообитания и ливадни храсти.

В периметъра на обекта се намира защитената местност Фосилна точка Чернавода, природен паметник, където се откриват долнокредови отложения с богата изкопаема фауна, представени от 72 вида корали, двучерупчести, гастроподи, брахиоподи. Три от островите на този обект също са обявени за природни резервати: Чьокънеш, Хараламбие и Шойму, които следва да бъдат описани по-долу. Приблизително 38 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 36 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове, и 5 застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на Дунав-Островае.

ROSPA0051, Йезер-Кълъраш/ Румъния

Има площ от 4024 ха. АРСА Йезер Кълъраш се намира на територията на селска община Куза-Вода, община Кълъраш. Това е езеро с естествен произход, останало след частичното оздравяване на старото и обширно Йезер Кълъраш. Този обект е претърпял изкуствени модификации с цел експлоатацията му като рибно стопанство (язовир, построен през 60-те години). Повърхността на водния блясък е около 550 ха. Езерото се снабдява с вода от Дунава през изкуствени канали. На брега на голямото езеро има тръстиков пояс и прилив от над 4 ха. Около Йезер има ливади, някои относително влажни, както и земеделски култури.

Приблизително 32 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 60 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 7 застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на обекта Йезер-Кълъраш. Природната зона припокрива обекта Натура 2000 - Йезер Кълъраш, а от юли 2012 г. е защитена като влажна зона от Международната конвенция за Рамсар.

ROSPA0055, Езеро Гълъцуй/ Румъния

Има площ от 908 ха. Езерото Гълъцуй се намира между селата Раса и Богата, принадлежащи към селска община Гръдищя, като повърхността на езерото е приблизително 610 ха. Подредено е като езерце за риби и му липсва блатна растителност. Приблизително 16 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 61 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 3 глобално застрашени вида птици гнездят, почиват или почиват в района на езерото Гълъцуй.

ROSPA106, долината Мостищя/ Румъния

Има площ от 4379 ха. Включва най-голямото езеро в окръга, приблизително 1860 ха. Повишаването на нивото на водата чрез повдигане на първоначалните язовири е довело до почти пълното изчезване на тръстика и други новозараждащи се блатни растения.

По време на миграцията на птици обектът е домакин на над 20 000 екземпляра от езерни птици. Приблизително 26 вида птици, защитени от Директивата за птиците 79/409/ЕИО, 47 вида, изброени в приложението към Бонската конвенция за мигриращите видове и 5 глобално застрашени вида птици гнездят, хранят се или почиват в района на долината Мостищя.

ROSPA0136 Олтеница-Улмен/ Румъния

Този обект е дом на важни ята от защитени видове птици. Защитени са 12 вида птици, популации от бели щъркели, които гнездят в близост до обекта и се хранят в земеделското заграждение Улмен-Спанцов-Мънъстиря. Също така през лятото можете да видите групи от незрели екземпляри (индивиди през втората година от живота, които все още не са годни за размножаване), които се хранят в тази област.

Мястото е особено важно по време на миграция и зимни периоди за популации от видове водолюбиви птици, които се хранят в земеделски райони или използват острови като убежище. Важно е да се поддържа вода в оризовите насаждения около обекта. Наводняемите басейни поддържат голям брой водолюбиви птици, които са важни за обекта. Прекомерното използване на пестициди в района представлява потенциален риск за орнитофауната на района.

ROSCI0022, Каналите на Дунав/ Румъния

Има площ от 26064 ха и се намира на територията на 3 окръга: Кълъраш, Яломица и Констанца. Обектът има голямо разнообразие от защитени местообитания, включително ливади, храсти и гори, изключени от горските намеси, много от които все още могат да се считат за девствени, особено тези по островите.

ROSCI0131, Олтеница-Мостищя-Кичу/ Румъния

Има площ от 11930 ха. Предлаганият обект включва площи, заети от земеделски култури, гори, брегови завеси, езера, деградирани земи и ливади. В сравнение с фауната на бозайниците, птиците са най-многобройни, като тук имат благоприятни условия за храна, почивка, размножаване и гнездене.

ROSCI0319, Блатото при Фетещ/ Румъния

Това е влажна зона (блато) в окръг Калараши, с местообитания, характерни за *Lutra lutra*. Също така има 3 вида земноводни от консервативен интерес, но също така и 12 други важни вида влечуги и земноводни.

Уязвимост: загуба на местообитания и унищожаване в резултат на прекомерна паша, липса на паша, дърводобив, драгиране и отводняване на влажни зони, промишлени дейности, повърхностно копаене, териториално развитие, трафик, неконтролиран туризъм, замърсяване с химически торове, съхранение на битови или промишлени отпадъци .

ROSCI0343, Горите от горската степ на Мостищя/ Румъния.

Обектът е разположен в степния биогеографски район, в землището на Румънската равнина, подземлището на равнината Бъръган, на надморска височина между 40 и 70 м.

Релефната форма е средната равнина, а конфигурацията на терена е равна. На 45% от повърхността на площадката има естествени насаждения, като разликата се придава от насаждения с неместни видове - акация, червен дъб, черна череша и др.

ROSCI0088, Гура Ведей-Шайка-Слобозия/ Румъния

Разположен в заливната река на Дунав, мястото се счита за важна влажна зона от консервативна гледна точка, речните горички с върба и бяла топола и крайречни гори, смесени с дъб, бряст и планински ясен по големите реки са обитания от общностен интерес. Обектът включва природния резерват остров Гъска-Нъстурелу.

Мозайката на водните и сухоземните местообитания благоприятства наличието на високо биологично разнообразие. Съобщава се за седем вида бозайници и два вида земноводни от интерес за Общността. Видовете бозайници са представени от пет вида прилепи (тухлен прилеп, малък прилеп с подкова, прилеп с подкова Мехели подкова, обикновен прилеп, дългокрил прилеп), видра и морски свине. Водните екосистеми и свързаните с тях местообитания благоприятстват наличието на богата рибна фауна. Споменаваме присъствието в обекта на 11 вида риби от интерес за Общността: распер, балканска кротушка, лъчеперка, дунавски щипок, виюн, звърлуга (вид лъчеперка), распер, малка вретенарка, голяма вретенарка, обикновен бибан, дунавска скумрия. Комбинацията от водни и сухоземни екосистеми благоприятства присъствието на над 400 вида безгръбначни, от интерес на Общността е речната мида.

Природни резервати

Природен резерват Сребърна/България Биосферният парк „Сребърна“ се намира край село Сребърна, община Силистра, област Силистра. Разположен на 2 км южно от река Дунав и на 16 км западно от град Силистра. Славата на Биосферен парк „Сребърна“ е свързана, от една страна, с факта, че се намира точно на пътя на прелетните птици от Европа към Африка – Via Pontica, а от друга страна, с уникалните и разнообразни видове водоплаващи птици в него. Паркът обхваща езерото Сребърна и околностите му – около 660 хектара охраняема площ и буферна зона от около 540 хектара.

„Сребърна“ е вписан в регистъра на защитените територии с Постановление на Министерския съвет. Езерото Сребърна е включено в Списъка на обектите от световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО и в Списъка на орнитологично важните места в Европа (защитени зони от националната екологична мрежа по смисъла на Закона за биологичното разнообразие).

Резерватът поддържа 22 редки, уязвими или застрашени вида животни и растения съгласно Европейския Червен списък на глобално застрашените животни и растения и 149 вида съгласно Червената книга на България. В него се срещат 41 вида бозайници, 11 вида влечуги и 10 вида земноводни, 24 вида риби, а това, с което паркът „Сребърна“ е най-известен, са 221 вида птици, гнездящи тук. Сред тях са къдроглав пеликан, малък корморан, блестящ ибис, лопатар, ням лебед, белоока потапница, малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, патици, тръстиков блатар, синьогушка, мустакат синигер. Тук е единственото традиционно в България гнездово находище на голяма бяла чапла. Резерватът е изключително богат и на растения, има тръстика и други 139 вида растения, като 13 от тях са редки и защитени от изчезване. Само там можете да се види тънколистен папур, сива и червена върба и много други

Плаващите тръстикови острови са друго интересно нещо, което може да се види в езерото Сребърна. Тези островчета, наричани от местното население „кочки“, никога не се заливат с вода, защото следват вертикалното движение на водата. Това улеснява живота на птиците, които населяват езерото, защото те правят своите гнезда върху тези подвижни острови.

През януари 2018 г. на територията на резервата са забелязани морски орли. Хищните птици използват резервата като хранителна база. Птиците се хранят с едри риби, гъски и дребни патици. Понякога отнемат плячката на орела рибар и други рибоядни видове. Преследват и гмуркащи се под водата птици. Свиват гнезда по стари, високи дървета, около водоеми.

Към резервата днес има изграден природонаучен музей, в който могат да бъдат видени препарирани обитатели на езерото. Друга интересна атракция представлява възможността туристите да наблюдават птиците посредством видеокамера, поставена в езерото. Около резервата е направена и екопътека, където посетителите могат да се насладят на приятната гледка от специално построените наблюдателни площадки или да си починат в беседките за отдих.

Остров Чьокънеш/ Румъния е остров, разположен на Дунава, близо до едноименното населено място. Обявен е за природен резерват, представляващ специална защитена зона на орнитофауната, който заема площ от 206,7 ха. Съдържа сладководни местообитания със защитени видове растителност и фауна. В рамките на резервата са разрешени само изследвания, екотуризъм и образование.

Остров Хараламбие/ Румъния представлява малък остров, разположен на Дунава. Обявен е за природен резерват и заема площ от 44,9 ха. Резерватът е част от биогеографския регион - степ, в заливния екорегиян на Дунав. Съдържа сладководни местообитания със защитени видове растителност и фауна. Меката гора е в процес на регенерация на повече от 50% от повърхността на острова. Горее по течението на острова има стари брястове.

Остров Шоймул/ Румъния е малък остров, разположен на Дунава, близо до Дикисен. Това е природен резерват в биогеографско-степния регион, в екорегияна на Дунавската заливна река, който заема площ от 20,1 ха. Съдържа сладководни местообитания със защитени видове растителност и фауна. Тук доминира крайречната гора от мека върбова есенция.

Гора Чьорнуляса/ Румъния, горски резерват в Бъръгана на Мостища с площ от 73,2 ха, уникален тип гора в района на Бъръган поради богатството от дървесни растителни видове и ценния ловен фон, съществуващ тук (зайци, диви свине, елени, фазани). Гората е атракция за ловците.

Горите Кайфеле и Морюю/ Румъния, фаунистични природни резервати (15 км южно от моста Чернавода). В тези заливни гори (уникални за Румъния) има стари върби, вековни тополи и лиани. Горите са важни места за гнездене на различни птици (някои от тях под закрилата на закона).

Крайдунавска река / Румъния разположена на 11 км от община Кълъраш, представлява основна зона за развлечения. От тук могат да се организират екскурзии с кораб към блатото на Яломица, където се практикува лов и риболов.

3.2. Антропогенни атракции

Исторически паметник Манастир, селска община Мънъстиря/ Румъния - исторически паметник на православно вероизповедание, разположен в стария град на несъществуващото Влашко, Корнъцел. Построен е през 1648 г. от владетеля Матей Басараб.

Исторически паметник Манастир Фрунзъвеш/ Румъния - основан от болярина Раду Дудеску, построен през 1732 г. Архитектурният комплекс се състои от църква, стените на манастира и избите на фамилия Дудеску. Известен в специализираната литература като „Малкия Въкъреш“.

Манастир Плътъръщ (1646)/ Румъния, основан от Матей Басараб - **селска община Плътъреш**. Това е православен манастир, разположен в селска община Плътъръщ, окръг Кълъраш, на малко разстояние от Букуреш.

Манастир Негойеш (1649)/ Румъния, за чието изграждане е дарил Матей Басараб - **селска община Шолдан**

На 20 км от Олтеница, по национален път D.N. 4, на входа на село Негойеш, от ляво, се намира най-важният исторически паметник в окръг Кълъраш - манастирът Негойеш, основан от владетеля Матей Басараб. Преди над 360 години владетелят Матей Басараб е построил тук истинска катедрала с височина 31 метра, дължина 18 метра и ширина над 7 метра. Дебелината на църковната стена е над 1 метър, а на места надвишава 2,5 метра. В Негойеш, близо до Олтения, княз Матей Басараб е имал лятна резиденция между 1640 и 1650 г., където се е срещал с дивана на страната, издавал царски актове и приемал посланици, като населеното място е функционирало като истинска столица на Влашко. Изминалите години, стихията на времето и земетресението от 1977 г. са оставили своя отпечатък върху впечатляващото място.

В момента тече проект, който се състои във възстановяване на църквата, смяна на 3 кули на църквата, възстановяване на стенописа, възстановяване на околните стени, камбанарията, изграждане на монашески дом, туристически информационен пункт, изграждане на паркинг с 52 места, пробиване на дълбок кладенец и пречиствателна станция.

Чрез възстановяването на този паметник на националното наследство, Негойеш щѐ се превърне във важна точка на картата на културно-религиозния туризъм. Негойеш ще бъде за Олтеница, такъв, какъвто е манастирът Черника за Букуреш.

Хиляди европейски туристи, които идват по река Дунав с круизни кораби и акостират в Олтеница, след което поемат пътя за Букуреш, в автобуси, между пристанището Олтеница и столицата, които сега не спират, ще могат да спрат в Негойещи до разгледат наследството, специфично за седемнадесети век, с добре дефиниран архитектурен стил и представител на средновековното религиозно изкуство и архитектура в Румъния.

Музей Долен Дунав, Кълъраш/Румъния. Създаден е през 1951 г. и в него се помещава архитектурен паметник от края на XIX век - ценни колекции от праисторическото

изкуство, в който са изложени над 1000 части, бидейки единственият музей в Източна Европа, който притежава голям брой експонати от праисторически епохи. Включва три секции: археология, етнография - изкуство и реставрация.

Блато Кослоджен/ Румъния - работен пункт в Клинч, Росец, селска общ. Дикисен. Неолитно селище, култура на Болинтиняну, V хилядолетие пр. н.е. Рамена бронзова епоха, 3 хилядолетие пр. н.е. Селище, принадлежащо към няколко исторически периода (неолит, бронзова епоха и дако-гети). Неолитното селище принадлежи към културата Болинтиняну (6 век пр. н.е.) и е едно от най-важните праисторически селища в Румъния. Бронзовата епоха е представена от могилен гробница. Дако-гетската цивилизация е представена от няколко открити селища и некропол за изгаряне.

Мъриуца- В могила-село Мъриуца, **селска община Белчугателе/ Румъния**. Енеолитно селище и некропол, от културата Гумелница, 4 век пр.н.е..

Султана– Малул Рошу, село Султана, **селска община Мънъстиря/ Румъния**. Енеолитно селище, култура Гумелница, IV хил. пр. н.е. Селището от Султана - Малул Рошу е един от най-интересните обекти, принадлежащи към културата на Гумелница. Изследванията тук са започнали преди 80 години. Наскоро бе направено едно от най-великите открития през последните години: опожарена къща преди 6000 години, в която бяха открити над 150 керамични съда, 300 каменни / кремъчни инструменти и украшения.

Късчиоареле - село Късчиоареле, **селска община Късчиоареле/ Румъния**. Единственото селище на културата Гумелница в Румъния, изследвано изцяло от изследователя Владимир Думитреску. Комплекс от нео-енеолитни селища от V-IV хил. пр., н.е.

Село Гълъцуй, селска община Александру Одобеску, пункт могила Берзей/ Румъния
Археологическият обект от неолита е разположен в края на моста към Богата, над езерото Гълъцуй, на високата тераса на източния бряг, в непосредствена близост до могила Берзей (на някои карти могила Верде или могила Котец), от която е отделена посредством долина. Уникалният пейзаж включва фауна и флора, характерни за езерото Гълъцуй, известно с терапевтичните характеристики и чистотата на водите му, наричано в по-ранен период „синьо езеро“. В непосредствена близост до неолитното селище са открити сарматски археологически материали (II-IV век). Стратиграфията на неолитното селище е следната:

- Ниво Болинтиняну (VI-V хил. пр. н.е.)
- Ниво Боян Джюлеш (V хил. пр. н.е.)
- Ниво Боян Джюлеш (IV хил. пр. н.е.).

Най-важната конструкция е представена от светилището със значителни размери за тази епоха. Сградата е имала кръгли прозорци и масивни кирпичени стени с бели и червени белези от боя. Цялата конструкция е издигната на платформа от кирпич и греди. Фрагменти от миниатюрно светилище са открити под платформата и дори вградени в нея. Вътре е имало няколко четириъгълни перваза, две огнища с висок праг, а в центъра - квадратен стълб. В допълнение към мебелите са открити значително количество пищно декорирани съдове и две фрагментарни антропоморфни статуетки.

Пъкуюл луй Соаре / Румъния

В североизточната част на остров Пъкуюл луй Соаре, който разделя водите на Дунав от селска община Остров до предната част на хълма Дервент, са руините на крепост. От

първоначалната повърхност, приблизително 5 ха, вероятно описваща правоъгълна форма, днес е запазена само част, като западната зона на крепостта е покрита от дунавските води.

Запазената част от островната крепост е оградена на югоизток от друга стена, чиято дължина е 240 м, височина 5-6 м, ширина между 4,20 м и 6 м, изградена в "блокираща" система, поддържана на дъбова подструктура. Външните укрепващи елементи са представени от портата, пристанищната инсталация и кулите.

Портата, разположена от североизточната страна, е правоъгълна кула (14,70 x 10,50 м), павирана с големи каменни плочи, всъщност представляваща платформа - фундамент, с един или два етажа, с два входа (един, външен, от тип катаракта и втори, вътрешен, подреден в дебелината на стената на заграждението, в тази зона, се пазят началата на свод от каменни блокове); достъпът до първия етаж е от каменни стъпала, вградени в завесата на запад от портата.

Каса Деметриаде, Кълъраш/ Румъния

Сградата е построена през 1888 г. от Г. Деметриад по проект, подобен на този на сградата, намираща се в Кълъраш, ул. Слобозией № 18, която е принадлежала на приятеля му Атанасе Петреску. От датата на построяването сградата е имала функция на еднофамилен дом, след това през 50-те и 60-те години на миналия век е функционирала като детска градина, като в момента е административно седалище на окръжната библиотека „Александру Одобеску“ и на детската секция на библиотеката.

От стилистична гледна точка сградата е в съответствие с неокласическата архитектура, както повечето примери за гражданска архитектура в Кълъраш.

През 2020 г. общинският съвет на Кълъраш започна рехабилитационните дейности на паметника. Новата „Каса Деметриаде“ ще функционира като секция на Музея на Долния Дунав за природни науки и ще бъде домакин на оригинални изложби на различни видове птици и насекоми от орнитофауната на Дунавския регион;

Православна катедрала „Св. Николае“ (1838) – община Кълъраш; Църквите „Волна“ (1856) – община Кълъраш и „Св. Николае“ – Олтеница;

Археологически музей Олтеница/ Румъния е организиран през годините 1970 - 1971, като е известен главно поради предметите, принадлежащи към културата на Гумелница. Той притежава над 15 000 музейни експозиции, представени от кремък, глина, мрамор и костни инструменти, изработени от мед и злато. Музеят представя постижения на съвременни художници: Ал. Северин, Георге Стънеску, К. Бачиу, Афлории Елена, Чичи Константинуеску; Мемориален музей "Г. М. Василеску".

Сградата на бившия Общ съд, днес Археологически и исторически музей (Олтеница/ Румъния, 1925, архитект И. Чернеску.

Двореца на Префектурата (1897), Кълъраш/ Румъния. Паметник на светската архитектура. Строителство в неокласически стил, с бетонна основа, пресовани тухлени стени, построен между юни 1895 г. - януари 1898 г. от италианския предприемач Джузепе Д. Чикони, съгласно плановете, изготвени от градския инженер Йон Соколеску.

Кметството на Община Кълъраш/ Румъния - паметник на светската архитектура. Построено между 1886-1887 г., според плановете на архитекта Йон Соколеску, на мястото на стария хан на настояничеството на болница Колця, в центъра на града.

Античен град „Дуросторум”, Силистра/ България

Крепостта, изградена в началото на VI в., се явява едно от най-мощните военно-отбранителни съоръжения, без аналог в късноантичната и ранновизантийската фортификация.

Обектът е обновен, съхранен и поддържан от местните власти в Силистра. Виждат се останки, издигнати от княз Борис I след покръстването на българите. Възхитителни са старата порта и градските стени, както и базиликата в комплекса.

Вече е реализирана местна, културно-историческа туристическа верига, която включва Силистра и Добрич, която включва крепостта, но и други културни маршрути, реализирани чрез проекти на трансграничния регион на Дунав, които представят стария град. Представените по-долу аспекти също се разкриват по време на обиколките с екскурзовод.

Първото писмено известие за града е в заповедта на император Траян от 106 г. за преместването на XI Клавдиев легион от Панония в Дуросторум. Това показва, че градът вече е съществувал като здрава крепост. Близо три века този легион е ударна сила срещу идващите от север варварски народи.

Дуросторум става самоуправляващ се град муниципиум през 169 г., при император Марк Аврелий. През II в. градът постига своя разцвет, като административно и стопанско средище, важна митническа станция. Издигнати са големи и хубави обществени здания, храмове, базилики, бани и частни домове в града, мраморни статуи и барелефи по площадите, изградени са водопроводи. През 238 г. карпите превземат града, ограбват го и отвеждат жителите му в робство. Дуросторум за първи път е разорен.

В края на III в. - началото на IV в. е изграден кастел, който със съществуващия легионен лагер, представлява втори отбранителен пояс. По всяка вероятност в средата на V в., по време на хунските нашествия, крепостта е разрушена и в началото на VI в. е изградена нова, чиито граници се препокриват със старата. Тя има многоъгълен план.

Около 590 г. се заселват славяните (северите). Те дават и ново име на града - Дръстър. Градът е богат и проспериращ. По пътищата от север и от запад пристигат кервани, а по реката - кораби с кожи, мед, восък, сол от Карпатските планини и добитък от Влахия, за да бъдат отпратени към Плиска и Константинопол.

При крепостните стени има разкрити 4 плътни триъгълни и 4 петоъгълни кули, разположени през 12 м. Фундаментите на стената, дълбоки 3 м и широки 3.80 – 3.90 м, са градени от малки и средни полуобработени и ломени камъни, подредени в правилни хоризонтални редове. Използваното свързващо вещество е вар, речен пясък и натрошена строителна керамика. Свързващият материал е вар, речен едрозърнест пясък и натрошена строителна керамика. Единствено при северната крепостна стена градежът е изцяло от камък и няма кули.

На южната стена е разкрита и ранната порта от VI в., фланкирана с две бадемовидни кули. Градежът е много солиден, благодарение на което кастелът съществува и се използва до началото на XIX в., когато е разрушен по време на руско-турската война.

Градът играе важна роля и през следващите векове. Като старо седалище на епископ, той е признат за пръв между епископските градове на България. През XII в. е митрополитски център.

Турската крепост Меджиди Табия/ България

Това е турска крепост, на юг от Силистра, значима по време на Кримската и Руско-турската войни, построена през 1841-1853 г. с усилията на 300 насилствено наети българи - каменоделци от Силистра и строители, докарани от Дряново.

Крепостта е построена, за да укрепи дунавските градове по времето, когато водата се е превърнала в национална граница на Османската империя. Това е единствената крепост в България, запазена изцяло отвътре и отвън, по време на османското владичество; точка за посещение в същия културен маршрут заедно с античен град „Дуросторум“.

Регионален исторически музей, Силистра/ България

Историческият музей в Силистра съхранява и представя историята на Силистра и околността от дълбока древност до днес. Музеят отваря врати за пръв път на 11 януари 1899 г. Представени са две експозиции - археологическа и етнографска. Сградата на музея е построена между 1923 – 1924 г. като клон на Румънската национална банка в града, който по това време е завладян от Румъния.

От 1990 г. в нея се помещава Археологическата експозиция на Историческия музей. Тя е разположена в градина с лапидариум, на площ от 400 m². Основният ѝ фонд съдържа 41952 инвентарни единици, а спомагателният – 18721 инвентарни единици. Сбирката представя паметници от праисторическата, античната и средновековната епохи. Сред тях уникални експонати като:

- римски каменен слънчев часовник, който е най-големият, откриван по българските земи;
- римски спортен шлем-маска с изобразени грифони;
- съкровищница от гробни находки от благородни метали от римско време и средновековието;
- погребална колесница на знатен римски магистрат, датирана към края на III в.,
- статуя на римлянка тип „пудицития“, изработена в Доросторум, уникална за бившите римски владения;
- златен пръстен на един от първите християни от края на III в.,
- колекции златни накити, датирани към III–IV и XIII–XIV в.,
- колона с името на хан Омуртаг,
- печати на български и византийски владетели и висши аристократи,
- златните накити на княгините (деспотица и деспина) на Дръстър от XIV в.;
- монетни колекции и съкровища от IV в. пр.н.е. до XV век;
- една от най-големите колекции средновековни кръстове от X-XIII в. и други.

Етнографската колекция на музея е разположена на площ от 300 m² Тя съдържа оръдия на труда, традиционно облекло, кукерски маски и ритуални предмети, разкриващи

бита и културата на добруджанската етнографска група в Силистренско от средата на XIX до началото на XX век. Изложен е и костюм на коренното население гребенци. Музеят е част от културните маршрути за туристическо промотиране.

Римска градска вила, Силистра/ България

Недалеч от центъра (форума) на античния Дуросторум, през II в. е построена голяма градска вила (*villa urbana*), обитавана от заможна римска аристократична фамилия. През III-IV в. е разширявана и достроявана. При готските нашествия в края на III в. или в средата на IV в. е разрушена и опожарена. С възстановяването на града върху руините е издигната внушителна масивна обществена сграда (17x20 м) с официална зала, допълнена с абсида и странични помещения. Планът на тази обществена постройка следва архитектурните и строителните принципи на резиденциите на градските управители и епископи от IV-VI в. Предлога се, че тя е част от двореца на доростолските епископи. Западно от нея е проучена голяма епископска базилика, разкрита е неголяма частна баня. Обектът е част от друг туристически маршрут⁴⁶ за промотиране на трансграничния Дунавски регион, между Румъния и България.

Римска гробница, Силистра/ България

Най-известният в страната и в чужбина античен паметник на Дуросторум е гробницата със стенописите, открита през 1942 г. Смята се за емблематично творение на късноантичната цивилизация от средата на IV в.

Гробницата е с правоъгълна гробна камера и полуцилиндрично засводяване. Изградена е от полуобработени камъни, споени с розов хоросан, а сводът е изпълнен с тухли. Ориентирана е изток-запад и има размери 3.30x2.60 м, с височина 2.30 м. Входът е от изток, фланкиран с три големи каменни плочи, а подът е постлан с тухли. Стените са измазани с варов разтвор, премесен с гипс, върху който, преди да е засъхнал, са положени цветовете на стенописите в техника *fresco al secco*.

Богатата стенописна украса (геометрични, животински и човешки фигури, ловни сцени, семейна двойка и техните прислужници) носи характерните белези на Константиновата епоха и се долавя стилът на надарен художник, дошъл от източните провинции на Империята (вероятно Египет или Сирия). Вероятно собственикът напуска града при готското нашествие в края на IV в., поради което гробницата не е използвана по предназначение.

Историческа зона Аязмото, Руйно/ България

Аязмото Демир Баба Теке в село Руйно в област Силистра, община Дулово, е уникално, със своята слава като център за поклонение на три различни религии, преди 3000 години. Почита се еднакво от алевитите, сунитите и християните. Трудно е да се разбере на кой Бог се моли собственикът на платно или лист хартия с изписаните пожелания върху него, завързан към метална решетка над светата арка с лековита вода. Хора от различни религии пият тази вода от една и съща тенджерка. И с еднаква увереност се надяват Всевишният да им даде едно и също: здраве, любов и просперитет.

Районът е свързан с резиденцията на мюсюлманския светец Демир Баба, буквално „Железният баща“, от средата на 16-ти век, както е описано в биографията му „Вилетнааме“

⁴⁶ <http://danubelimes-robg.eu/index.php/ro/despre-ruta/harta-rutei>

и има връзка с „казълбашите“ като етническа група. В подножието на местността има лечебен извор "аязмо", дал името на града. Основната атракция е аязмо - малка пещера с цепка на дъното на течащата вода, която се появи, след като Демир Баба хвърли меч си в скалата.

Пещерата е доста плитка, но стената вляво се е напукала и образува камина в лявата на алпинистите, през която може да влезе в горната част. В единия край е ясно видима гробна стая с издълбано място. В долната част можете да видите горната страна на камината, през която можете да влезете. Според една легенда по-късно Демир Баба напуснал пещерата край село Руйно и се установил в долината Свещари, близо до Исперих, където се намира каменната му гробница. За него също има култ и място за поклонение.

Православна църква "Света Троица", Алфатар/ България

Християнският храм „Св.Троица“ е паметник на културата. Църквата е строена през 1846 г. и представлява каменна постройка с три кораба и една абсида на източната стена. На западния ѝ вход е изграден малък навес – ложа, за съхранение на храмовата икона.

Такива архитектурни добавки към фасадата не се срещат често в нашата църковна архитектура, което обуславя уникалността на обекта. Забележителна е украсата на стените, разчленени с множество слепи арки. Установено е, че под сегашната мазилка се съдържат уникални по своя характер и изработка стенописи, които са били закрити при замазката на стените след опожаряването на сградата през втората половина на XIX век. Вниманието привличат и резбованите украси на трона и на вратата на иконостаса.

В църквата се съхраняват оригинални икони от тревненската школа на зографите Досю Косюв и Ангел Досюв – 1846 г. Изложени са икони на Богородица, на Св. Троица, Св. Димитър, Св. Хараламбий и Йоан Предтеча.

Катедрален храм „Свети първовърховни Петър и Павел“ и рака с мощите на Св. Дазий Доростолски/ България

Паметникът е на 429 км от София, в Силистра. Митрополитската катедрала е построена след Кримската война, от майстори от Дряновската архитектурна школа, от известния български художник проф. Кожухаров. По време на посещението си в България през 2001 г. папа Йоан Павел II е дарил част от свещените мощи на св. Дазий на християнската общност в Силистра. Мощите (дясната раменна кост) са изложени днес в мраморния саркофаг, който се пази в църквата. Това са единствените открити досега автентични реликви на свети мъченик от ранните християнски времена. Между 303 и 307 г. дванадесет светии са били мъченици в този регион. Свети Дазий е един от тях. Той изповядва християнството и отказва да присъства на езическите празници в града, за което е измъчван и обезглавен.

Църквата е построена на мястото на гръцката църква "Свети Георги" през 1810 г. - която е била ниска сграда и под нивото на земята. Набирането на средства за новата църква е извършено през 1859 г. След няколко битки между българи и гърци, през 1860 г. сградата е издигната от майстор Стойко от Дряново. Известно време е имало малко училище, в което е преподавал Сава Доброплодни.

Сградата е трикорабана, с малък притвор и апсида. Стените са каменни, а таванът - дървен. Иконостасът е издълбан в дърво от майстори от Дебърската школа. Повечето икони

в храма са руски. А детайлите и начинът на декорация от външната страна на стените, с издълбания фриз, заобикалящ сградата, архитектурата на западната фасада с фронтоната, сгънат като лента, показват влиянието на руското изкуство.

Картините са създадени от българския стенописец и сценограф Кожухаров, който е работил и върху стенописите в кметството на Кунино, катедралата "Св. Димитър" в Стара Загора, стенописите на църквите „Св. Николай Чудотворец“ във Варна, „Св. Иван Рилски“ в Търговище и „Св. Петка“ в Русе. Стилът на стенописа е под влиянието на италианския Ренесанс и европейската сецесия.

Доростолската епархия е сред първите епархии, появили се по българските земи, сформирана приблизително през 390 г. Нейният епархийски център е бил Силистра - а именно, както знаем, древния Дуросторум, известен в историята като Доростол или Диристор или Дриста или Друстор. Първият епископ е Авксентий - ученик на епископ Улфилас. Дуросторумският епископ Дамян става първият български патриарх, пастирувайки в продължение на 44 години, между 927 и 971. През 1871 г., българският църковен и национален съвет в Истанбул свързва Силистренската епархия и Червенската епархия в едно цяло – епархията Доростол-Червен.⁴⁷

В памет на двадесет и един свети мъченици, които са проляли кръвта си за вяра в този регион, на 9 и 10 юли 2016 г. е организиран Първият събор на Светите Доростолски мъченици. Изработена е икона, посветена на 21 мъченици, отбелязани са церемонии и служби, почетени от иеродиякон Юстин, монах в манастира Зографи на Атон.

През 2013-2014 г. са направени основни ремонти с помощта на дарения. Камбанарията, свещници със смукателни системи, за да се избегнат повреди по иконите и електронни камбани с 60 песни. Този религиозен паметник е включен в алтернативния туристически маршрут, разработен преди няколко години чрез сътрудничество в трансграничния регион Кълъраш-Силистра.

Етнографски музей – Дунавски риболов и лодкостроене, Тутракан/ България

През своето хилядолетно съществуване Тутракан е свързан неизменно с риболова, с плетенето на рибарски мрежи и с лодкарските си работилници. С този древен занаят и поминък са се занимавали цели родове и фамилии.

Преживял годините, през 19 век виждаме Тутракан с един изключителен, своеобразен и неповторим за България облик. Градът е утвърден център на дунавския риболов. В началото на ХХ век Тутракан има повече от 5000 рибари, на рибарския пристан е могло да се видят над 1000 лодки. Този поминък създава специфична атмосфера и облик на града в отличие от много други поселища по дунавския бряг.

Етнографски музей "Дунавски риболов и лодкостроене" е открит през 1974 г. и е единствен в страните по поречието на р. Дунав. Създаден е, за да съхрани богатата материална и духовна култура, обществено устройство и бит на българите от крайдунавските рибарски селища. Експозицията е подредена в 7 зали и 2 интериора, в сграда – паметник на културата от началото на ХХ в.

⁴⁷ Mediapool.bg, 13 oct. 2003, Sinodat-Silistra-News.

В хронологическа последователност са представени оригинални риболовни уреди от древността и използвани в съвременното уреди и съоръжения. Показани са оригинални въдици от кост и мед, харпуни, глинени тежести за рибарски мрежи, железни сапкъни, кърмаци, различни видове мрежи, изработвани от растителни влакна от тутраканските рибари – орие, дифан, ян, ласперник, чигарница, сетка, скомбрелница, уклеяник, сертме и др. Освен мрежести съоръжения са представени и кукести уреди за риболов.

Фотоси и графики обясняват начина на риболов в селищата по Долния Дунав. Освен показаните риболовни принадлежности се добива представа за обществената организация на риболовците, сметководството, вътрешната уредба на жилищата им, духовната им култура.

Място е отделено и на лодкостроенето, което се развива в този край още от римския период. В античния кастел Трансмариска е имало работилница за ремонт на плавателни съдове. В края на XIX век лодки от Тутракан се изнасят в Румъния, Сърбия, Австрия и др

Художествена галерия, Силистра/ България

Построена е между 1890-1891г. Чрез рехабилитация на сградата, всички пространства могат да бъдат използвани в оптимални условия за излагане и консервиране на произведения на изкуството, включително тези, произтичащи от проекта „Общ творчески лагер в Сребърна“, но и за протичането на културни и артистични събития.

Художествената галерия в Силистра се помещава в бившето Педагогическо училище в областния град, строено през 1892 г. В нея са изложени над 1500 произведения на изкуството (живопис, графика, скулптура и други) на големи български художници – Владимир Димитров – Майстора, Дечко Узунов, Златю Бояджиев и други.

Галерията е построена през 1892 година за педагогическо училище по проект на известния виенски архитект Едвин Петрички, в стил късен сецесион. Понастоящем тя е паметник на културата с местно значение. На покрива има часовникова кула с часовников механизъм, който е от средата на 18 век, производство на чешката фирма „Хайнц – Прага“, и има четири циферблата, като всеки един посочва четирите посоки на света.

В продължение на 46 години галерията заема важно място в културния живот на Силистра и се превръща в истински действащ музей на изобразителното изкуство, наред с утвърдените в Североизточна България – Варна, Добрич, Разград, Търговище, Русе. Гордост за Силистренската галерия са имената на творци като Стоян Венев, Владимир Димитров – Майстора, Златю Бояджиев, Дечко Узунов, Илия Петров, Ненко Балкански, Васил Стоилов, Александър Поплилов и други големи имена в българската живопис. А от съвременните такива можем да срещнем имената на Светлин Русев, Георги Божилов, Димитър Остоич, Димитър Киров, Румен Скорчев, Любен Диманов, Георги Чапкънов, Петър Чуклев и много други.

Изключително популярна е зала 13 на втория етаж, където сред творбите от постоянната колекция редовно се провеждат разнообразни културни прояви – рецитали, камерни концерти и представяне авторите на нови произведения. В този си вид Силистренската художествена галерия се е утвърдила като един истински дом на българското изобразително изкуство и значим център в културния живот на Силистра.

Етнографски музей, Силистра/ България

Етнографският музей в Силистра е открит през 1967 г. Той се помещава в постройка, датираща от средата на XIX век – бивша сграда на турската полиция.

Изложбената част е разположена на площ от 300 кв.м в 10 стаи. Тя се състои от артефакти от бита и културата на хората от Добруджанския край и Силистра от средата на XIX век до началото на XX век.

Основният фонд на музея съдържа около 50 000 броя културно-исторически ценности. Успешно развива опазването и експонирането на движимите културни ценности, материалното и нематериално културно-историческо наследство, за задълбочаване проучването на историята града и на Добруджа.

През 2012 г., археологическата изложба на музея е напълно обновена, с копие на римската колесница и макет на средновековния град.

През периода 2014-2015 г., по време на разкопки за смяна на градската канализационна мрежа са открити и проучени над 30 археологически обекта - предимно древни и средновековни, включително епископската и патриаршалната базилика, неизвестната крепостна система на стария Дуросторум, системата на османското укрепление и десет представителни римски сгради.

Природонаучен музей към Биосферен парк „Сребърна“ /България

Природонаучният музей представя богатото биоразнообразие на биосферен парк „Сребърна“ и е разположен е на 2 км южно от река Дунав и на 16 км западно от град Силистра.

Паркът „Сребърна“ обхваща езерото Сребърна и околностите му – около 660 хектара охраняема площ и буферна зона от около 540 хектара. Към резервата има изграден природонаучен музей, в който могат да бъдат видени препарирани животинските обитателите на езерото.

Природонаучен музей-резерват „Сребърна“ е изцяло обновен по европейска програма „Околна среда“ през 2014 година. Днес има нов покрив, изцяло е saniран, сменени са дограма, мебели, витрини и цветни фотоси с материали на български и английски език. Туристите могат да наблюдават на живо чрез бинокли, тръби и видеонаблюдение колонията с пеликани и всички обитатели на езерото. В едно от файетата има изложбена зала с детски рисунки, посветени на „Екофорум Сребърна“, който е с 25-годишна история⁴⁸.

3.3. Събития

Smoked Olives Island/ Румъния

Това е единственият фестивал за електронна музика в Румъния, който се провежда на остров, разположен на Дунав, на границата между Румъния и България, в близост до мястото за прекосяване на Дунав с бак между Кълъраш и Силистра.

⁴⁸ Повече информация е налична на сайта на проекта. <http://tourism-Силистра-calarasi.com/>

Стартирал през 2010 г., фестивалът е започнал като парти на група приятели сред природата. Той еволюира от една година в друга, превръщайки се в комплексно събитие, с няколко сцени и различни артисти. Фестивалът обръща специално внимание към опазването на природата и приканва обществеността да открие дивите места по Дунав, считани за „истински природни светилища“.

Фестивал „Black & White Motor Fest“/ Кълъраш, Румъния

Това е събитие, посветено на ентузиастите към моторите и рок музиката, което се провежда в комплекс Албатрос Подул 4.

Международен фолклорен фестивал “Хора море”/ Кълъраш, Румъния

Събитие с голяма традиция, което се организира от 1995 г., събирайки на сцената артисти от цял свят. На изданието от 2019 г. осем фолклорни състави от осем държави приеха поканата да популяризират своята култура и танци: Аржентина; Армения; България; Франция; Грузия; Италия; Литва; Сърбия.

Международен танцов фестивал за деца: „Утрешният мир започва с днешното приятелство”, Силистра/ България

Това е най-големият фестивал, провеждан в града и околностите, който привлича гости от цял свят, с богата програма:

- клубно дефиле;
- концерти;
- семинари за обучение по танци от различни нации;
- „Мис и мистър фестивал“.

Фестивалът включва всички танцови ансамбли от Силистра и от чужбина. Участват групи от Украйна, Сърбия, Грузия, Босна и Херцеговина, Румъния, Индия, Русия, Армения, Турция и Словакия.

Празник на меда от диня (динения маджун) Караомур/ България

Събитието се състои в демонстрация на приготвяне на динен маджун. Протича през август в село Смилец, община Силистра, България. Подготовките за фестивала започват в началото на пролетта, когато се засаждат дините. После се берат с песни и рисувани каруци. Тавите се поставят в изкопани в земята гнезда и започва тежката работа. Дините се изстъргват, после сладката течност се прецежда от семките и след много часове на бъркане и варене се получава еликсир от дини, наречен от местните „маджун“.

Празничната програма включва работилници със състезателен характер:

- „Точилката пее” – ръчно приготвена баница;
- „Кулинарни динени фантазии” – изработка на динени фенери;
- „Активно ревю на народни носии и накити от деца на възраст 0-10 години” – дефиле на оригинална автентична носия.

Кулинарен фестивал: „Гозбите на Добруджа”/ България

Провежда се през октомври в село Сребърна, община Силистра, България. Фестивалът обединява майстори готвачи, автентични и аматьорски. Представят се над 500 ястия, приготвени по традиции и традиционни рецепти, с над 190 участници от България и Румъния. Събитието включва: конкурси за готвене, творчески работилници и готварски семинари за деца, както и богата фолклорна програма.

3.4. Правна рамка относно консервирането, защитата и валоризирането на културното наследство⁴⁹

За Румъния:

- Закон 422/2001 за защита на историческите паметници (преиздаден). Той изяснява понятието "защита" като набор от мерки от научен, правен, административен, финансов, данъчен и технически характер, предназначени да осигурят идентификация, проучване, опис, класификация, запис, консервация (включително охрана и поддръжка), консолидация, реставрация, подобряване на историческите паметници и тяхната социално-икономическа и културна интеграция в живота на местните общности".
- Закон 5/2000-PATN, Раздел III - Защитени територии. В него се посочва, че „градоустройствените документи и свързаните с тях наредби се изготвят с цел създаване на защитени територии и включват необходимите мерки за защита и опазване на ценностите на националното културно наследство в тези райони“.
- Закон 451/2002 за ратифицирането на Европейската конвенция за ландшафта - Флоренция, 20 октомври. 2000 г. (Документ на Съвета на Европа за ландшафта).

За България:

- Законът за културното наследство, в сила от 10.04.2009 г. (обн., ДВ, бр. 19 от 13 март 2009 г.), определя общата рамка за регулиране на собствеността, регистрацията, проучванията, консервацията, реставрацията, цифровизацията и управлението на културното наследство в България.

⁴⁹ Анализ и диагноза на текущата ситуация в рамките на трансграничната зона Румъния – България, 2015.

Глава 4. SWOT анализ

Силни страни

- Географско местоположение и природни условия: близост до Дунав, привлекателността на Дунавско-черноморския район;
- Наличие на голям брой защитени зони (национални паркове, природни резервати), включени в европейската мрежа Натура 2000;
- Близост до райони със значителна демографска концентрация;
- Инфраструктурата за достъп е благоприятна за развитието на туризма, с модалности на обществен транспорт до и от населените места, които или преминават през населените места, или ги свързват помежду си;
- Съществуването на етнографско и фолклорно наследство с голяма оригиналност, с богат календар на традиционни панаири и фолклорни събития през цялата година;
- Разнообразие от биологично земеделски хранителни продукти, повишаване на осведомеността и търсенето на екологично чисти продукти;
- Богато етно-гастрономическо наследство;
- Ниско (или никакво) замърсяване в повечето селски райони;
- Наличие на традиционна кухня и местни / регионални специалитети;
- Наличие на човешки ресурси: като район, обитаван целогодишно, човешките ресурси съществуват, няма нужда от преместване през сезона;
- Ниски разходи за труд;
- Постоянно развитие на предприемачеството и МСП, силни активи за диверсификация (земеделска земя, човешки ресурси и др.);
- Наличие на проучвания, стратегии и занимания за трансгранично сътрудничество на институционално, политическо и административно ниво през предходния и настоящия програмен период;
- Съвременни тенденции във вътрешния туризъм, близост;
- Безопасност за посетителите, без обществени опасности.

Слаби страни

- Липса на управленска структура в туризма на регионално ниво и постоянна и институционално приета политика за капитализиране на туризма;
- Пренебрегване значението на местните продукти и услуги, концентрация в сектори с ниска добавена стойност, дейности с ниски разходи;
- Ниско ниво на научноизследователска и развойна дейност и иновации и, следователно, крехка връзка с устойчивото развитие;
- Ниска капитализация на МСП, труден достъп до финанси и информация в хотелиерството, ниска степен на пазарна сложност;
- Професионализация на слабо развитото гостоприемство в общностите, ниска адаптивност на работната сила и ниско ниво на обучение през целия живот;
- Липса на програми за осведоменост относно възможностите, които туризмът / хотелиерството предлага за благосъстоянието на общностите;
- Започващо влошаване на околната среда и съществуването на ниско ефективна система за събиране на отпадъци в селските райони и природните зони;

- Недостатъчно развити дейности за туристически маркетинг и управление на дестинации, липса на туристическа информация / комуникация, липса на система за онлайн промотиране;
- Липса на регионално туристическо изложение;
- Малък брой тематични туристически маршрути и липса на интегриран характер;
- Трудност в комуникацията с посетителите поради ниско ниво на владеене на международните езици от местните общности;
- Липса на културна подготовка на туристическите работници по отношение на културно-историческото наследство;
- Слабо / неактивно и ангажирано гражданско общество, трудности в мрежата (силен индивидуализъм и ограничено присъствие на координация).

Възможности

- Разработване на нова регионална, европейска марка, в отговор на настоящите нужди на потребителите от местни продукти и услуги, които включват уникалност, местен вкус, териториална идентичност, антропна и природна специфичност;
- Туристическото търсене, специфично за екологичното и селско предложение на региона Силистра - Кълъраш, е значително и постоянно, повлияно от последните промени в националното и европейското туристическо движение;
- Диверсификация на източниците на финансиране чрез европейски фондове за местно развитие в бъдещата финансова рамка;
- Близостта до Букурещ генерира огромен пазар както за вътрешния туризъм, така и като основен вход за чуждестранни туристи;
- Валоризация чрез технология на местни продукти и услуги;
- Наличие на минимални услуги в населените места, които благоприятстват развитието на проекти: медицински услуги, звена за основно и средно образование, банкови услуги - банкомати и системи за събиране на отпадъци, включително селективно събиране;
- Умението и призванието, по традиция, на местните жители за капитализиране на рибните ресурси;
- Допълване на местните стратегии с тези за макрорегионално сътрудничество (Дунавска стратегия, Черноморска стратегия и др.);
- Наличие на природни и културни елементи, като основа за качество на живот, отдих и отговорен туризъм;
- Прекосяването на населените места от посетителите може да се трансформира във възможност да бъдат накарани да останат по-дълго в района, в условията на по-голяма привлекателност;
- Завръщане на хората, които са отишли да работят в чужбина, особено образовани млади хора, в района.

Заплахи

- Отлагане на създаването на институционални структури за туризъм на ниво регион и прилагане на работещи механизми в общностите;
- Липса на техническа и финансова подкрепа за популяризиране на туризма от общностите, включително неефективни мерки за стимулиране на развитието на средата ХОРЕКА (HORECA);
- Недостатъчна хармонизация на различни стратегии, програми и проекти за развитие на човешки и социален капитал и лошо сътрудничество между местните заинтересовани страни (публични и частни);

- Липса на добри практики в контекста на пандемията;
- Вътрешна и европейска конкуренция с други региони.
- Липса на осигуряване на гарантирана програма за преминаване на Дунава.

Заклучения

Преминавайки през характеристиките на трансграничния регион Силистра - Кълъраш и разследвайки на място състоянието на местните общности в селските и градските райони, както и публичните администрации и различни участници в туризма, за да разберем еволюцията на този Дунавски регион и местни специфики, ние се фокусираме само върху няколко ключови предизвикателства, свързани с изграждането на стратегията, която ще предложим.

Възможният подход започва от нова визия за територията, която приписва стойност на идентичността, социалния капитал и местното природно и културно наследство, анализирайки връзките между местните общности, идентичността и политиките за устойчиво развитие.

Ето защо трябва да се обърне специално внимание на понятията за местна идентичност и социален капитал, като се подчертае тясната връзка между тези фактори, които се отнасят до релационните области, присъстващи в определена локална конюнктура. Такива фактори могат да бъдат предпоставка за иновации и развитие, тъй като територията е не само мястото, където знанията и капиталът се натрупват и уреждат, но и мястото, където те се обновяват, възпроизвеждат и разширяват динамично.

Устойчивото развитие чрез туризма на региона Силистра – Кълъраш е възможно, като се придържаме към модел, основан на тясната връзка между територията и туризма, при който социално-икономическото възстановяване на територията се основава на историята, традицията и природния потенциал.

Напоследък няколко области в Европа (сходни по икономическа и социална ситуация с региона Силистра - Кълъраш) активираха, включително с ресурси на общността, автономни начини за местно развитие чрез утвърждаване на местната идентичност, на природната среда и ландшафта, на историческите и етно-гастрономически традиции, както и на културните и традиционни блага.

Икономическата производствена система не е единственият елемент, способен да генерира доход, но е част от по-широка местна екосистема на сътворението, която включва историческо и етнографско наследство, връзката на човека с природата, социалното сближаване и така наречения „социален капитал“. Следователно, са необходими интегрирани политики за управление на природните и човешките ресурси, стимулиране на публично-частното партньорство, активиране на политики „отдолу нагоре“, мерки за сътрудничество и консултации, нови инструменти за сертифициране и идентификация (марка на региона), организиране на гостоприемството по дифузен начин и с ниско въздействие върху околната среда (настаняване със закуска във ферми, агротуризъм и др.), професионализация на човешките ресурси.

И накрая, това е визия за устойчивото развитие на територията на региона, която предлага на пътешественика / посетителя / госта уникален и специален подход, силно свързан с местната общност и нейната силна идентичност, а от друга страна да съдържа насоки за развитие, ориентирани повече към повишаване качеството на живот на жителите и по-малко към ускоряване.

II част. Стратегия за туристическо развитие

Глава 5. Визия и стратегически цели

5.1. Дългосрочна визия

Конфигурацията на региона Силистра - Кълъраш като уникална отговорна туристическа дестинация в ландшафта на трансграничния дунавски регион между Румъния и България, която да генерира нарастване на интереса към познаване и посещение на района.

Необходимо е да се повиши степента на професионализъм на ресурсите, участващи в местното развитие чрез туризма и местната общност да се постави в центъра на туризма и административните дейности.

Районът Силистра-Калараши, макар и да не се счита за туристическа дестинация, има редица предимства, които могат да допринесат за капитализирането му, ако се използват правилно: близостта на Дунав и природната среда, много старата обща история и малкото разстояние по отношение на зоните, генериращи туристи (напр. Букурещ). Отличителният елемент обаче е автентичността - фактът, че районът все още не е в редовния списък на туристическите дестинации, може да бъде плодородно предизвикателство.

5.2. Анализ на европейския, националния и регионалния контекст

След пандемията Covid-19 европейската икономика ще бъде реструктурирана към икономически и социален модел, основан на зеления преход, дигиталната трансформация, интелигентния, устойчив и приобщаващ растеж и заетостта, социалното и териториалното сближаване, здравето и устойчивостта, политики за следващото поколение, включително образование и умения - това са основните насоки за действие на Плана за възстановяване за Европа, приет в Румъния под формата на Национален план за възстановяване и устойчивост (PNRR).

Въпреки че сферата на туризма не е една от областите, пряко насочени към реформата, много аспекти на отговорния туризъм и устойчивото развитие са сред принципите на новия, по-приобщаващ, по-зелен и по-цифров икономически модел. В допълнение, резолюцията на комисията по транспорт (TRAN) от март 2021 г. призовава

Европейския парламент да приеме мерки в полза на туризма, включително временно намаляване на ДДС върху туристическите услуги и препоръка за включване на туризма сред приоритетните сектори в плановете за възстановяване, приети от държавите-членки на национално ниво.

Мерките, предложени на европейско равнище, отговарят на критична ситуация по отношение на неблагоприятното развитие на туризма поради ограничения на пътуването, което значително дестабилизира икономиките на държавите-членки, които разчитаха на приходите от туризъм, като Гърция, Италия или Испания. Според проучване, поръчано от комисията по транспорт и туризъм на Европейския парламент в началото на 2021 г., около 10% от brutния вътрешен продукт на Европейския съюз идва от туризма, докато приходите в този сектор спадат драстично през 2020 г. Международният туризъм се срива в Европа през 2020 г., застрашавайки до 11,7 милиона работни места, представляващи 5,6% от активното население на Европейския съюз. Особено уязвими са европейските компании в туристическия сектор - 2,4 милиона компании, 90% от които са малки и средни предприятия, които са загубили добре обучени служители и са изправени пред ликвидна криза. В този контекст Световната туристическа организация (UNWTO) изчислява, че връщането на предпандемично ниво няма да бъде възможно преди 2025 г., ако доверието на пътуващите може да бъде възстановено.

Същото проучване анализира ситуацията с туризма в рамките на Европейския съюз, където липсата на координация между държавите-членки по отношение на ограниченията за пътуване наруши сезон 2020 г. Степента на заетост на европейските хотели спадна с 66,4% през юли 2020 г. в сравнение с предходната година, но потенциалът на възвръщаемост на вътреобщностния сегмент е висок, като се има предвид, че преди пандемията 85% от европейските туристи са прекарвали ваканциите си в ЕС и повечето дестинации не са надвишавали радиус от 500 км около мястото на пребиваване. Освен това 39% от европейските граждани са изразили намерението си да пътуват до други държави-членки в близко бъдеще, докато 41% са заявили, че искат да пътуват до тяхната страна. Това, което им пречи по това време, е рискът от инфекция и рискът да бъдат принудени да останат в карантина, както и произволният характер на наложените ограничения. Но всички тези рискове ще се подобрят, след като кризата бъде преодоляна и в средносрочен план вътрешният туризъм е най-развитият отрасъл на туризма в държавите-членки. Причините за тази нова тенденция са свързани както с по-ниските рискове от пътуване до собствена държава, където условията, наложени от властите, са известни и карантината не е задължителна, но и с намалените доходи на европейците. По този начин връщането на вътрешния туризъм на предпандемични нива ще се случи много по-рано от връщането на международния туризъм, смята се, че до 2022 г. местните туристи ще бъдат толкова активни, колкото в миналото. Освен това проучването предвижда преориентиране на предпочитанията на местните туристи към по-зелени и по-близки до природните възможности, което би намалило техния отпечатък върху околната среда.

В Румъния пандемията намали туризма от икономическа дейност, която представляваше приблизително 5% от БВП през 2019 г., до 50% намаляване на броя на

туристите и 80% намаляване на международните пристигания. Но имайки много региони, подходящи за екотуризъм, къмпинг и туризъм, можем да очакваме, че в Румъния вътрешните и устойчиви дестинации ще се развият успешно през следващия период, като потенциалът на бизнеса, разработен по този модел, да продължи дълго, с лоялна клиентела чрез предоставяне на качествени услуги.

Анализ, подписан The Conversation UK, изчислява, че в близко и средно бъдеще туризмът след Ковид вече няма да се върти около дестинациите, а около хората. Очакванията за хигиена и гостоприемство ще бъдат по-високи от преди, а услугите ще се фокусират върху уелнес, здравето, спокойствието и хармонията. След дълъг период на ограничения е вероятно хората да искат да се свържат отново с природата, духовността и да се откъснат от стреса, което ще накара религиозния и здравословен туризъм да процъфти.

На регионално и местно ниво регион Силистра-Кълъраш включва много дестинации със значителен потенциал за екотуризъм, както и селски и етнокултурни дестинации и е богат на религиозни обекти и природни резервати, като всички те са обекти с висока степен на привлекателност за румънски и европейските туристи в ерата след пандемията. Също така, с по-малко от 20 предприятия на хиляда жители в окръг Кълъраш, от които само 3% в туристическия сектор и максимум 35 предприятия на хиляда жители в регион Силистра, трансграничният регион има голям потенциал за разработване на модели успешен бизнес в сферата на туризма, особено МСП.

В този контекст развитието на туризма на трансграничния регион Силистра-Кълъраш е приоритет на местно и регионално ниво, за да допринесе за икономическото възстановяване след пандемията и да използва значителния туристически и икономически потенциал на района. Завръщането на вътрешния туризъм ще бъде постигнато по-рано от всички други сегменти на туризма, особено в областта на зеления и приобщаващ туризъм, което ще улесни развитието на местния бизнес, човешкия капитал и съответно ще повиши качеството на живот и жизнения стандарт на местните жители.

5.3. Цели и оси на развитие

Стратегическа цел 1: Определяне имиджа на региона чрез изграждане на марката дестинация

Специфична цел: Увеличаване на възможностите за развитие на туризма

Ос 1: Изграждане на идентичност на региона с акцент върху автентичността

Насоки за развитие:

- 1. Разработване на марката дестинация Силистра - Кълъраш под едно общо име.
- 2. Изготвяне на подходящ маркетинг план.
- 3. Осъществяване на съвместна комуникационна кампания с акцент върху дигитализиране и онлайн платформи.

Ос 2: Промотиране на съвместни туристически продукти

Насоки за развитие:

- 1. Разработване на туристически маршрути / програми / продукти / събития, които отразяват спецификата на общностите.
- 2. Съвързване на предлагането на вериги и туристически събития с културно-архитектурния аспект на старите сгради на наследството, рехабилитирани в Кълъраш и Силистра.
- 3. Взаимодействие между посетители и общности чрез туристически програми, фокусирани върху традиционната уникалност и изненадващи преживявания”.

Стратегическа цел 2: Управление на дестинация за региона Силистра - Кълъраш

Objective specific

1. Рационализиране на управлението на туризма и стимулиране на румънско-българското партньорство
2. Развитие на дейности, свързани с туризма

Ос 3: Развитие и укрепване на капацитета за действие на дестинацията

Насоки за развитие:

- 1. Разработване на туристически маршрути / програми / продукти / събития, които отразяват спецификата на общностите.
- 2. Съвързване на предлагането на вериги и туристически събития с културно-архитектурния аспект на старите сгради на наследството, рехабилитирани в Кълъраш и Силистра.
- 3. Взаимодействие между посетители и общности чрез туристически програми, фокусирани върху традиционната уникалност и изненадващи преживявания.

Ефекти:

- Подобряване на заплахите и рисковете в района на дестинацията.
- Валоризиране и подобряване на инфраструктурата.
- Коренна промяна в наличността и прозрачността на данните за потвърждаване на дестинацията.

Ос 4: Трансформиране на визираната зона в ”туристически стълб”

Насоки за развитие:

- 1. Разработване на подходящи комуникационни и промотиращи дейности.
- 2. Акцент върху уникалността на местата.
- 3. Изпълнение на оригинални туристически проекти, които да привлекат посетителите.

Ефекти:

- Флуидизиране на вътрешните туристически потоци (туристическо движение на територията на дестинацията).
- Повишаване на привлекателността на дестинацията.
- Запознаване с туристическия пазар със специална дестинация.

5.4. Хоризонтални оси

Принципите на отговорния туризъм и продуктивното гостоприемство са свързани с основните ценности на Европейския съюз, съдържащи се в Хоризонталните принципи,

изложени в Договора за функционирането на Европейския съюз и в Хартата на основните права на Европейския съюз. По този начин чрез устойчивото развитие на туризма се осигурява икономическият растеж на трансграничния регион Силистра-Кълъраш, основан на социално включване, екология и устойчивост.

Устойчивото развитие на туризма в региона има за цел опазването на околната среда, чрез опазване и консервиране на природното наследство и повишаване на вниманието към екологията, за предотвратяване и ограничаване на агресията върху околната среда, включително спазване на принципа „замърсителят плаща“, опазване на биологичното разнообразие и зачитане за природата както в защитените зони, така и извън тях. Освен това, за да помогне за смекчаване и адаптиране към изменението на климата, стратегията има за цел ефективно да използва ресурсите за развитие на туризма и регионалната икономика и да увеличи устойчивостта на бедствия, като приведе слабо развития туристически сектор в съответствие с европейските стандарти и максимизира социалния и природния потенциал на региона.

В същото време приоритетът, даден на общността и местните жители, създава предпоставки за равни възможности, равенство между половете, недискриминация, както и по-голяма достъпност за хората с увреждания. Местните ще се възползват от обучения, нови работни места, нови възможности в туристическия сектор и повишаване на жизнения стандарт.

5.5. Връзка с други стратегически цели

Стратегията се свързва със следните европейска, национални и регионални стратегически документи:

- Приоритети за икономическо и социално развитие на окръг Кълъраш през 2020 г. - План за действие за 2020 г. за постигане на целите на правителствената програма 2020 г. в окръг Кълъраш, като допринася за постигането на целите на туризма: насърчаване на вътрешния туризъм, подпомагане разрешаването на кризата с работната ръка в туризъм чрез действия, заедно с частната среда; капитализиране и популяризиране на туристическия потенциал на окръг Кълъраш; увеличаване на средната класа чрез квалифициране на работната сила в областта на туризма и увеличаване броя на чужденците, които посещават окръга ежегодно; подпомагане развитието на туристическата инфраструктура по съгласуван начин, като се отчита защитата на чувствителните екосистеми, както и нуждите, проявявани от туристическия пазар на окръга; развиване на населени места с туристически потенциал, които могат да се възползват от защитени природни територии и други ресурси на окръга и подпомагане на сектора на МСП; подпомагане на бизнес средата, чрез насърчаване създаването и развитието на микропредприятия, както и чрез стимулиране на дейността по иновации и развитие; развитие на местния човешки капитал и идентифициране на инвестиционни възможности на местно ниво от бизнес средата, регионалните и местните публични власти.
- Стратегията за устойчиво развитие на окръг Кълъраш за периода 2021 - 2027 г., чрез увеличаване на икономическата конкурентоспособност въз основа на човешкия капитал; намаляване на пропуските между общностите; икономическо развитие и иновации; развитие на бизнес средата за услуги; развитие на туризма и свързаните с него услуги; опазване на околната среда и устойчиво управление на територията; развитие на културна и развлекателна инфраструктура.

- Туристическата политика на Европейската комисия за периода 2014 - 2020 г., чрез създаване на нови работни места сред младите хора; повишаване на устойчивостта на икономиката по време на криза; подкрепа на конкурентоспособността, устойчивостта и качеството на туризма на регионално и местно ниво; развитие на природен, исторически и културен капитал; увеличаване на привлекателността на градовете и регионите, както и разработване, иновации и разнообразяване на продукти и услуги за посетители.
- Политиката на сближаване на Европейския парламент и на Съвета за периода 2021-2027 г., чрез регионално развитие, фокусирано върху иновациите, цифровизацията, икономическата трансформация и подкрепата за малките и средните предприятия; борба с изменението на климата чрез практиката на екологията, подпомагане на качеството на работните места, уменията, социалното включване и подкрепа на стратегиите за местно развитие и устойчивото градско развитие.
- Стратегия за развитие на Румъния през следващите 20 години, между 2016 и 2035 г., чрез проект № 8 „Европейски проект за Дунав / Национална стратегия за Дунав“, чрез целите за опазване на околната среда, земеделие, туризъм и култура.
- Програма Interreg VI-A Румъния-България, финансирана от Европейския фонд за регионално развитие, чрез подобряване на граничната зона; развитие на побратимените градове Кълъраш-Силистра; намаляване на икономическите различия в трансграничния регион; цифровизация и иновации; повишено развитие и конкурентоспособност на МСП; адаптация на климата и приемане на зелени технологии; повишаване на ефективността на пазара на труда; подобряване на достъпа до пазара на труда; насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността; културно развитие и насърчаване на трансграничното сътрудничество; икономическа диверсификация, опазване на околната среда и експлоатация на туризма; опазване на териториите и природните резервати; смекчаване на изменението на климата; инвестиция в човешки капитал; намаляване на неравенствата в доходите; по-дълбока интеграция на двата региона; подпомагане на дейностите в туризма, свързани сектори и индустрии и развиване на умения в областта на туризма.
- Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България за периода 2014 - 2030 г.
- Стратегия за развитие на туризма в Румъния 2019 - 2030 г., Доклад за бърза оценка на туристическия сектор и Стратегически план за действие, като подкрепя създаването на работни места в местните общности в областта на туризма, включително за уязвими групи като жени, млади хора и хора от селските райони ; чрез устойчивото развитие на туризма; увеличаване на дела на туризма в икономиката; подпомагане на иновативното развитие в туристическия сектор; повишаване на качеството на преживяванията и услугите на ниво туристически дестинации.
- Съвместна стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничната зона Румъния-България 2018, чрез приноса към регионалната марка Източен Дунав; внедряване на интегрирана система за информация и услуги за туристи в трансграничния район; популяризиране и използване на трансграничния ландшафт и развитие на културни туристически маршрути и зони.
- Национална стратегия за интелигентна специализация SNSI 2021-2027 и Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации SNCDI 2021 - 2027, чрез създаване на стимулираща среда за инициатива на частния сектор, конкурентоспособност и подкрепа за интелигентна специализация в туризма.
- Стратегия на ЕС за Дунавския регион SUERD, чрез насърчаване на културата и туризма, насочване на контактите между хората, опазване на околната среда и увеличаване на просперитета в Дунавския регион.

Глава 6. Целеви групи и Канали за комуникация

Стратегическа целева група, свързана със стратегическа цел 1 (Определяне на обществения имидж на региона чрез изграждане на марката на дестинацията):

Местни и национални органи на публичната администрация
Туристически агенции, местни гидове
Масови медии, социални мрежи, лидери на мнение
Приемни структури с функция за настаняване
Фирми в сектора HORECA
НПО, асоциации, профилни организации
Агенции за реклама и връзки с обществеността
Оператори на развлекателни, спа и спортни услуги
Местното население, народни артисти и занаятчии
Образователни и изследователски институции
Структури с инвестиционен потенциал

Стратегическа целева група, свързана със стратегическа цел 2 (Управление на дестинация за региона Силистра-Кълъраш):

Местни и национални органи на публичната администрация
Туристически агенции, местни гидове
Приемни структури с функция за настаняване
Фирми в сектора HORECA
НПО, асоциации, профилни организации
Оператори на комунални услуги, развлечения, спа център, спорт
Структури и компании с инвестиционен потенциал
Обучители на персонал в туризма
Местното население

Целеви групи с общ характер

1. Туристи, индивидуални посетители:

- в търсене на нещо ново, динамика, разнообразие, забавление, възрастова категория: 18 - 50 години.
- в търсене на релакс, разнообразие, културни ценности, качествени оферти, възрастова категория: над 50 години и възрастни.

2. Семейства: достъп до селските общности с възможности за услуги, посещение и прекарване на време в условия на повишена сигурност;

3. Групи туристи: офертата трябва да включва няколко единици за настаняване от хотелски тип или големи пансиони като полезно място за настаняване, срещи и храна, но също така и разнообразни обиколки, познания за живота на общността или атракции като спа центрове, спорт или забавления.

Туризмът има широка адресируемост - той мобилизира широко участие на общностно ниво, а заинтересованите страни в тази област са многобройни и разнообразни. За разработването на тази стратегия взехме предвид 3 основни категории заинтересовани страни: представители на властите, икономически агенти в туризма и икономически агенти в други области. В основата на селекцията имахме предвид прякото въздействие, което тези категории имат върху развитието на туризма. Целта на този инструмент е да потвърди разработената стратегия.

За всяка от трите категории съставихме въпросник, състоящ се от 16 - 26 въпроса (броят варира в различните категории). Въпросниците бяха изпратени на редица приблизително 100 субекта, с които се свързахме по телефона, за да разберат целта на подхода. От тях 20 субекта отговориха. Въпросниците бяха попълнени, както следва:
50% от градските райони, 50% от селските райони
40% икономически агенти в сферата на туризма, 50% икономически агенти в други области, 10% неправителствени организации

От дискусиите със субектите и анализа на изпратените въпросници можем да направим поредица от заключения, които да служат на предложената цел, съответно да утвърдим част от стратегията.

- риболовът е основната туристическа атракция, като един от повдигнатите проблеми е липсата на разнообразие на туристическото предложение;
- от друга страна, на други форми на туризъм се гледа със скептицизъм и недоверие, че те могат да се превърнат в дългосрочни решения;
- субектите имат различно разбиране за понятието туризъм и следователно очакванията са различни;
- можем да видим слаба сплотеност на участниците, но повечето от тях са съгласни, че създаването на мрежи може да доведе до повишена ефективност на ниво общност.

За да имаме по-ясен и по-пълнен образ на начина, по който заинтересованите страни възприемат туристическото развитие на района, препоръчваме обширно изследване, основано на тези въпросници, върху представителна и много по-многобройна вселена.

Канали за комуникация

Социални мрежи и онлайн платформи, специфични сайтове

Събития, предимно онлайн (срещи, конференции) и пост-пандемия (фестивали, панаири)
Ръководства на местно и национално ниво, от двете страни, от туристически агенции, хотели, от паметници и природни резервати, от обиколки или традиционни места
Гостоприемни общности със специфичен начин на живот и достъп до местни продукти и услуги

Средства за масова информация

- Рубрики с туризъм, начин на живот, свободно време, в местната и национална преса
- Местни туристически телевизионни програми, радио интервюта, документален филм
- Местни програми за представяне на живота на общностите, предложени на посетителите
- Включване на общностите в мрежи за знания и промоция

Печатни продукции: туристически гидове, брошури, флаери, албуми и др.

Глава 7. Ключова политика и работеща програма

7.1. Туристическата марка Силистра-Кълъраш

Амбиция: Позициониране на зоната Силистра - Кълъраш като нова туристическа дестинация и включването ѝ в европейската туристическа обиколка.

Обещание за марка: Уникалност и достъпност - природа, история, хора.

Превръщаме недостатъците в предимства. Фактът, че районът е слабо развит от туристическа гледна точка, определя по-пряко и автентично преживяване. Мястото не се влияе негативно от масовия туризъм, така че има място за растеж върху здравословните принципи на отговорния туризъм. Липсата на идентичност означава липса на предубеждения и се превръща в двигател за интеграция на природни и антропо атракции, спортни дейности, програми за откриване, нишови туристически продукти - всичко това се комуникира по съгласуван и единен начин.

7.1.1. Целева публика

Зоната Силистра - Кълъраш може да има последователна оферта за широката публика, започвайки от потенциалните националистически и антропоморфни.

Основни сегменти:

Индивидуални туристи и семейства (от Румъния/България и от Европа). Поведението на туристите се промени значително през последните години. Все повече хора се отказват от услугите на туристическите агенции и се обръщат към дигитални инструменти за създаване на собствени празници, чрез персонализация - от настаняване и хранене, до транспорт, атракции или програми на място. Същите цифрови инструменти увеличиха броя на малките предприемачи.

Подкатегории:

1. Младежи: 18 - 35-годишна възраст, търсещи дестинация с възможно най-много възможности за дейност, но в контекста на района - дива природна обстановка, чакаща да бъде открита. Те са активни хора, за които празникът е дългоочакван момент.
2. Семейства. Разнообразието отново е съществен фактор, защото повече членове на семейството ще имат различни очаквания и нужди. Съотношението цена/качество е друг ключов елемент, повече отколкото при младите хора.
3. Пенсионери. Това е важен сегмент, непрекъснато нарастващ, не повлиян от сезонността, но взискателен и с добре дефинирани изисквания.

Организиранни групи, стратегически партньорства с образователни и икономически единици.

Бизнес и събития: развиване на партньорства с корпоративната зона и специализирани туристически агенции

7.1.2. Ниши

Разкриване на зоната

С дивата и лесно достъпна природна обстановка и богатото историческо наследство зоната Силистра - Кълъраш може да се превърне в новата атракция за тези, които искат да открият нещо ново, а консумацията ще дойде като последица. Потенциалът за растеж е огромен и е свързан преди всичко с туристическия продукт и по-малко с инфраструктурата (което обикновено е подходящо).

Интерактивен/креативен туризъм

Това е вид туризъм, който изисква голямо участие от общността и включва участието на гостите в местни дейности. Може да се комбинира с колоездене и екологични проблеми. Маршрутите са пряко свързани с общността и местната организация.

Културен туризъм

Туристическият маршрут "Културно наследство на стари сгради в Силистра - Кълъраш" е шансът, който ще определи марката на района. Посещение и събития, първоначално проектирани в духа на отговорния туризъм. Туристическият маршрут ще включва рехабилитирания Дом Деметриаде (като музей, където ще бъдат изложени различни видове птици и насекоми от орнитофауната на Дунавския регион) и рехабилитираната художествена галерия Силистра (където са / ще бъдат изложени произведения на изкуството, реализирани на Съвместния творчески лагер Сребърна, резервация на ЮНЕСКО) и също и най-важните стари и културни сгради:

- RO-Кълъраш: Общински музей Кълъраш, Популярен театър, Кино Виктория, Окръжен административен палат Кълъраш, Музей на цивилизацията Гумелница, в Олтеница, Гимназия „КАРОЛ I” (бивша гимназия Щирбей-Вода), Дом на пожарникарите, Дом Ана и Маринаке Попеску
- BG-Силистра: Етнографски музей, Исторически музей.

Туристическото трасе е идентифицирано по проект "Hercult - (ROBG - 491) РАЗРАБОТВАНЕ НА СЪВМЕСТНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ И РЕХАБИЛИТИРАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО", финансиран по Програма Interreg VA Robg.

Гастрономически туризъм

Гастрономическите дестинации създават лоялност. Има атракции, от които трябва да спечели цялата общност - малки производители, дистрибуторски компании, работната сила и хотелиерите. Точките на местната гастрономия може да са следващият сегмент на растеж.

Бизнес и събитиен туризъм (в постпандемична перспектива)

Въпреки че не е подходящо време, този тип туризъм изисква подготовка. Когато съществува инфраструктурата, тя може да бъде актуализирана. Трябва да се отговори на необходимостта от стратегически партньорства.

Туристическо позициониране: Силистра - Кълъраш - Изненадващи общности в зоната на Дунав

7.1.3. Бранд стратегия

Силистра - Кълъраш има потенциала да се превърне в интересна туристическа дестинация за туристи, която подчертава автентичността, новите преживявания и природата. Естествената обстановка, традициите и историята на мястото дават основата за качествено съдържание както за развитието на туристическия продукт, така и за развитието на идентичността и комуникацията. Традицията се свързва с идентичността на общността, но има няколко валентности: историята на мястото, популярните традиции, туристическата култура. Разнообразието е съществена характеристика на района - етническо, кулинарно, религиозно и природно.

Цел на марката: разработване на марката дестинация чрез *"новост и автентичност"*.

Зоната Силистра - Кълъраш има нужда от изготвянето на нова идентичност - лого, име, ценности, мисия, визия, тон на гласа, свързана вселена, дизайн на уебсайт, надписи, карти, промоционални материали и други продукти.

Позициониране: **Зона Силистра - Кълъраш - Изненадващи общности в зоната на Дунав.**

Обещание на марката: **Уникалност и достъпност.**

Мисия и визия: **Идентичността е най-важната част на туристическия продукт и стои в основата му.**

Стойности на марката

- уважение към природата, историята и традициите;
- интегриране на живота на общността в туристическия продукт, без да му се отразява негативно;
- качествено гостоприемство означава лоялни посетители;
- общността е основният бенефициент на туристическата дейност.

Маркетинг цели:

- а. Повишаване на познаваемостта на марката и асоцииране с ценностите на марката.
- б. Увеличаване и задържане на броя на туристите от Румъния и България, чрез подобряване на дела на сезонността и туризма през уикенда.
- в. Повишаване на конкурентоспособността на зоната на действие.
- г. Увеличаване на сегмента на чуждестранните туристи.

Действия:

- Участие в туристически изложения в Румъния и България, но също и в страни, с които вече има връзки (Германия, Унгария, Молдова, Украйна и др.).
- Интегрирана комуникационна кампания (телевизия / радио / цифрова), но с различни съобщения за целевата аудитория.
- Стартиране на собствен сайт.
- Производство на качествено и подходящо съдържание (филми, статии в пресата, снимки) и започване на общи партньорства с медиите.

- Стартиране на комуникационни кампании в социалните медии с влиятелни лица като говорители / посланици на района.

7.2. Организация за управление на туристическата дестинация (ОУДТ)

Създаването на ОУДТ е в съответствие с тенденциите на европейските региони да формулират политиките на капитализация чрез туризъм, чрез активно партньорство между публичните власти, асоциативната среда, частните оператори и др.

Първият работен инструмент на ОУДТ е **туристическата обсерватория**, услуга, която предоставя на публични и частни оператори актуална информация, полезна за планиране, необходими данни за ефективността на сектора и предприемачески стратегии за частната зона.

Идентифицирани проблеми: Труден трансфер на знания и данни за общия контекст между заинтересованите страни в туризма - от частни компании към публични органи. Липса на корелация на съществуващите изследвания в туризма с изследвания в други области (културни, социални, антропологични, икономически).

Цел: Разработване на професионални интервенции, които да създадат: (1) устойчиви инструменти за научни изследвания, (2) осведоменост и информация сред всички съответни участници, (3) ценно ноу-хау за предприемачи, туристически работници, участници в сродни области, публични власти и академични среди, (3) преход към осъзнат туризъм, който разбира своите клиенти и предлага нови насоки за развитие, действайки структурирано, фокусирани върху микро, макро и мета-анализи.

Обща цел: Разработване на професионално-научна програма, която редовно събира данни от компании в района, които извършват дейност в туризма; да разработи заедно със заинтересованите страни програма от услуги и продукти за професионализиране и развитие на областта; да предоставя на туристическите мениджъри и работници редовна информация, получена от научни изследвания, прилагани на регионално ниво, което улеснява преминаването към по-съзнателен и структуриран начин на правене на туризъм, дава възможност на туристическия сектор.

Второстепенна цел 1: Разработване на програма, която включва основните участници в местното развитие и изпълнение на план за действие за преход от туризъм, основан на „индивидуален усет и опит“ към туризъм, базиран на местни, регионални и международни анализи, планиране и контекст, с дългосрочен план дава възможност за адресиране до всички заинтересовани страни в туризма и тяхното активно участие в целия този процес.

Второстепенна цел 2: Привличане на участници от туристическия сектор в съвместни дейности чрез обществени консултации, събития, информация; тяхната решимост да станат проактивни в тази програма, като редовно разпространяват данни до работната група, което води до създаването на важни бази данни и услуги за подкрепа на туристическите участници (индивидуални услуги въз основа на събраните данни и микроанализ, на ниво предприятие или населено място); услуги на ниво окръг или регион, въз основа на макро анализ на събраните данни, съответно информация за по-широкия контекст, туристическо поведение, възприятия, тенденции в туризма и др. и услуги за създателите на политики и други

съответни участници, относно подобряване на законодателството, механизми за подкрепа на полето и планове за действие на регионално или национално ниво, чрез мета-анализи.

Проследена информация:

a)

- принос на туризма в местното развитие;
- туристическо потребление (оценка на разходите, направени от туристи);
- пряк принос на туризма към местния бюджет (такси и данъци);
- брой служители/жители, които работят в туризма.

b)

- туристически потоци/ категории туристи и техният динамичен развой;
- групи;
- семейства;
- ученици/ студенти;
- бизнес/ събития;
- спорт/ приключение;
- гастрономия.

c)

- капацитет за туристическо приемане;
- акредитирани класически приемни структури (хотели, бунгала, ваканционни селища, пансиони, къмпинги и др .;);
- ваканционни къщи;
- стаи за гости (т.нар. туризъм за "физически лица".)

d)

- хранене / гастрономия;
- местни ресторанти;
- PGL / точки на местна гастрономия;
- другите звена.

7.3. Програмни дейности

7.3.1. Информирание и промотиране

- разработване и стартиране на маркова стратегия;
- развиване на известност (непрекъснат процес на комуникация, организиран в кампании);
- туристическа информация (непрекъснат процес);
- разработване на ръководство за спортен риболов, включително риболовните зони в окръга, местоположението им на територията, съществуващи съоръжения, съществуващи видове риби и техните характеристики, риболовни начини и методи, периоди, в които може да се практикува спортен риболов, правила за поведение и риболов;
- участие като марка и туристическа дестинация в местни, регионални, национални и дори международни туристически събития; фокус върху онлайн разработките;
- разработване на документални, информационни и туристически обозначителни материали (три езика: румънски, български, английски);

- използване на компютъризирани цифрови формуляри, уебсайтове, видеоклипове, социални мрежи, уеб семинари във всички процедури за информация и промоция.

7.3.2. Туристическа продукция

- планове за действие: сезон и извън сезона;
- разработване на туристически програми за откриване на атракциите / вътрешните туристически потоци по основните направления: риболов и лов, колоездене, културен и религиозен туризъм, бизнес туризъм, семеен туризъм;
- интернет инструменти за работа;
- създаване на центрове за върхови постижения;
- повишаване на конкурентоспособността на професионалистите: образование / обучение / учене;
- сайт на туристическата дестинация;
- създаване на местни съоръжения за потенциални инвеститори в областта на туризма.

7.3.3. Предложени събития

За подчертаване на идентичността на региона и валоризиране на спецификата на общностите, които населяват зоната, **мулти етническите събития** трябва да визират **категории от следните сфери:**

- традициите и паметта на местата
- гастрономия
- фолклор– музика, танци, народна носия, автентични изпълнители
- театрално изкуство и пантомима
- занаятчийско изкуство
- фотографско изкуство
- рисуване и скулптура, и др.

Предложения за активиране на връзката традиция - модерност:

Фотографски фестивал Walk&Shoot

Шофран, мултиетнически гастро-музикален фестивал

Калейдо, интеретническо културно събитие.

Фотографски фестивал Walk&Shoot

Целта на събитието е насърчаване чрез фотография на най-важните места в зоната Кълъраш - Силистра.

Освен документалната функция, фестивалът представлява вида събитие, което чрез създаденото съдържание (снимки) има потенциала да стане вирусно, превръщайки се в комуникационна кампания чрез участниците.

За предложеното събитие оценяваме аудитория от около 1 000 000 души от страната и чужбина .

Шофран, мултиетнически гастро-музикален фестивал

Шофран е културно събитие, основано на комбинацията от кулинарни вкусове и междуетническа музика, което отпразнува гастрономическото и музикалното разнообразие на района Силистра - Кълъраш.

В духа на региона ние предлагаме уникален формат, придаден от комбинацията от най-представителните елементи на идентичността на дадена етническа група: гастрономия и музика.

В продължение на три дни (уикенд) представители на всяка етническа група ще поддържат непрекъснат огън и ще сервират традиционни ястия на обществото в семинари и демонстрации на готвене на живо и ще предлагат концерти на живо, подкрепени от емблематични артисти. Фестивалните дни ще бъдат посветени на готвенето, но също и на семинари (танци, детски игри) и обиколки с екскурзовод, а вечерите ще бъдат посветени на музиката.

Събитието може да бъде повторено в няколко издания между май и септември.

Калейдо, интернетническо културно събитие

Фестивалът на сценичните изкуства в Калейдо включва независими постановки на театър, танци и пърформанс, базирани на собствени постановки, някои от тях премиери.

Културното събитие разширява интердисциплинарния, межкултурен и междуетнически диалог в поредицата Caleido Talks, дискусии, които от своя страна засягат темата на фестивала: обществото, видяно многостранно, през филтъра на стереотипите, отношенията, жените, общностите и новата история.

Калейсо организира културното многообразие и разглежда най-важните теми, които поляризират днешното общество, в рамките на 5 дни, в 15 предавания на живо и излъчване онлайн.

7.3.4. Развитие на инфраструктура

Въпреки че списъкът може да бъде много дълъг и разнообразен, ние идентифицирахме редица действия за развитие на инфраструктурата на района:

- исторически селища с голям потенциал за взаимно сътрудничество, като побратимените пристанищни градове Кълъраш- Силистра, все още нямат необходимите връзки, за да позволят ефективна връзка със системата на сухопътния транспорт. Следователно, подобряването на вътрешната свързаност с основните градски агломерации в трансграничния регион, но също и със съседните центрове, е от съществено значение за разрешаване на териториалните различия в района;
- диверсификация, модернизация и развитие на технико-материалната база на туристическите и приемните структури, включително къмпинги;
- хигиенизация и поддържане на зелени площи, особено тези, разположени в близост до основните туристически атракции, тези, разположени около структури за настаняване, зони за отдих, паркинги и др .;

- реновиране и възстановяване на фасадите на жилищните единици, но също така и на антропичните туристически обекти като манастири, църкви, музеи, исторически паметници, архитектура и др .;
- устройство на извънградски зони, предназначени за уикенд туризъм. Те трябва да се възползват от многобройни структури за хранене и разнообразни по отношение на профил, цена и комфорт. Структурите и оборудването за настаняване трябва да бъдат от категорията на опростените и достъпни, особено структурите за прием, като къщи за гости при населението;
- устройство на зони за пикник чрез минимални интервенции върху местната земно-сухоземна среда, без да се правят обезлесявания, промени в бреговете или коритата на реките или бетониране или асфалтиране на почвата;
- развитие и популяризиране на риболовния потенциал и свързаната с него инфраструктура в Дунавския регион, включително създаването на пазари за рибни продукти .

Глава 8. Мерки за изпълнение

Специфична цел	Мярка	Указания за действие	Действия	Възможни източници на финансиране
Увеличаване на възможностите за развитие на туризма	Диверсификация и разработване на съществуващи туристически просукти	Развитие на инфраструктурата, свързана с риболовния туризъм	Изграждане на нови риболовни понтони и рехабилитация на съществуващи с цел създаване на съоръжения за слизване от лодки/ акостиране	Европейски средства Национални средства Частни средства
			Насърчаване развитието и модернизирането на инфраструктурата и на пристанищните съоръжения	Европейски средства Национални средства Частни средства
			Създаване на пазари за продажба на рибни продукти	Местни бюджети
			Насърчаване на производството и търговията с инструменти и аксесоари за развлекателен риболов	Частни средства
			Създаване на морски клуб	Публично-частно партньорство
			Осветяване на блатата, където се практикува спотен риболов, с цел непрекъснато протичане на дейността	Публично-частно партньорства
		Увеличаване броя на туристите, чрез насърчаване на риболовния туризъм	Поддържане и промотиране на събития, изразяващи се в спортен риболов (Купата на пресата, Купата на юношата, Купата на старшата възраст, купа на корпорациите, купа на бирата, купа на приятелството между Румъния и България или по повод на Деня на флотата – 15 август, Деня на Дунав – 29 юни, Дните на Кълъраш, на Олтеница и др.)	Местни бюджети Спонсорства
			Организиране на конкурси за готвене на риба и промотиране на местното гастрономическо изкуство	Местни бюджети Спонсорства
			Изготвяне на гид на спортния риболовец със зоните за риболов в региона и друга полезна информация	Европейски средства Национални средства Местни бюджети Спонсорства

		Промотиране на местните възможности за ловен туризъм	Промотиране на зоните, предназначени за спортен лов, съгласно действащите норми	Местни бюджети
		Развиване на уикенд туризма	Развитие на центрове за практикуване на традиционни занаяти и народно изкуство	Публично-частно партньорство
			Създаване на дестинации през уикенда, фокусирани върху семейния туризъм (ненационални териториални туристически паркове с възможност за практикуване на приключенски туризъм, релакс, народни работилници, гастрономия и др)	Публично-частно партньорство
	Диверсификация на туристическите продукти чрез практикуване на нови форми на туризъм	Създаване и промотиране на продукти за културен туризъм	Реализиране на монашеска туристическа обиколка, която да включва основните профилни обекти в зоната Силистра-Кълъраш	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
			Реализиране на тематичен маршрут с археологически разкопки	национални средства местни бюджети спонсорства
		Валоризиране на природния потенциал чрез диверсификация на практикуваните туристически форми (велотуризъм, поход, еко туризъм, лов, риболов и др.)	Промотиране на маршрутите за спортен туризъм, особено велотуризъм	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
			Промотиране на маршрутите за практикуване на birdwatching (включително и реализиране на специфична карта с посочване на точките за наблюдение)	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
			Реализиране на тематичен маршрут за наблюдение на микро релефа на островите и на видовете животни	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
		Развиване на специфичната инфраструктура за практикуване на формите на туризъм	Изграждане на пътеки за посещение	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
	Устройване на еко паркове		европейски средства национални средства Местни бюджети	

	Увеличаване бря на места за настаняване и диверсификация на видовете структури за настаняване	Стимулиране процеса на рехабилитация на някои къщи и превръщането им в туристически пансиони или агротуристически домакинства, чрез осигуряване на местни съоръжения за инвеститори	частни средства	
		Идентифициране на места за настаняване, които да се използват за наем, хомологация и въвеждането им в туристическата верига	публично-частно партньорство	
		Диверсификация на видовете структури за настаняване чрез предоставяне на местни съоръжения на инвеститорите, в зависимост от адаптирането на типа структура на настаняване към профила на района и основната форма на туризъм	частни средства	
		Идентифициране на структури за хранене и за настаняване, и създаване на туристически информационни карти с тях (ще бъдат разположени в централните точки на населените места)	местни бюджети	
		Въвеждане на сигнализиращи елементи на звената за настаняване	публично-частно партньорство	
	Организиране на специфични събития	Медийно отразяване на календара на конкретни събития в окръга: Дунавски фестивали, гастрономически, културни фестивали и др.	местни бюджети	
		Ревитализиране на някои фестивали, изложения или други традиционни събития, характерни за зоната	местни бюджети европейски или национални средства	
		Уреждане на места за представяне и продажба на занаяти, сувенирни занаяти (постоянни или пътуващи). Те ще бъдат насочени към основните туристически точки (населени места с потенциал, близки до туристическите обекти)	европейски средства Национални средства местни бюджети	
	Повишаване качеството на туристическите продукти	Осигуряване на квалифициран и човешки ресурси и непрекъснато	Разработване на оферта за курсове за професионално обучение за туристически служители и работодатели и установяване на партньорства с акредитирани доставчици на	публично-частно партньорство

		усъвършенстване на човешките ресурси, ангажирани в туризма	професионално обучение в областта	
			Стимулиране организирането на професионално-научни събития и насърчаване участието на туристически играчи в тях	публично-частно партньорство
		Реализиране на годишен план за туристическо насърчаване на	Актуализиране на библиотеката с туристическа информация	европейски средства национални средства местни бюджети
			Създаване на програма за популяризиране на туризма за всеки продукт / марка (участие в събития, отпечатвания, комуникационен план) в зависимост от целевата аудитория	
		Реализиране на инфо и промо материали	Разработване на рекламни материали, които включват туристическите обекти на района, възможности за отдих, структури за настаняване (брошури с туристически маршрути, туристически справочник на района Силистра-Кълъраш, доклади, излъчени в медиите)	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
		Участие в/организиране на промо събития	Участие в местни, регионални, национални и международни изложения за туризъм със собствен щанд	местни бюджети
			Подобряване на трансграничното сътрудничество и промотиране в съседните региони (участие в различни местни прояви)	Обществеността и публично-частно партньорство
			Организиране или участие в професионално-научни събития, които улесняват контактите на местните агенти с участници в туристическия сектор на национално и международно ниво (туроператори, специалисти, журналисти и др.) и популяризиране на региона в рамките на тези събития, с цел повишаване нивото за информиране и повишаване на обществената информираност за потенциала на района	Обществеността и публично-частно партньорство

			Организиране на инфотрипове с лидери на общественото мнение, особено журналисти / инфлуенсъри, за да се правят материали и да се разпространяват (особено в онлайн среда)	местни бюджети Окръжния съвет Правителствени програми
			Домакинстване на вече известни на пазара събития и популяризиране на потенциала директно към участниците (форуми, конгреси, семинари, културно-артистични събития)	Обществеността и публично-частно партньорство
		Разработване на мрежа от центрове за туристическо информирание	Създаване на точки/центрове за туристическо информирание, разположени в зоните с интензивно движение на туристи	местни бюджети / ЕС финансиране
		Създаване на местна марка и на визуална идентичност	Създаване на марката туристическа дестинация в района Силистра-Кълъраш и специфична визуална идентичност, която позволява индивидуализиране на региона	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
		Промотиране на зоната чрез интернет	Промотиране на собствен сайт за туристическо насърчаване на зоната. Сайтът предлага информация относно туристическите обекти, потенциала за развлечение, структури за обществено хранене, звена за настаняване, средства за достъп, сигнализиращи системи, маршрути и специфични маркировки, възможности за закупуване на традиционни продукти, събития и др.	европейски средства национални средства местни бюджети спонсорства
			Насърчаване на онлайн комуникацията чрез стимулиране на създаването на материали и публикуването им в блогове / сайтове в социалните медии .	публично-частно партньорство
			Разработване на кампании в Google Ads в случай на популяризиране на някои организирани събития или нов туристически продукт	местни бюджети

		Комуникация и туристическо промотиране чрез социалната мрежа и създаване на виртуални общности	Постоянна комуникация и популяризиране на района чрез социални мрежи. Имайки предвид профила на социалните мрежи, видът на комуникацията ще бъде адаптиран според получателя и целта на комуникацията. В случай на форми на туризъм, фокусирани върху идеята за общността (риболов, лов), можете да изберете разработването на страница във Facebook, която събира членове на общността, страница, която постоянно се актуализира с новини от общността.	местни бюджети
Разработване на дейности, свързани с туристическите	Насърчаване на търговията с традиционни / специфични за зоната продукти	Продажба на рибни продукти	Отваряне на профилирани магазини в туристическите зони	частни средства
		Продажба на занаятчийски продукти	Изработване и продажба на продукти от занаятчийски тип, традиционни с рибна специфика	частни средства
	Насърчаване развитието на агротуризма	Насърчаване на инициативите и на инвестициите в земеделските зони на окръга	Валоризиране на агротуристическия потенциал чрез разработване на профилирани домакинства	частни средства
			Отпускане на помощ с цел свързване и интегриране в мрежите за производители	местни бюджети
			Насърчаване на продукцията от био храни и търговията с тях	частни средства
	Рационализиране на управлението на туризма и стимулиране на партньорството	Подобряване и артикулиране на сътрудничеството между основните играчи в туризма	Насърчаване на партньорството чрез интегриране в професионалните мрежи	Присъединяване към клъстер в сферата на туризма или насърчаване организирането, на местно ниво, на звена тип клъстеп
			Създаване и привличане на членове в OMDT и официално представяне на Туристическата обсерватория	европейски средства Месни бюджети Членски внос Такси
Повишаване нивото на консултиране при реализиране на политики и стратегии			Организиране на срещи, инфо ателиета	Окръжен съвет

Глава 9. Начини за контрол и добри практики

9.1. Начини за контрол и актуализиране

Прилагането на стратегията за развитие на туризма в трансграничния регион изисква непрекъсната дейност за проследяване на еволюцията, за преразглеждане на конструктивните идеи, за консултации между участващите страни от двете целеви области - румънски и български - относно постигнатия напредък, на препятствия, особено при правилните решения за настройка по пътя. Интервенциите и средствата за защита изискват креативност при включването на нови компоненти за по-добра перспектива в преследваните цели.

Също така връзката с туристическия пазар трябва постоянно да се поддържа. Проучването на общественото мнение, вкусовете и нуждите на посетителите, които вече са се възползвали от някои туристически услуги в региона или потенциалните клиенти, е необходимост, за да се вземе под внимание пулса на туристическото търсене.

Връзката с доставчиците на услуги е друга следа, която поддържа успеха на операциите.

Визираните и заинтересованите страни в тази стратегия и нейното прилагане:

1. с отговорност за изпълнение и мониторинг:

1. Местни власти във всеки компонент на района (кметства и Окръжен съвет за окръг Кълъраш; координационни форуми и кметства в община Силистра);

2. Асоциации, вече сформирани от румънски и български партньори, които целят развитието на трансграничния регион.

2. да бъдат привлечени в процеса на изпълнение:

1. Представители на местни асоциации, работодатели в областта на HORECA, структури за туристическо посрещане, творчество и занаяти и др .;

2. Представители на музейни единици, обекти на национално-териториално-териториални институции;

3. Представители на туристически агенции, рекламни компании;

4. Представители на помощните служби в туристическата дейност (оборудване, комунални услуги, конструкции);

5. Местни лидери на мнение, влогъри, журналисти, посветени на туристическото, културното, икономическото поле;

6. Представители на образователни и обучителни звена в областта на туристическите и агро-туристическите услуги .

Начини за проследяване изпълнението на стратегията, за поправянето, коригирането и разширяването ѝ:

- наемане от страна на представителите на местните администрации на специалисти по връзки с обществеността и комуникация със съществена роля за наблюдение на ефектите от изпълнението на стратегията, координация на комуникацията и управление на съобщенията до и от регионалния пазар и на консултации за местните администрации, стратегически и кризисни.

- поддържане на връзката, потока от информация и сътрудничеството между румънски и български партньори, за прилагане на общата визия за развитие на туризма в трансграничния регион Кълъраш - Силистра, през призмата на тази стратегия.

- мониторинг и периодичен контрол на изпълнението на предложените мерки, съгласно договорените условия и подходящото съдържание.
- мониторинг на туристическа информация или свързана с развитието на региона като цяло, публикувана в местната и национална преса, на уебсайтове и социални мрежи.
- провеждане на проучване на пазара, проучвания на общественото мнение и постоянен диалог за събиране на данни и информация от самото място, от целеви участници в целевите групи в хотелиерската индустрия, от други доставчици на услуги, финансови инвеститори и общности в региона.
- използване на услугата туристическа обсерватория за получаване на актуална информация.
- адаптиране към промените от непосредствената реалност, към еволюцията на румъно-българския и международния местен пазар, чрез промяна на някои стъпки в структурата и развитието на стратегията

Контролът и актуализирането ще се концентрират върху следните **координати**:

- Периодичен анализ на регистрирания напредък;
- Събира не на данни;
- Формулиране на предложения за преразглеждане на стратегията;
- Съобщаването им на играчи партньори или визирани;
- Дефиниране на заключенията и потвърждаване на съгласието на страните, участващи в извършването на промени;
- Изпълнение на мерки за поправка или разширяване и повишаване нивото на качество на стратегията.

9.2. Препоръки за добри практики

Освен това препоръчваме поредица от действия, които могат да бъдат примери за добри практики, необходими за подпомагане на усилията за изграждане на идентичност на трансграничния регион Кълъраш - Силистра, необходима за организирането на управление на дестинация в района и, повече от всичко, практики, които определят и консолидират отговорен туризъм.

За изграждането на идентичност и публичен имидж на региона (Стратегическа цел 1):

- Използване на комуникационни специалисти в цялата стратегия.
- Интегриране на туристите в духа и живота на приемащата общност, за да се отговори на потребността от новост, релакс и открития.
- Постоянно разпространение на туристически съобщения до местната и националната преса.

За организирането на управление на дестинация (Стратегическа цел 2):

- Създаване на необходими партньорства при осъществяване на действията от общия план, между румънските и българските представители.
- Формиране на местни, публично-частни партньорства между структури, заинтересовани от намирането на интегрирани решения за финансиране, проектиране и изпълнение в "региона на дестинацията".
- Сътрудничество с длъжностни лица на национално ниво и в двете страни за съвет и помощ.
- Инициране на побратимяване между населени места със сходни характеристики на наследството в районите на Кълъраш и Силистра, които могат да развият вериги и

общии туристически продукти, както по културно-историко-религиозната линия, така и по линията на природните резервати и туристическите туристически дестинации на открито движение.

За двете стратегически цели:

- сътрудничество между местните власти, доставчиците на туристически услуги и местната общност - като практика за развиване на формата на отговорен туризъм, на развиващи се общности чрез туристическото въздействие.
- Инициране на обмяна на информация и сътрудничество с експерти на международно ниво, които са регистрирали туристически успехи за подобни цели.
- Попълване на документални посещения, информационни пътувания - предназначени за медии и лидери на общественото мнение, влиятелни лица от чужбина, но също така от Румъния и България, представители на хотелиерската индустрия, специфични за туризма НПО - с видео документални филми и уеб семинари, за да ги запознаят с ключови области на туристическата привлекателност на трансграничния регион.
- Постоянно обучение на гидове на дестинации и обучение на говорители в туристическите структури на региона.
- Избор на ключовите атракции в региона, които ще бъдат постоянни, последователни, но разнообразявани, в определени периоди от време.
- Проява на гъвкавост и прозрачност между партньорите, участващи в разработването на стратегията.

Примери за кумулирани практики за повишаване привлекателността на туристическите природни и културно-исторически обекти:

Практики на местно ниво:

- Организиране на маршрути, подредени по европейски стандарти и организирани обиколки, с ясни трасета, в зоната на защитените природни зони, със специализирани гидове, за контрол върху голямото опазване на околната среда и премахване на негативното въздействие.
- Разработване на оферти и интегрирани пакети за посещение, включващи няколко местни участници: структури за приемане на туристи, единици за обществено хранене, доставчици на транспортни услуги, традиционни продукти и занаятчийски и др.
- Използване на специалисти по промоция и реклама от доставчици на туристически пакети и участници в бранша, за да се подчертае идеята за уникално преживяване, предлагано на туриста; разработване на представителни сайтове, адаптирани към спецификата на местните предложения.
- Създаване на подходящи колоездачни маршрути около културните, исторически и нетериториални туристически атракции, които представляват интерес, които носят благоприятни резултати в икономическото развитие, опазването на околната среда и социалното развитие на малките приемащи общности.

Практики на трансгранично ниво:

- Създаване на туристически маршрути - като програма за посещение - в синхрон с програмата на транспортните средства по главните артерии.
- Съвързване на области от трансграничен интерес чрез комфортно пътуване, адаптирани към различни туристически профили. Съществуващите и тествани маршрути и трасета са тези, които могат да минимизират въздействието върху околната среда.

- След установяването на партньорства на ниво окръг или област е възможно да се създадат офери и туристически пакети за по-сложни маршрути или за по-малки сегменти, а тяхната организация може да премине на трансгранично ниво Кълъраш - Силистра .

Глава 10. Принципи на отговорния туризъм и на продуктивното гостоприемство

Цялостното развитие на стратегията за развитие на туризма в региона ще бъде изпълнено в лицето на поредица от принципи, които управляват един отговорен туризъм, така необходим и подходящ за район като Силистра - Кълъраш. За да подчертаем мотивацията, за която е избрано позиционирането на марката на региона и необходимостта от разработване на управление на дестинация, ние обръщаме внимание на някои аспекти.

Специфичните принципи на устойчивото развитие на туризма произтичат от характеристиките на природните и на културните ресурси:

- и двата вида ресурси представляват наследство, което изисква интервенции за грижа за текущото поколение;
- има прилики между функциите на ненационални териториални екосистеми за поддържане и поддържане на баланса между национално-културния и човешкия живот. От една страна, понятието разнообразие, толкова важно в света на нетериториалния туризъм, има неоспорима роля в културните системи, а от друга страна, *уникалността* е характеристика на повечето културни блага.

Дестинацията, във визията на водещия пионер на концепцията за отговорен туризъм в света, Харолд Гудуин, е „фантастично място за общността, без уязвимости във всяко отношение, което по този начин става привлекателно за посетителите, мотивирайки ги да пътуват там”⁵⁰. Нека разгледаме района на окръг Кълъраш, на област Силистра и трансграничния регион, образуван от двете територии на Дунав, от гледна точка на потенциала да стане такава дестинация.

Задължението на отговорния туризъм да създава по-добри места за живеене и посещение изисква да се даде приоритет на местните жители. Туризмът е културен процес, а дестинацията е социален продукт, докато дестинациите създават и формират привързаности. Туризмът играе важна роля в социалното изграждане на дадено място, чрез търговските дейности, които се извършват, но също и като последица от взаимодействията, които възникват там. Районът на целия трансграничен регион Кълъраш-Силистра е точното място за инициране и развитие на туристически дейности във визията на отговорните туристически практики.

Принципите на отговорния туризъм, препоръчителни за следване, са:

1. Разбиране и зачитане на ценностите на приемащата общност; директна комуникация между посетителя и домакина; взаимно влияние.
2. Защита и опазване на природното и сухоземно териториално наследство; приемане на екологични мерки за предотвратяване и ограничаване на агресията върху околната среда.
3. Уважение към околната среда и обществото; определяне на баланс между икономическия и еколого-социалния подход.
4. Местната общност, с всичките си характеристики и обичаи - е в основата на туристическите дейности.
5. Информирано и правилно програмиране на туристическата дейност с цел борба с вредното въздействие върху районите и върху общностите.

⁵⁰ Х. Гудуин, Международен форум за отговорен туризъм, 6-то издание, 10-11 май 2018 г., Букурещ.

6. Колективните действия са за предпочитане пред индивидуалните; сътрудничество и уважение към другите; партньорства и обмен на добри практики - обща цел за обогатяване на туристическата оферта за големи предимства, както за туристическите доставчици, така и за туристите.
7. Помирение между човешките общности; съвместно идентифициране на методите за опазване и възстановяване на историческото, културното и национално-териториалното наследство.
8. Предаване на непокътнато наследство на бъдещите поколения; запазването на местните обичаи и традиции, но и на непроменената красота на околната среда.
9. Комплексно, пълно и положително преживяване за туриста; взаимодействие и обмен на информация между туристи и местни жители; дълбок процес на директно учене чрез опит.
10. Човешкият ресурс трябва да подкрепя природния ресурс в контекста, в който устойчивото развитие е необходимост.

Целта на отговорния туризъм е устойчивостта. Отговорният туризъм придава значение на трите стълба на устойчивото развитие - икономически, социален и екологичен - и приема, че приоритетите се различават от едно място на друго. Поемайки отговорност и действайки по този начин, може да се постигне устойчивост.

Продуктивното гостоприемство подчертава човешките качества, специфични за района, чрез хармонизиране на отношенията между домакин и посетител. „Продуктивното гостоприемство ... означава да разчитате на основните координати на историята, културата, традициите и съвременността, за да формулирате комбинация в полза на общностите, преди всичко. Доволната общност също ще бъде гостоприемна общност”⁵¹. Видяхме, че тази област на Дунав е пазител на специални национални, културни, материални и нематериални ценности, но които все още не са достатъчно признати като вектор на развитие. Фокусираният туризъм може да ги поддържа и регенерира, като същевременно носи изненадващи преживявания на посетителите.

⁵¹ Боршан, А., Крежкост, авторитет, продуктивно гостоприемство, туристическа преса.ro

Приложение: Библиография

- Андреев, Ж. (1996), *The Bulgarian Khans and Tsars*, Велико Търново
- Йон, К., *10 неща, които трябва да се знаят за историята на община Кълъраш*, historia.ro
- Йонеску, С. (2015), *От къде идва името на Кадрилатера*, adevarul.ro
- Боршан, А., *Крехкост, авторитет, продуктивно гостоприемство*, presadeturism.ro
- Самариан, П. (1931), *Историята на град Кълъраш от произхода до 1852 г.*, Институт за графични изкуства Е. Марван, Букурещ
- Тудор, К., (2008), *Историята на град Кълъраш*, второ издание, преразгледана и добавена, издателство Агора, Кълъраш
- Тътару, Д., Ищок, Е. М., Саркизиан, Л. (2018), *Основи на отговорния туризъм. Еволюции за Румъния*, CEIS, Румънска академия, Букурещ
- *** (1938), *Connaissance de la terre et de la pensée roumaines*, vol. IV, *La Dobroudja*, Académie roumaine, Букурещ
- *** (2006), *Румънски заселници от Тимок в Кадрилатер*, Историческо списание, година XL бр. 12 (477)
- *** Анализ и диагноза на текущата ситуация в рамките на трансграничната зона Румъния – България, 2015
- *** Закон 2/1989, LegeOnline.ro
- *** План за развитие на окръг Кълъраш за 2014-2020 г., Окръжен съвет Кълъраш
- *** Общо преброяване на населението на Румъния от 29 декември 1930 г., том II
- *** Османско преброяване от 1850 г.
- *** Respoinsile Travel Cases Report, CREST, Септември 2020 г.
- *** Стратегия за развитие на област Силистра за 2018-2020 г.
- *** Стратегия за устойчиво развитие на окръг Кълъраш за 2021-2027 г., Окръжен съвет Кълъраш
- Гудуин, Х., *Международен форум за отговорен туризъм*, 6-то издание, 10-11 май 2018 г., Букурещ
- calarasi.insse.ro (Регионална дирекция Статистика Кълъраш)
- gstc.org (Глобален съвет за устойчив туризъм)
- insse.ro (Национален институт за статистика, Румъния)
- nsi.bg (Национален статистически институт, България)
- ro.wikipedia.org
- wttc.org
- untwo.org
- www.coNCIlium.europa.eu/ro/policies/eu-recovery-plan (план за възстановяване на Европа)
- <https://mfe.gov.ro/pnrr/> (Национален план за възстановяване и устойчивост)
- Policy Department for Structural and Cohesion Policies Directorate-General for Internal Policies (2021), *Relaunching Transport and Tourism in the EU after Covid-19*, [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652235/IPOL_STU\(2021\)652235_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652235/IPOL_STU(2021)652235_EN.pdf)
- Antoniou, K. (2021), *Post-pandemic travel: the trends we'll see when the world opens up again*, <https://theconversation.com/post-pandemic-travel-the-trends-well-see-when-the-world-opens-up-again-153401>

- Приоритети за икономическо и социално развитие на окръг Кълъраш през 2020 г. - План за действия за 2020 г. за реализиране в окръг Кълъраш на целите, включени в Програмата за управление 2020 <https://cl.prefectura.mai.gov.ro/programe-si-strategii/>
- Стратегия за устойчиво развитие на окръг Кълъраш за периода 2021 - 2027 г. https://www.calarasi.ro/images/pds/Strategie%20CJ%20Calarasi_30.10.2020_draft.pdf
- Политика за туризъм на Европейската комисия, периода 2014 - 2020г. https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/themes/tourism/
- Политика за кохезия на Европейския парламент и на Съвета, за периода 2021 - 2027 г. https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/
- Стратегия за развитие на Румъния през следващите 20 години, в интервала 2016 - 2035 г. <https://acad.ro/bdar/strategiaAR/doc11/Strategia.pdf>
- ЕС стратегия за регион Дунав SUERD https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/danube/com2010_715_danube_ro.pdf
- Програма Interreg VI-A Румъния-България, финансирана от Европейския фонд за регионално развитие, <https://interregviarobg.eu/program-date-generale>
- Стратегия за туристическо развитие на Румъния 2019 - 2030 г., Доклад за бързия напредък на туристическия сектор, Стратегия и план за действие <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2020/09/Strategia-de-Dezvoltare-Turistic%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-volum-2-Strategia-%C8%99i-Planul-de-Ac%C8%9Biune.pdf>
- Съвместна стратегия за устойчиво териториално развитие на трансграничната зона Румъния-България http://suerd.gov.ro/ro/wp-content/uploads/sites/3/2018/11/Prezentare-Ro_Bg-Forum-SUERD-2018.pdf
- Национална стратегия за научни изследвания, развитие и иновации 2021 - 2027 г. <https://uefiscdi.gov.ro/resource-826985>
- Национална стратегия за интелигентно специализиране SNSI 2021-2027, чрез <https://uefiscdi.gov.ro/resource-826985>
- Програма Interreg VI-A Румъния-България <https://interregviarobg.eu/program-date-generale>